Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Søeborg, Carl.
Titel | Title:	Skuespil og blandede Digte.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 1
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn ; Odense, 1817-1838
Fysiske størrelse | Physical extent:	3 Bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

52, – 109

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 52 8°

1 1 52 0 8 052616

+ Rex

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Skuespil

og

Blandede Digte

af

Carl Søeborg,
Landinspecteur.

Første Bind.

Kjøbenhavn.
Trykt paa Forfatterens Forlag,
hos H. F. Popp.
1817.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Forerindring.

Lystspillet: Diogenes den Anden er skrevet i Sommeren 1810, og Sujettet til det, tager af en Anecdot, fortalt i et gammelt Ugeblad. – Samme Sujet er og senere, dramatisk benyttet, af den tydske Forfatter Julius v. Voss, og i forrige Aar udkommet under Titel: Moses i Tonden; Farce i tre Optog. At Behandlingen er forskjellig, vil Læseren selv overbevise sig om.

Anledningen til det dramatiske Digt: Edvards sidste Time; gav den saa yndede mimiske Kunstner Patrik Peale, i Vinteren 1811; ved sin pantomimiske Forestilling: den stigende Sampittighedsangst. – Forfatteren til nærværende Digt, har prøvet at troe: at en lignende Situation, ledsaget med Deklamation, maatte have theatralsk Effekt.

En griber rask i Harpens gyldne Strænge,
Saa underfuldt høit svingende sin Aand;
Fra Phantasiens rige Væld fremtrænge
Hans Sange løst af Hverdagslivets Baand.

En anden klimprende vil eene hæve
Sin Sjel til Hjertets huldе Melodie;
I simple Toner lade Strængen bæve,
Og synge til det Skabtes Harmonie.

En meer, en anden mindre heldigt synger,
Og faae kan gribe Harpens bedste Greb.
— Paa samme Qvist vel flere Fugle gynger;
Men hver dog synger med sit eget Neb.

Den Sanger hvem Naturen eene lærer,
At krydre med lidt Sang hans travle Dag;
Han venligt ogsaa kun det Held begiærer,
At man blot lytter til hans Harpeslag.

Indhold.

Skuespil.

Den lille Schweitzer; Skuespil i tre Acter
med Sang . . . pag. 1.
Diogenes den Anden; Lystspil i en Act 109.

Blandede Digte.

Med en hvid Rose. . . 191.
Lovsang. . . . . 195.
Hedvig og Alfred. . . 197.
Med en Martzfiol. . . 200.
Bondeknøsens Tvivl. . . 201.
Til en Sommerfugl. . . 204.
Malvina i Fængslet. . . 205.
Til en bortreisende Vens Stambog. 213.
Soldaten og hans Pige. . . 214.
Til Dyvekes Fremstillerinde. . 216.
Fiskerne. . . . . 217.
Sang til Ranum Seminarii. . 221.
Ynglingen Fritz v. Deurs. . 223.

Ved Frederikke Seidelins Grav. 227.
Blomstersamleren. . . 229.
Emilie Rosing. . . . 231.
Afskeedssang. . . . 233.
Impromtu. . . . 236.
De elskende Born. . . 237.
Ved en Vens Bortreise. . . 240.
Til Claus. . . . 241.
Drømmene. . . . 242.
Til Kunstnerinden M. Schall. . 244.
Mads Madsens Kiste. . . 246.
Epigrammer. . . . 252.
Om hundred' Aar er alting glemt! 254.

Eduards sidste Time: Dramatisk Digt i Scener . . . . 257.

Schauspiel.

Den lille

Schweitzer.

Skuespil i tre Acter,

blandet med Sang.

Personerne:

Baron Juhler, Godseier.

Helsing, Inspecteur.

Louise Haller.

Wilhelm, en Dreng.

Mauritz, en gammel Tjener.

Bonder og Huusfolk af begge Kjøn.

Handlingen foregaaer paa Baron Juhlers Gods i Tydskland.

Første Act.

Skuepladsen forestiller Udkanten af en Skov. Paa den ene Side af Theatret sees et Bondehuus med en Bænk udenfor; og i Baggrunden noget af Herregaarden. Det er Dagbrækning.

Første Scene.

Wilhelm

ligger i Forgrunden imellem nogle Buske og sover. Efter en Pause vaagner han.

Alt Natten bortviger for Dagningens Grye,
De venlige Stjerner bortile;
Smaaefuglene svinge sig høit udi Skye;
Soelskjæret begynder at smile!

Snart stræber enhver for at tjene sit Brød,
Ved Arbeid, med flittige Hænder.
Mens Himlen, som skuer en Tiggerdrengs Nød,
Medlidende Hjerter ham sender!

Hillemæn hvor Solen i Dag staaer deiligt op! Det var dog sandt at salig Moder sagde: at vor Herre lod Solen ligesaavel og ligesaa smukt skinne paa den Fattige som paa den Rige; thi — den skinner jo paa mig; og — jeg er dog kun et fattigt, meget fattigt Barn, som maae løbe om fra Sted til Sted, paa bare Been og bede mit Brød! O Gud! Frisk Mod Wilhelm! naar pleier Du at være forsagt? Dog jo — da min gode Moder døde! men — da havde jeg ogsaa Aarsag til at være forsagt; thi hvem vil være en fattig Schweitzer-Drengs Moder i et fremmed Land? og saadan en Moder! nei, hende finder man ikke paa en Tiggervandring. Men hilleskam! der er jo et Bondehuus! Havde jeg seet det iaftes, da jeg kom igjennem Skoven; hvem veed! jeg havde maaskee dog faaet Lov til at ligge i Loen inat, og havde ikke havt nødig at fryse under aaben Himmel. (Han seer sig om) See! Nei see! en Herregaard! En

Herregaard saa nær? Hvad Nød har jeg nu? Dog — man har for visst mig fra en Herregaard med Vrede og derimod med Venlighed givet mig baade at spise og drikke i saadant et lille fattigt Huus. Ei see! der kommer en Herre. Herremanden kan det da ikke være; thi det var jo ikke passende for ham at staae op med Solen. Nei — det maae nok være hans Forvalter! — Jeg troer at det er bedst, jeg efterseer mit Spiiskammer, inden jeg gaaer videre.

Han sætter sig ved en Buff, tager sin Rantzel frem og giver sig til at spise.

Anden Scene.

Juhler, Wilhelm.

Juhler

kommende meget tankefuld, uden at see sig om.

Atter en søvnløs Nat. Arme Mand med al din Rigdom!

Wilhelm

afsides.

Den Mand taler underligt!

Juhler.

Dog, Lidelser for Brøde! Det hører jo til Retfærdighedens Gang! Men kan Anger ikke forsone? O! Hvad har jeg da at haabe? Hvilken behagelig Morgen! det Oprør i mit Indre, tillader mig ikke at nyde Naturens underskjønne Yndigheder, der dog, i lykkeligere Dage, ingen ivrigere, ingen hjerteligere Tilbeder havde end mig.

Solen farver Biergets Top!
Duggens Diamanter tindre
Paa nyfødte Blomsters Knop,
Og den syge Plante lindre.
Træets Greene slynge sig;
Lærken flagrer om sin Mage;
Bækken styrrer blidelig
Nattergalens ømme Klage!
Arme Juhler! kun til Dig,
Ingen ømt vil nærme sig!

Wilhelm
afsides.

Den stakkels Mand!

Juhler.

Rosens Hjerte aabner sig,
For sin Vellugt sødt at sprede.
Højt til Gud, taknemmelig
Fuglechore Hymner bede.
I en kold Monotonie,
Svinde langsomt mine Dage;
Kun i natligt Sværmerie,
Echo huult gientaer min Klage!
Frydløst svinder Livet hen,
Ingen kalder mig sin Ven!

Han sætter sig paa Bænken.

Wilhelm

reiser sig, ryster paa Hovedet; gaaer derpaa rask hen til Juhler, rækkende sin Haand.

Top! jeg vil være Din Ven!

Juhler

forundret.

Du — hvem er Du?

Wilhelm.

Jeg?

Jeg er en Fader og moderløs Dreng!
Maae løbe saa vidt om mit Brød;
Maae rede paa Marken, hver Nat, min Seng,
Lide Hunger og Kulde og Nød.
Har ingen Frænde og ingen Ven!
Ak! Moder hun gik til Himmelen.

Men — Moder har sagt mig: der er en Gud!
Skjøndt mere jeg stort ikke veed;
At jeg skal frygte og elske hans Bud,
Hvorom jeg veed lidet Besked.
Nu Vel! det gaae som min Skjebne vil;
Thi — jeg kan Intet gjøre dertil.

Juhler.

Du stakkels Barn.

Wilhelm.

Ja vel sandt, stakkels Barn! Dog, Du synes heller ikke at være stort mere end en stakkels Mand og derfor tænkte jeg det passende for mig at være din Ven. Hvem er Du ellers?

Juhler
smilende.

Hm! Jeg er Baron Juhler, Eier af dette Gods.

Wilhelm
tager hurtigt Hatten af.

Gud bevares! Nei, saa tager jeg mit Ord tilbage.

Juhler.

Hvorfor?

Wilhelm.

En riig Baron og en fattig — fader og moderløs Dreng? Jo! det blev nok nogle smukke Venner!

Juhler.

Ligemeget! Du interesserer mig. Dit Hjerte maae være godt, da det saa villigt vil aabne sig for en Ulykkelig.

Wilhelm.

Naar det ikke gjerne vilde det — fortjente man jo ikke at have noget. Ellers er det vel intet Nyt?

Juhler.

En elskværdig Tillid! Desværre er det undertiden dog saa. Men, min tillidsfulde Ven! Det synes at være Umagen værd, at kjende dig nøiere. Hvad hedder Du?

Wilhelm.

Jeg hedder Wilhelm!

Juhler.

Wilhelm? Ei saa have vi Navne tilfælleds!

Wilhelm.

Det bliver nok ogsaa det eeneste, vi have tilfælleds.

Juhler.

Gud bevare Dig fra min Skjebne!

Wilhelm.

Hm! Jeg synes dog, at eie en Herregaard — være Baron og en riig Mand, det er en taalelig Skjebne!

Juhler.

Lykkelig den, der ikke har kjøbt den Erfaring, at Rang og Riigdom ikke endogsaa paa fjerneste Maade kan erstatte Tabet af Sjeleroe og Tilfredshed. Lykkelige Dreng! Du sang jo: Nu vel! det gaae som min Skjebne vil; jeg kan ei gjøre dertil. Hvad gav jeg ikke til, at jeg kunde sige det!

Wilhelm.

Stakkels Mand!

Juhler.

Ja — dertil har min Ulykke kundet bringe det, at selv Du stakkels Barn, maae kalde mig en stakkels Mand. Men — jeg kom fra det jeg ønskede at vide. Hvor er Dit Fødested?

Wilhelm.

I en Landsbye i Schwejtz.

Juhler
med et dybt Suk.

I Schweitz? O Gud!

Wilhelm.

De er da ogsaa en underlig Mand! Hvad behøver De nu at sukke fordi jeg er født i Schweitz? Ja! naar De kan sukke for en saadan Bagatel, saa er det ingen Under, at De ikke kan være tilfreds. Schweitz er min Troe, ligesaa godt et Land som dette; ja! ligesaa godt som dette; seer De det!

Juhler.

Nu, nu, ikke hidsig min lille Schweitzer! mit Suk var en uvilkaarlig Følge af en Erindring, der aldeles ikke vedkom Dig. Hvem var Din Fader?

Wilhelm.

En fattig Huusmand. Han døde førend jeg fyldte mit første Aar. Min Moder forstod at væve og dermed ernærede hun sig og mig ret taalelig, indtil det sidste Par Aar; hun blev

gammel og svag; hendes Syn slog hende ogsaa Feil — da blev det rigtig nok kun lidet hun kunde erhverve. — Hendes Bekymring for hvad der skulde blive af mig, bragte hende paa engang, paa det Indfald, at gaae ud i Verden med mig. Jeg husker det ret godt; det kan være et halvt Aar siden, at hun en Søndag Eftermiddag kaldte paa mig — og da jeg kom, fandt jeg hende grædende. Min Dreng, sagde hun: Vi sidde her i en lille eensom Skovhytte, hvor Du Intet kan lære uden hvad jeg i min Enfoldighed kan sige Dig. Det bedrøver mig! Mit Arbeide slaaer mig Feil og Du voxer til. Her, kan det ikke nytte at vi blive; jeg har fattet den Beslutning, at vandre ud med Dig. Hvorhen? Ja — det veed jeg ikke selv; jeg vil lade Skjebnen raade. Gud vil vel mage det saa, at vi treffe en Mand der kunde finde det værd at tage sig af Dig; bedre end jeg gamle skrøbelige Menneske! Jeg — behøver kun Lidet, sagde hun, og det vil barmhiertige Mennesker ikke nægte mig. (grædende) O Moder; Du var saa god; nu nyder Du vist ogsaa Din Løn for det, hos Gud Fader i Himmelen.

Juhler.

Taknemmelige Barn!

Wilhelm.

Min Moder gjorde vor lille Eiendom i faae Penge, og nogle Dage efter, stode vi en Morgen, ved Solens Opgang, hver med en lille Rantzel paa Ryggen udenfor vor Hytte og — vare reisefærdige; skjøndt vi ikke selv vidste hvilken Side, vi skulde gaae til. Jeg græd, da Moder lukkede den yderste Dør; det var ligesom om hun lukkede min forrige Verden for mig. Jeg stod gandske bedrøvet og skottede om til den lille Plet Jord, jeg kaldte min Have; løb hen til den og rykkede endnu noget Udkrud op, der stod om mit Blommetræe; kyssede det unge Lindetræe der stod ved Laagen; krøb op og saae endnu engang til Kragereden om Ungerne ikke vare udklækkede; jeg bad Farvel til hver lille bekjendt Blomst som stod omkring mig; da Moder tog mig taus ved Haanden og — vi gik. Vi gik — men jeg veed, at jeg gik den første fjerding Vei næsten baglænds; thi jeg kunde ikke vende mit Øie bort fra den gamle Hytte. O! Jeg kjendte intet bedre Hjem. Et Fjeld skiulede omsider

mit fordums Hjem og hver bekjendt Gjenstand, for mig. Jeg saae nu fremad og gjorde store Øine. Jeg havde endnu aldrig været saa langt. Vi kom snart over Grændserne. Ni Mile herfra, traf vi i en smuk Landsbye, et lidet Huus, som just stod ledigt. Min Moder bestemte sig til at blive her; især for min Skyld, da der var en Skolelærer i Byen, og — vi vare snart boesatte.

Juhler.

Nu, hvorfore blev Du da ikke der?

Wilhelm.

O Herre! dette Spørgsmaal har alt mange gjort! Men — hver Gang blev det mig smerteligere at besvare. Min Moder blev syg! Meget syg! Jeg arme Dreng kunde ikke hjelpe hende — jeg kunde kun græde og — det gjorde hendes Onde værre. I otte Dage og Nætter laae hun og jamrede sig — den niende saa — o Gud! — den niende Dag — saa — —

Han tørrer sine Øine.

Da sidste Suk min Moder gav,
Jeg blev saa underlig tilmode!

Og da jeg stod ved hendes Grav,
Jeg følte dybt mit tabte Gode!
Da — i en Bøn til Himmelen,
Jeg bad den skjenke mig en Ven!

Og Gud vil vist bønhøre mig; det kan De troe, gode Herre!

Juhler.

Din Bøn er hørt. Nu er Touren til mig at sige: top! jeg vil være din Ven. Jeg vover jo Intet derved; dit Hjerte er mig Borgen. Du gode Søn! jeg vil endogsaa mere — jeg vil være din Fader!

Wilhelm.

Min Fader? Ei! — Nei det kan umuelig gaae an; nei — om endogsaa min Moder havde levet og kunde blevet deres Kone, saa kunde det dog ikke lade sig gjøre.

Juhler
smilende.

Underlige Dreng! og hvorfor ikke?

Wilhelm.

Nei, thi min Moder sagde altid; at man vel skulde arbeide sig fremad i Verden; men dog ikke forglemme sin Stand. Paa den Maade, blev jeg jo Baron? Jo, det blev en kjøn Baron!

Juhler.

Ligemeget! Dit Hjerte adler Dig. Velan! Jeg tager Dig til mig. Din Moders Ønske skal gaae i Opfyldelse; jeg vil være den Mand, der finder det Umagen værd at tage sig af Dig.

Wilhelm
kyssende hans Haand.

O Tak! Min Moders Ønske gaae i Opfyldelse? Tak! Tak! O Moder! Hvor Du vil glæde Dig i Himmelen.

Juhler.

Kom nu og følg mig til Gaarden!

Wilhelm.

Hilleskam! hvor jeg blev snart Baron!

De gaae.

Skuepladsen forandres til et Værelse paa Herregaarden hos Inspecteuren.

Tredie Scene.

Mauritz.

Hm! Hvem den fremmede Dame kan være, som Inspecteuren havde hjem med sig iaftes? Om hun har fulgt med ham fra Frankerig? Om hun skulde blive hans Kone? Alt dette ønskede jeg gjerne at vide; men — hvad veed en stakkels Tjener? Intet! I det mindste ikke mere end hvad han behændig, ved sine Øren kan snuse sig til. (Han tager en Bog som ligger opslaaet paa Bordet). Hm — jeg har dog altid hørt, at man kan gjøre Alt hvad man vil, naar man kun ikke vil gjøre andet end hvad man kan; men — her staaer: "Den som kan, hvad han vil, er Stor! Den som vil, hvad han kan, er Viis." Ja, de Lærde, de har nu saa en egen Maade at sige deres Meening paa. En simpel Mand, som jeg, vilde mene som saa: Den som vil hvad han kan; gjør — naar det er i en god Hensigt, ikke mere end hans Pligt, og hvad man kan fordre af hans Evner; Men — Den som kan Alt hvad han vil; Han, — ja Ham vilde jeg være bange for.

Fierde Scene.

Helsing. Mauritz.

Mauritz.

God Morgen Herr Inspecteur!

Helsing.

God Morgen min kjere Mauritz! Er Baronen endnu ikke opstaaet?

Mauritz.

Jo, det er næsten to Timer siden; han er allerede paa sin Morgenvandring.

Helsing.

Pleier han at gaae saa tidlig ud?

Mauritz.

Ja; siden De reiste, har han ofte klaget over, at han ikke kunde sove; derfor er han gaaet ud at spadsere, mangen Gang endog før Solens Opgang.

Helsing.

Han veed dog ikke at jeg er kommet?

Mauritz.

Nei. Herr Inspecteuren ønskede jo, at han ikke skulde vide det, før De selv talte med ham; derfor har jeg ogsaa befalet de andre Folk Taushed.

Helsing.

Godt, min gamle Mauritz! Nu — hvordan har I havt det, i de tre Maaneder som jeg har været borte?

Mauritz.

Gud bedre det! Naar Stammen af Træet er syg, kan det kun lidet hjelpe at Grenene ere friske.

Helsing.

Jeg veed hvad Du vil sige; jeg veed ogsaa, at Du er Baronen en troe og hengiven Tjener, der gjerne ønskede denne gode Herres Tilstand blidere.

Mauritz.

Ja ved Gud! Jeg har lullet ham paa mine Arme, da han var lille; det kan han endnu erindre, derfor er han saa god imod mig. Nu, en Tjener kan ogsaa være taknemmelig.

Helsing.

Det vilde ethvert Menneske med dit Hjerte og din Tænkemaade. Vi vil ikke opgive Haabet om en bedre Tid. Gaae nu, min kjære Mauritz! Og pas paa naar Baronen kommer tilbage og lad mig vide det.

Mauritz gaaer.

Femte Scene.

Helsing.

At min Plan maatte lykkes mig! At Tilfredshed og Lyksalighed atter maatte vende tilbage inden disse Dørre. Dette Maal er det jeg sigter til. En dristig Tanke! Prøven vil være usikker; men — et heldigt Udfald? O hvor belønnende! Jeg hører hende komme; jeg vil gaae lidet tilside, for at forberede mig paa den Opdagelse, jeg frygter saameget for.

Sjette Scene.

Louise

i en smagfuld Reisedragt.

Det er tidligere end jeg havde troet. Længselen efter at see en elsket og eneste Broder, efter

sexten Aars Skilsmisse, lader mig ingen Roe. Det eeneste Slægtskabsbaand jeg har tilbage; og som jeg under denne Forvikling af Omstændigheder, allerede begræd, som sønderrevet. Efter min Reiseledsagers Sigende, skal jeg kun have to Dages Reise tilbage. O! At jeg i disse kunde give Tiden Vinger.

Dog — Taalmod har jeg lært at dyrke
I Lidelsernes bittre Stund;
Tit huld den skjenkte mig sin Styrke,
Og vakte mig af Sorgens Blund.
Ja! bort med Mindet om min Smerte,
Og hvad jeg leed!
Jeg ved min Broders ømme Hjerte,
Og Kjerlighed,
Skal atter af erkjendtligt Bryst,
Velsigne Livets bedste Lyst!

Syvende Scene.

Louise. Helsing.

Helsing.

God Morgen, Frue Haller! Nu hvorledes har Søvnen efter de forrige Dages Reise bekommet Dem?

Louise.

Jo nærmere jeg kommer det ønskede Maal imsde, jo mindre roelig; en uforstaaelig Følelse af Glædens Fylde og dog — hvilken sød Uroelighed!

Helsing.

Det er en naturlig Higen af deres længselfulde Hjerte, som deres Broders Kjerlighed vist vil paaskjønne.

Louise.

Kan vi snart vente at komme afsted? Forspænds-Hestene ere dog bestilte?

Helsing
efter et lidet Ophold.

Det er næsten grusomt at forøge deres Længsel; Men — naar jeg siger Dem, at det treffer sig saaledes, at jeg ogsaa her, uimodstaaelig drages til et Hjerte, som jeg har mit Livs bedste Glæder at takke, kunde det maaskee bestemme Dem til at hvile denne Dag ud. Egnen er smuk og jeg er vis paa, at man her, med al optænkelig Forekommenhed vil søge at forkorte Dem Tiden. Tilgiv mig min Begjæring! Hjer-

ret har ogsaa sine Rettigheder! Jeg beder Dem.

Louise.

Herr Inspecteur! Saa stor min Længsel, efter at see min Broder, end er; saa bringer den Taknemmelighed, jeg skylder al den Forekommenhed, De paa denne Reise saa venskabelig har viist mig — Dem dog gjerne dette Offer.

Helsing.

Min varmeste Tak!

Louise.

De har Ret! Dette Sted ligger usigeligt skjønt og da jeg dog virkelig ogsaa trænger til en Hviledag; saa træffer det ret behageligt. Hvad hedder denne Gaard?

Helsing.

Juhlersborg.

Louise.

Og Eieren?

Helsing
frygtsom.

Juhler.

Louise.

Juhler.

Helsing
som for.

Baron Vilhelm Juhler.

Louise.

Himmel! Er det mueligt! Han hedder?

Helsing.

Vilhelm Juhler; forhen — Lieutenant ved et Grenadeer Compagnie.

Louise.

Retfærdige Gud!

Helsing
efter en Pause.

De skulde kjende ham?

Louise.

Jeg kjende ham? Jo — o min Herre! Har De nogen Medlidenhed med et ulykkeligt Fruentimmer, saa lad mig drage bort herfra; endnu i dette Øieblik — Strax — jeg kan ikke opholde mig her. Jeg beder Dem!

Helsing.

Strax — er det umueligt; thi —

Louise.

Umueligt! Ikke mueligt? Jeg beder Dem — Ha! Det skulde maaskee endogsaa ikke være en Hændelse — o Gud! At jeg er her?

Helsing.

Og om det ikke var det?

Louise.

Ikke var det? Altsaa forraadt — bedraget; jeg Ulykkelige!

Helsing.

Om det var Bedrag; ved Gud — det frommeste af Verden!

Louise.

Under Paaskud, at De var sendt fra min Broder, for at bringe mig til ham? Herre! Det er ikke ædelt af Dem.

Helsing.

At jeg opfylder mit Løvte, at jeg bringer Dem til deres Broder, det være min Ære, Dem Borgen for!

Louise.

Nu — og hvad er da deres Hensigt?

Helsing.

Min Hensigt? Den uegennyttigste af Verden! Den: at see to gode Mennesker forenede; hvilke Skjebnen og Tilfældet for en Tid —har adskilt.

Louise.

Herligt! Naar man ikke nærmere kan hente Retfærdiggjørelsen for en slet Handling; saa — ja! Saa betjener man sig af Skjebnen og Tilfældet.

Helsing.

De gjør mig Uret, Frue!

Louise.

Jeg beder Dem, min Herre! Har De mindste Agtelse for mig, da indlad Dem ikke videre herpaa; men lad mig drage bort.

Helsing.

Det er sørgeligt, at jeg maae see een af mine skjønneste Forhaabninger tilintetgjort. Men

jeg bønfalder Dem! De har lovet mig, at blive idag over; imorgen ved Dagbrækningen ledsager jeg Dem atter videre.

Louise.

Jeg gav Dem mit Løvte, som De — forlad mig! var listig nok til at afnøde mig, da jeg ikke forudsaae eller tænkte mig en Snare, hvori man kunde være uædel nok til at vilde hilde et Fruentimmer, der — efter den Uretfærdighed der er hende tilføiet, maae have tabt sin Tillid til Menneskene. Men jeg beder Dem! Lad mig reise igjen! Jo før jo hellere! Og — sig De Herr Baronen, at han kunde være tilfreds med eengang at have forstyrret min lykkelige Roe. O jeg havde næsten forsonet mig med min Skjebne! Jeg var netop ved Maalet for Tilfredshed og min Bestemmelse for Fremtiden og da skal det atter falde den Grusomme ind at vilde forstyrre min Lykke og foruroelige mine Dage.

Helsing.

Tillad mig! Heri gjør De ham Uret! Ved alt hvad mig er helligt, han veed Intet af Deres Nærværelse her. Jeg udbad mig af Baronen, for omtrent tre Maaneder siden, Tilladelse

til at reise, for at besøge fraværende Slægtninge. Jeg havde kort forud erfaret Deres Opholdssted. Jeg meddeelte Deres Broder min Plan. Jeg havde og forud glædet ham med Efterretningen om, hvor De opholdt Dem og maatte love ham, at bringe Dem tilbage med. Jeg var ikke ubekjendt med det Forhold De eengang stod i med min gode Herre. Hans beklagelige Tilstand bragte mig paa den Idee, at forsøge paa at bringe det til en Forsoning imellem Dem og ham. Jeg kjendte Vægten af hans Kummer og det eeneste Rednings Middel, der kan igjen skjenke Verden en lykkelig Borger. Vi elske ham alle saa høit — Han fortjener det! Dette tjene til Undskyldning, for det som maatte synes Dem urigtigt i min Fremgangsmaade.

Louise.

Nu vel! De er undskyldt; og nu beder jeg Dem at lade det beroe derved og lade mig reise bort i al Stilhed.

Helsing.

Min Herre elsker Dem endnu! At han stedse har angret den Uret, han har tilføiet Dem, er Sandhed. Kjendte De Aarsagerne til hans

Brøde, Deres Hjerte vilde iblandt dem finde flere, De vilde beklage og undskylde ham for.

Louise.

Gjør ingen Regning paa et Forsvar af mit Hjerte for ham. O! der var en Tid, det var ganske hans! Jeg satte det, min hele barnlige Tillid, min gamle Faders Roelighed — min Lykke i Fremtiden — Verdens Omdømme mod et Løfte af ham! Ham! Og — tabte Alt. Min Herre! Kan De endnu vilde overtale mig til at tøve her — her! I denne Mands Huus? O da handler De yderst uædelt!

Helsing.

Vistnok har De lidt uforskyldt. Vistnok har min ulykkelige, men gode Herre forurettet Dem. Men at han derfor — eene derfor, angrende i sin Mandoms bedste Aar, svinder hen som en Skygge, vil Deres fornærmede Hjerte dog ikke nægte at være om ikke en fyldestgjørende — saa dog, en Erstatning for ufortjente Lidelser.

Louise.

Jeg er stolt af, at jeg har havt Kraft nok til at bringe det dertil, at min krænkede Følelse

ingen Erstatning forlanger af ham; og — for gvindelig til at kunde glæde mig over hans Ulykke. Dette være ham nok, og som hans Fortrolige kan De berette ham det.

Helsing.

De gjør ham Uret! Han har endnu aldrig nævnet Aarsagerne til hans Kummer for mig eller Nogen. Da jeg dog ellers besider hans Fortrolighed, har dette længe smertet mig. En Hændelse bragte mig paa Spor. Min Trang til Taknemmelighed imod ham, bød mig at forsøge alt for at forsone ham med hans Skjebne. Jeg vovede at meddele deres Broder min Plan; som inderlig glædede sig over, at have faaet Efterretning om Dem og som ønskede mit Forehavende et lykkeligt Udfald. Jeg forsikrer Dem, at Baronen endogsaa ikke veed, at jeg kom iaftes.

Louise.

Destobedre! jeg ønsker ogsaa at han ikke faaer det at vide, førend jeg er borte. Herr Inspecteur! Da deres Deeltagelse for Baronen synes at være noget mere end det almindelige Venskabs, kan De jo let forestille Dem, hvis han svarer til det Skilderie De nylig giorde af ham — hvor meget

hans ømme Hjerte vilde lide ved det usalige Gjensyn af en Skabning, der er blevet saa ulykkelig ved ham. Er han virkelig deres Ven da handler De meget ædelt, hvis De skaaner ham for denne, lige saa fortjente som martrende Bebreidelse.

Helsing.

De vil stedse undvige mig. Forlad mig Frue Haller! At jeg drister mig til at spørge, om der ikke endnu skulde ulme en Gnist af de Følelser, De engang bar for min ulykkelige Herre?

Louise.

Og hvortil kunde det bringe? Om jeg nu ogsaa tilstod for Dem, at det har kostet mig mange Taarer at undertrykke denne Bekjendelse for mig selv;

O! Hvorfor skal mit Hjerte bløde
Ved Mindet om min Kjerlighed?
At elske er jo ingen Brøde,
Kun Tab af Hjertets stille Fred.
Men, ak! Naar Elskov grusomt seirer,
Naar Uskyld falder brat ved den;

Da Kummer sig om Sjelen leirer;
Men — Hjertet glemmer ei sin Ven.

Helsing.

Min Menneskekundskab har altsaa dog ikke bedraget mig her!

Louise.

O min Herre! De kjender ikke min sørgelige Historie. Vil De skjenke mig Deres Opmærksomhed, skal jeg i Korthed gjøre Dem bekjendt med samme. Min Fader var en simpel men agtet Mand, der holdt Skole i en Landsbye. Min Moder var forlængst død. Da jeg voxede til, lod min Fader mig bestyre vore smaae huuslige Forretninger. Min Fader elskede mig saa høit og vi vare os selv nok, indtil — O Gud! den standsede Krig førte et Kompagnie Grenadere til vor Bye, for at cantonere Vinteren over. Lieutenanten ved samme — Baron Juhler, blev indqvarteret hos os. Det varede ikke længe inden vi fik hinanden kjære. Han elskede mig og — hvorfor skulde jeg nægte det? Det faldt mig let at gjengjelde hans Kjerlighed. Han gjorde ingen Hemmelighed deraf for min Fader;

men forlangte endogsaa hans faderlige Samtykke til en Forening imellem os. Jeg var saa tryg! Det var mine lykkeligste Dage! Han elskede mig saa inderlig som jeg ham; men — det var blot en flygtig Drøm! O! At jeg kunde glemme Følgerne deraf. Ulykkeligt skulde det treffe sig, at netop i det Øieblik jeg skrækkeligt maatte bekjende for mig selv, at jeg ikke længere var skyldfrie, brød Krigen atter ud. Kompagniet i vor Bye fik Ordre og — blev marschfærdig paa mindre end fire Timer. Han gik. Hans høitidelige Løfter og min ulykkelige Kjerlighed — mit bedragne Haab var alt, hvad jeg havde tilbage. Jeg saae ham aldrig mere! De kan dog vel fatte min Ulykke?

Helsing.

Jeg var at beklage, hvis jeg ikke kunde det.

Louise.

Nu Vel! De skal vide Alt. Jeg blev hemmelig en ulykkelig Moder. Hemmelig, fordi min Faders krænkede Stolthed fordrede det; Ulykkelig — fordi jeg maatte fjerne mit Barn fra et Hjerte, der saa moderlig vilde have elsket det. Paa Grændserne fandtes en Kone, som for en aarlig Understøttelse paatog sig at være ders Pleiemoder. Min

gamle Fader blev daglig svagere; han kunde ikke overleve min Ulykke. Græmmelse kastede ham paa Sygesengen. Han døde, og jeg stod ene og forladt tilbage. Efter to Aars Forløb standsede Krigen. Jeg reiste strax med mit lidet Arvegods over Grændsen; med Hensigt at medtage mit Barn og som Officeer-Enke, under et opdigtet Navn, at nedsætte mig i en lille Stad. Ak! de fjendtlige Umennesker havde overalt paa Grændserne røvet og brændt hvor de kom frem. Ingen kunde give mig den mindste Underretning om mit Barns Pleiemoder; jeg maatte drage bort med den skrækkelige Bevisthed, at have sat en Skabning i Verden, der maatte sukke over sin Tilværelse. Jeg reiste videre fort for at fjerne mig fra alle bekjendte Gjenstænder og etablerede mig i hin Stad, hvorfra De har ledsaget mig. Aldrig kunde jeg komme, end ikke paa det fjerneste Spor efter mit Barns Pleiemoder. Hvad mit blødende Hjerte herved maatte lide, maae Deres Medlidenhed selv føle.

Helsing.

Jeg tilstaaer at Deres Skjebne var saa uheldig, at man maatte være uhørt grum, for at nægte Dem Deeltagelse.

Louise.

Nu vel da! Held mig! at jeg har fundet et Menneske, der vil beklage mig. At jeg staaer for en Mand, der selv nylig tilstod, at Hjertet har ogsaa sine Rettigheder; det giver mig Mod til at gjentage min Begjering: At De ikke lader Baronen vide mit Ophold her og at De skynder paa, at jeg snart kan reise. (Grædende) O! hvor hastigt jeg end reiser, kan jeg dog ikke flygte fra den martrende Tanke at have udsat et Barn for Kummer og Elendighed og bragte en ædel Mand — en af Fortvivlelse over sit ulykkelige Barn jammerende Fader før Tiden i Graven.

Hun gaaer.

Ottende Scene.

Helsing

allene.

Vistnok har din Skiæbne, ikke været den blideste; arme Louise! Men det er mig ligesaa ubegribeligt at Baronen nogensinde kunde have handlet saa troeløs imod sine Løfter. O! Hvor megen Elendighed er der dog udbredt over denne Jord. Dog —

Saa villigt Jorden man bagtaler,
Naar Skjebnens Gang gaaer lidt imod;
Og kuns dens Torne, Tidsler maler,
Hvor tit dog skjulte Roser stod.
En Glædes Blomst den hver dog bar,
Vil han kun pleje den!
Hver i sit eget Hjerte har
Sin Fjende eller Ven.

Gaaer.

Anden Act.

Inspecteur Helsings Værelse.

Første Scene.

Helsing.

Nei! Nei! Jeg opgiver endnu ikke Haabet. Det maae komme til en Forklaring imellem dem. Men hvorledes foranstalter jeg en Sammenkomst? Dette bliver vanskeligere end jeg havde formodet; thi Hun giver neppe sit Samtykke.

Anden Scene.

Helsing. Mauritz.

Mauritz.

Jeg kommer for at lade Inspecteuren vide, at Baronen er kommet hjem fra sin Spadseretour.

Helsing.

Godt! Saa skal jeg snart indfinde mig hos ham.

Mauritz.

Han har medbragt en lille Dreng, som han har mødt i Skoven og som det lader han vil antage sig for at gjøre vel imod.

Helsing.

En Dreng siger Du?

Mauritz

Ja! En ret vakker Knøs! Saa vakker at jeg vilde ønske det var min; dog at forstaae, med Præstens Tilladelse. De ere allerede saa fortroelige som om de vare gamle Bekjendte. Baronen har ladet ham iføre andre Klæder og synes at være ret oprømt herover.

Helsing.

Det glæder mig. Adspredelse er i hans nærværende Stemning, det kraftigste Middel for hans mørke Tungsindighed. Men Gamle! Du erindrer nok ikke, at det netop idag er Baronens Fødselsdag.

Mauritz.

Baronens Fødselsdag?

Helsing.

Ja. Jeg har skyndet paa min Reise hertil, for at kunne netop idag være tilstæde. Du veed Vi pleie at tage Dagen til Anledning for at yttre vor gode Herre vor Taknemmelighed og tilbringe den ret fornøiede.

Mauritz.

Ja hilleden! Jeg husker ret godt at jeg sidst var saa glad, at jeg tog den tykke Meierske op at dandse og dandsede med hende saa det stod efter, og siden om Aftenen drak jeg saalange paa Baronens Sundhed at — at jeg vilde tilsidst karessere alle Pigerne.

Helsing.

Nu vel! Vi vil idag ikke nyde den mindre glade.

Fra Himmelen til Jorderige,
Gud gavmild sendte Glæden ned;
Og deelte den til Arme, Rige;
Med lige Faderkjerlighed.

Thi, froe dens blide Roser groe,
I Skyggen af vor glade Roe.

Mauritz.

Ja, deri ere vi vist alle enige med Dem.

Helsing.

Jeg har udtænkt en Plan til en lille Fest, hvor med jeg vil overaske Baronen og Du skal være mig behjelpelig.

Mauritz.

En Plan! Og jeg skal hjelpe? Ja hjertelig gjerne! Jeg har endnu aldrig været med i en Plan.

Helsing.

Hør nu min kjere Mauritz! Du har kun at besørge tilsagt alle Godsets Bønder; isamt unge Karle og Piger, at de festligt smykkede indfinde dem her paa Gaarden, i Eftermiddag Klokken fire. Men de skal gaae igjennem Haven op til mine Værelser; saaledes at Baronen ikke faaer dem at see. Det øvrige skal jeg underrette dem om.

Mauritz.

Skal alt blive besørget! Men — hvorledes skal —

Helsing.

Spørg mig ikke nu. Min Tid er knap. Men, Held mig! Hvis jeg i Aften kan række Dig min Haand og sige: Vi dele alle vor gode Herres Glæde!

Han gaaer.

Tredie Scene.

Mauritz.

Saa? Spørge maae jeg ikke og jeg skal dog være med i en Plan. Hm! Man burde dog ikke binde Munden paa den Oxe som tærsker. Jaftes kom Inspecteuren hjem efter lang Fraværelse og bringer en Dame med sig; jeg skal være med i en Plan; besørge Godsets Bønder tilsagte til en Fest; og efter alt dette, maae jeg Stakkel, som af Naturen er lidt nysgjerrig, endda ikke spørge. Tilsidst siger han: Held mig, hvis jeg iaften kan række Dig min Haand og sige: Vi

dele alle vor gode Herres Glæde. Ja, Glæde! Saa er jeg med.

Hvis Livet ei mig skjenkte Glæde,
For Ingenting jeg gav det hen;
En Daare den, der strax vil græde
For Lykken ham ei kalder Ven.
Men nøisom, nøisom maae man være!
Ei tumle vidt i Ønskers Rum,
Froe med hvad Dagen vil beskjære;
Det er mit glade Symbolum.

Han gaaer.

Fjerde Scene.

Værelse hos Baronen.

Baron Juhler. Wilhelm.

Wilhelm
gaaer og seer sig nysgjerrig om.

Alting herligt! Alting skjønt! Og see! Det store Speil — nei see!

Han stiller sig for det.

Juhler.

Ja! Deri kan Du see din hele Person.

Wilhelm.

Ja min Troe! Jeg seer løierlig nok ud i det. Naar jeg ikke vidste bedre, skulde jeg ikke troe at det var mig selv, bare for de pæne Klæders Skyld! Hiemme hos min Moder, der var vort Speil ikke større end een af vore smaae Vinduesruder. Nei! naar jeg ret vilde speile mig, Saa løb jeg ned til Bækken; men hilleskam! Saa kunde jeg ogsaa see meget mere, der var værd at see paa end mig selv. Jeg kunde see Træerne rundt om mig, Himmelen oven over mig og de smaae Fugle som fløi baade hist og her. Ja, det var et Speil det! Men jeg blev heller ikke saa undseelig ved at see deri, som naar jeg seer i dette.

Juhler.

Hvorfor det min Dreng?

Wilhelm.

Jo, for naar jeg saaledes staaer og seer ind i dette Speil, saa synes jeg ret saa godt om mig selv; og naar jeg dog betænker, hvad jeg er for en Stakkel — at jeg er et fattigt Barn, der har hverken Fader eller Moder, saa maae jeg vel blive skamfuld derover.

Juhler.

Deri feiler Du. Armod er ingen Skam! Faderløs er Du ikke længer, for saavidt som faderlig Omhue for dit Vel og inderlig Ømhed i Omgang kan erstatte det.

Wilhelm
sætter sig i en Lænestoel.

Og disse Stole! Hilleskam hvor man dog sidder mageligt i dem.

Juhler.

I Sandhed! Det fornøier mig ret, at see Dig saa tilfreds!

Wilhelm.

Virkelig! Det kan fornøie Dem? Nu saa skal De ogsaa altid være glad naar jeg er hos Dem. Naar min gode Moder var bedrøvet, saa kunde jeg altid faae hende opremt naar jeg sang:

Du, som Mismod bøier ned,
Haab til Almagts Mistundhed!
Vend til Himlen tryg din Aand,
Viid: Du stander i Guds Haand!

Trøst Dig og forsag kun ei!
Endnu groer paa Livets Vei,
Mangen Blomst saa underskjøn,
Duftende for Dig i Løn.

Han, som styrer Land og Hav,
Han, som alt det Gode gav,
Han kan mildne Skjebnens Braad,
Standse Kummers bittre Graad.

Hæv kun tillidsfuld din Sjel;
Godheds Fader vil dit Vel!
O! paakald ham — haab og beed;
Han er ideel Kjerlighed!

Juhler.

Tak for din Sang, min lille Ven! Den gyder ogsaa Trøst i min kummerfulde Sjel og Lægedom i mit saarede Hjerte. Den maae Du i mine mørke Timer ret ofte gjentage mig.

Wilhelm.

Hjertelig gjerne! Men De maae ikke troe, at jeg altid synger slige alvorlige Sange. Nei!

Nu skal De høre een af dem, jeg selv holder meest af.

Jeg dandser og jeg synger
Fallallala!
Mig ingen Sorger tynger,
Fallallala!
Jeg lyder kun mit Hjertes Bud,
Og frygter ingen uden Gud.
Fallallala! Fallallala!

Jeg seer Guds klare Himmel;
Fallallala!
Og Jordens Blomsterbrimmel,
Fallallala!
Jeg undres over Bækkens Gang;
Og lytter froe til Lærkens Sang.
Fallallala! Fallallala!

Hver lille Dreng og Pige,
Fallallala!
Jeg anseer for min Lige;
Fallallala!

Og hvis de lege vil med mig;
O hvor jeg da er lykkelig!
Fallallala! Fallallala!

Jeg tænker at Gud Fader,
Fallallala!
Mig al min Fryd tillader;
Fallallala!
Jeg ønsker at jeg stedse maae
Som Barn igjennem Livet gaae.
Fallallala! Fallallala!

Juhler.

Din Munterhed er elskværdig, min lille Schweitzer! Vi to vil vist blive meget gode Venner.

Femte Scene.

Helsing. De Forrige.

Helsing.

Min kjære, gode Herre! Hvor det glæder mig at see Dem.

Juhler.

Tak min retskafne Helsing! Jeg har ogsaa ret længtes efter Dem. I en Vens Fraværelse lærer man først ret at sætte Priis paa ham. Nu, hvorledes har det gaaet Dem paa Deres Reise? Fandt De deres Familie saaledes som De ønskede?

Helsing.

Fuldkommen! Og — jeg fandt endogsaa meer end mit Haab lovede mig. Men — det lader og som Herr Baronen har fundet Noget i min Fraværelse.

Juhler.

Ja min kjære Helsing! Jeg har fundet mig et lille Væsen som ved sit barnlige Spøg, stundom vil forsøde mig et af mine mange bittre Øieblikke. Min lille Schweitzer! Du kunde maaskee behøve nogen Forfriskning. (Han ringer og en Tjener kommer). Bring denne Lille ind i Spisestuen og lad sætte Froekost for ham.

Wilhelm.

Froekost! Nu? Hillemæn da lad os skynde os; thi jeg kan snart trænge til Middagsmad.

Gaaer med Tjeneren.

Sjette Scene.

Juhler. Helsing.

Helsing.

Det er en smuk Dreng! Naturen har været ham gunstigere end Skjebnen.

Juhler.

Og hans Hjerte er godmodigt som hans lyse Øine. Jeg traf ham paa en Spadseregang imorges. Jeg veed ikke selv; men — en uvilkaarlig Indskydelse bragte mig pludselig paa det Indfald at tage mig af ham. Han er saa glad og tilfreds, saa sorgløs og roelig! Hvilken lykkelig Alder!

Helsing.

Saa lykkelig har De ogsaa været.

Juhler.

Ja — men det er længe siden; saa længe — at det er glemt. Overalt det er sødere at kunde glemme end erindre.

Helsing.

Nei! Hvad var Livet, naar selv Oldingen der paa Gravens Rand, erindrede sig sin tilbagelagte

Vandring, ikke engang kunde sige: havde jeg ikke levet som Barn og nydt Barndommens glade, sorgløse Dage — hvorfor har jeg da levet?

Juhler.

Men ogsaa, held ham, hvis han i sine sidste Dage, med barnlig Letsindighed kan glemme et heelt Livs udstandne Lidelser. O! Hvad er Mennesket og dets Stræben andet end en Roman, lige fra Vuggen og til Graven.

Helsing.

Men — hvorfor just en sørgelig Roman?

Barnet — smiler i Vuggen froe,
Dandser paa Moderens Arme.
Slumrer i Uskylds sode Roe,
Ukjendt med Jorderigs Harme.

Ynglingen — hylder Spog og Sang,
Fyrigt han tidligen flammer;
Hjertet kjender ei selv sin Trang
Før Læben Kjerlighed stammer.

Manden — higer med kraftfuld Jid
Maalet for Lykken at finde;

Der skal lønne hans Stræbens Flid,
Favnet af ømmeste Qvinde.

Oldingen — støttet til sin Stav,
Længselfuld seer mod det Høie,
Smiler saa venligt til sin Grav,
Veltilfreds lukker sit Øie!

Juhler.

Vel! Graven ender Livets hele Farce.

Helsing.

Ja, paa denne Side af den. O! hvorfor ikke haabe? En Philosoph har skrevet; "Dersom der er nogen Evighed til, siger det kun lidet at opofre hele sit Liv for at fortjene den; er den ikke til, ere nogle faae kummerfulde Aar af ingen Betydenhed."

Juhler.

En let henkastet Phrase og intet videre! Det er lettere at commentere over Livet end at finde sig i det.

Helsing.

Min gode Herre! Hvorfor see Livet — Verden, fra dens mørkeste Side?

Juhler.

Hvorfor? fordi jeg ikke vil lade mig blænde af den spraglede Udside eller — blænde Andre.

Helsing.

O Verden er som man den tager!

Juhler.

Nei! O nei!

At Verden er som man den tager,
Jeg aldrig rigtigt fatte kan.
Men, at os Skinnet grumt bedrager;
Den Lære er kun altfor sand.
Thi — Venner tit som Engle ere,
Skjøndt de i Hjertet Djevle nære!

Helsing.

Dersom De selv har gjort denne Opdagelse; maa jeg beklage Dem og de Mennesker der saa gjerne omgive Dem.

Juhler.

Ja Helsing! jeg har kjendt Mennesker, der kastede deres Hjerter for enhvers Fødder, naar de blot derved kunde fremme deres egennyttige Hensigter.

Helsing.

Det er en skrækkelig og sørgelig Sandhed! men fandt man ikke stundom en velvillig Undtagelse, hvor beklageligt for det af Naturen til Fortroelighed og Meddelelse saa tilbøielige Hjerte.

Juhler.

Jeg tilstaaer dette saa gjerne ved Siden af Dem; men min gode Helsing! Jeg er saa ulykkelig, at jeg ogsaa kun kan sige: Eene for Dem!

Han rækker ham Haanden.

Helsing.

O mei! Alle deres Undergivne, Alle veed, at deres mørke Luune ikke ligger i deres Hjerte; Og vi haabe alle at komme til at see Dem, som fordum, tilfreds og lykkelig.

Juhler.

O Helsing! selv det forsøger min Ulykke, at Haabet ikke engang er min Ven. Mine Lidelser finde ei Grændser før i Graven.

Helsing.

Jo min gode Herre! Jo —

Juhler.

Min Ven! De veed ikke —

Helsing.

Forlad mig, Herre. Jo! jeg veed det. Det har lykkedes mig at trænge ind i Deres Hemmelighed, men ikke af utidig Nysgjerrighed. Min Hensigt var god! De har i flere Aar skjenket mig — jeg tør næsten sige, deres uindskrænkede Fortrolighed. Kun Aarsagerne til Deres nagende Kummer har De aldrig betroet mig; det er lykkedes mig ved en Hændelse at opdage dem.

Juhler.

Helsing! Hvad vil det sige?

Helsing.

Jeg har intet at undskylde denne Dristighed med, uden min gode Mening, fulgt af den Tanke, at finde en muelig Aarsag til deres mørke Kummer og Midler til at lindre den. Jeg trister mig til at troe min Hensigt for endeel opnaaet Jeg beder til Gud og haaber! (efter et Ophold). Louise Haller — —

Juhler.

Himmel! Hvem nævner De?

Helsing.

Louise Haller.

Juhler.

Lever hun endnu? Og hvor? Helsing har De seet hende? har — O Gud!

Helsing.

Fat Dem Herr Baron! Ja, jeg har seet hende og — —

Juhler

Og?

Helsing.

Og talt med hende.

Juhler.

Talt med hende? Nu — —

Helsing.

Og paa min Tilbagereise været heldig nok til at overtale hende — til at følges med.

Juhler.

Hvad siger De Helsing! De har bragt hende med? Hvad har De foretaget Dem?

Helsing.

Hvorledes! Det skulde mishage Dem?

Juhler.

O Gud! Nei! Min kjære Helsing! De har bragt Louise Haller med; og hvor? O! Der falder endnu en lys Straale paa mit mørke Livs Bane. Men hvor — hvor opholder hun sig?

Helsing.

Ikke langt borte — —

Juhler.

O snart! Hvor opholder Louise Haller sig?

Helsing.

Her — paa Juhlersborg.

Juhler.

Her? Gud!

Helsing.

De maae vide Alt. Da jeg havde erfaret hvor hun havde sit Opholdssted; lsb den Plan igjennem

mit Hoved om at bringe hende med. Jeg veed at De for nogle Aar siden, ved Correspondencer erkyndigede Dem om hende, men fik aldrig tilfredsstillende Svar. Jeg fandt hende, og ved en lille List bragte jeg det dertil, at hun reiste med mig.

Juhler.

Men dog kun ved List? Jeg Daare! Hvor kunde jeg og vente andet. Louise Hallers Sjel var for stolt til, at — tage en ydmygende Beslutning, som kunde krænke hendes Ære. Videre —

Helsing.

Ved Hjelp af et Brev fra hendes Broder, hvem jeg skylder Opdagelsen af hendes Opholdsted, reiste hun med mig for at besøge ham; og paa Veien dertil — er det, at hun er kommet til Juhlersborg.

Juhler.

Men hvortil kan dette bringe videre? Veed hun hvor hun er? Veed hun det?

Helsing.

Ja.

Juhler

Hun veed det — O! og nu?

Helsing.

Hun veed det. Dog — hvorfor skulde jeg smigre deres Ønsker paa Sandhedens Bekostning? Hun er bestemt til, endnu idag at reise videre.

Juhler.

Ha! hvorfor skulde ogsaa min Skjæbne kunde lade sig forsone.

Helsing.

Jeg opgiver endnu ikke Haabet.

Juhler.

Det er daarligt af Dem.

Helsing.

Haabet følger Os — til Graven.

Juhler.

For mig er Intet meer at haabe!
Nei! Nei! Før endes ei de Plager,
Hvori mit Liv sig slæber hen;

Før sidste Suk fra Hjertet drager
Opløst udi Fuldendelsen.
Da — naar det sidste Pulsslag svinder,
Mens brustne Øie lukker sig:
O da! Først da, jeg Arme finder
At man kan vorde lykkelig!

Helsing.

O! Hvorfor saa gandske fortvivle!

Juhler

Og hvad staaer end tilbage? Tael Helsing! Tael! Jeg kan ikke udholde denne Stemning. Tael!

Helsing.

De ønskede dog vist at bringe det til en Forsoning med hende?

Juhler.

Det ene — kun det ene kunde skjenke mig tilbage til Livets Glæder; men hvor tør jeg haabe det? Og dog! Dog var jeg maaskee mindre strafskyldig i hendes Øine om hun kjendte de Aarsager — de Sammenstød af Omstændigheder,

hvorved Vi begge ere blevne saa ulykkelige. O min Fader! hvorfor skulde ikke din Søn — din Eneste! kunde dvæle ved dit Minde, med sønlige Taarer? Ja! Det er faderkjerligt at lede sit Barns Hjerte og Forstand, naar Ungdom og Lidenskabelighed vil styrte det i en vienſynlig Ulykke; men, det er grusomt, naar Fordom, Egenkjerlighed og Forfængelighed opofrer det af vindesyg Ærgjerrighed, og bringer ikke Velsignelser til Eftermælet.

Helsing.

Det maae komme til en Forklaring imellem dem; kuns ikke tabe Modet!

Juhler.

Det er mere end bittert, at jeg her skal samle mit Mod; her — hvor jeg selv for Guds Aasyn turde frimodig bekjende, at det grusomste i min Brøde imod Louise Haller er foranlediget ved listig Mellemhandling. Og dog — dog synker jeg under Byrden af min uroelige Smerte.

Helsing.

Paa denne, Deres oprigtige Hjertes Bekjendelse, bygger jeg min Tillid til et lykkeligt Udfald. De maae see hende — tale med hende.

Juhler.

— Og hertil skulde jeg have Mod? Da jeg stod blandt Fjendens hvinende Kugler fattedes det mig ikke: men her — her hvor jeg ikke tør tænke mig, at et Øiebliks Samtale, skulde kunde bringe Forsoning for tusinde Taarer og Suk; her kan jeg nok tilstaae, at Modet fattes mig. Helsing! De er min Ven, min Eneste! Tænk De for mig! Handle! Jeg kan ikke. O elskte Louise! Dersom Du atter vilde være min; hvor velgjørende blev jeg forsonet med min Skjæbne!

Gaaer.

Syvende Scene.

Helsing.

Det var sørgeligt, om det ikke skulde lykkes, at bringe disse gode Mennesker til en Forsoning. Skulde Louise Hallers Stolthed, hendes fornærmede Ære ikke give efter for hendes Hjertes Drift. Hendes ømme følende Hjerte — hendes ædle Sjel kan umuelig have tabt alle de kjerlige Følelser, de engang nærede for Baronen. Saaledes maae det være. Det maae komme til en Samtale imellem dem. Jeg skulde meget forfeile

mit Begreb om et smt, ædelt, qvindeligt Hjerte; hvis det ikke kunde lade sig forsone.

Ottende Scene.

Helsing. Wilhelm.

Wilhelm.

Nu, det er sandt! Det kunde man kalde en Froekost; og det paa en simpel Dag i Ugen. Min Moder og jeg, vi fik ikke engang første Juledag, saadan Mad til Middag; nei langt fra!

Helsing.

Saaledes kan Du have det hver Dag, naar Du kun vil skjønne derpaa.

Wilhelm.

Det vil jeg gierne! Vil De kun sige mig, hvorved jeg kan fortjene det; thi min Moder sagde altid! at der skulde Noget for Noget, naar Venskab skulde holdes.

Helsing
afsides.

Jeg faaer en Idee! Maaskee den kunde bringe os nærmere det ønskede Maal. Efter

Frue Hallers egen Tilstaaelse, har hun ikke seet sit Barn siden dets Fødsel. Denne vakre Dreng, kan være omtrent paa samme Alder som han. Hendes Moderkjerlighed vil opflammes ved Synet af ham. Hun maae ikke reise idag; et lille Bedrag maae forhindre det og vinde os Tid. Hun maae bringes til at troe, at dette Barn er hendes, som Baronen har faaet opspurgt, for som Fader at unde det den Kjerlighed og de Rettigheder, som det efter Naturens Bud, kunde gjøre Fordring paa. En endelig Samtale vil gjøre Udslaget. Men — naar saa Bedrageriet bliver opdaget? O! Saa maae min Hensigts Reenhed tilveiebringe mig Tilgivelse.

Wilhelm

som imidlertid har seet sig om.

Her er næsten ligesaa prægtigt som hos Kong Salomon, som Moder læste om i den store Bibel, naar vi om Vinteraftenerne sad ved Kakkelovnen.

Helsing.

Hør, min Dreng! finder Du Dig tilfreds her?

Wilhelm.

Ei! Det troer jeg! Jeg kunde jo aldrig ønske bedre. Maatte det kun altid blive saa.

Helsing.

Det vil det; naar Du kun ved Hengivenhed og Velvillie vil vedligeholde det. Men denne Mand, som vil skjenke Dig al denne Lykke, fortjente dog ogsaa at være lykkelig. Ikke sandt?

Wilhelm.

O gid han var det! Men han lader slet ikke til at være det. Var jeg i hans Sted, vilde jeg altid være glad og aldrig sørge; nei aldrig!

Helsing.

Han fortjener at være lykkelig, og vi maae see at bringe det dertil. Du skal være mig behjelpelig!

Wilhelm.

Jeg? De spøger vist! Jeg stakkels enfoldige Barn, som ikke engang kan hjelpe mig selv. Ak! Jeg har desværre Intet lært.

Dog jo: jeg kan min Bønnebog!

Jeg qvinkelerer lidt paa Lire;

Jeg fanger Fugl; og Fisk paa Krog —
Jeg staaer paa Hoved — gaaer paa Fire.
Ei meer min Lærdom strækker til,
Og det vist her ei nytte vil.

Helsing.

Det jeg vil bede Dig om, behøver Du ikke megen Lærdom til at udføre. Det skal blot bestaae i en lille Usandhed.

Wilhelm.

Bevares! Min Moder sagde altid: at jeg aldrig maatte lyve; hverken for Gud eller Mennesker; og ligesaalidet for Spøg som for Alvor.

Helsing.

Din Moder har givet Dig ret gode Lærdomme.

Wilhelm.

Ja det har hun! Hun var selv saa retskaffen; saa god og saa kjerlig; og De, min Herre! De seer saa ærlig ud; De vil vist ikke bede mig om Noget der var ondt.

Helsing.

Nei min gode Dreng! Det bevare Himlen mig fra! Hensigten med den lille Usandhed var — om mueligt, at see vor fælleds Velgjører lykkelig.

Wilhelm.

O kunde vi det!

Helsing.

Jeg haaber vi skal det.

Wilhelm.

Nu i Guds Navn! Saa tør jeg vel vove en lille Løgn.

Helsing.

Seer Du: her er kommet en fremmed Dame. Hun maae ikke vide andet end, at Du er Baronens Søn, forstaaer Du mig? Heri bestaaer den hele Usandhed, at Du kun idag over, giver Dig ud herfor. Denne Rolle vil ikke falde dit barnlige gode Hjerte for svær, da Baronens Omhue for Dit Vel, let afvinger Dig sønlige Følelser. Og naar jeg lægger til, hvad jeg forud har sagt, at vi mueligt, ved denne lille Usandhed lægger Grunden til den ædle Herres Fremtids

Lyksalighed og Tilfredshed, saa er den let udfyldt.

Wilhelm.

Velan! Saa vil jeg alt, hvad De vil.

Helsing.

Saa følg mig! Og jeg skal underrette Dig om hvad Du har at gjøre.

Wilhelm.

O! Maatte jeg kun slippe vel fra det.

De gaae.

Tredie Act.

En stor Sal.

Første Scene.

Louise
kommende fra en Sidedor.

Jeg flygter af et Værelse og i et andet, saasnart jeg hører en Dør aabnes; jeg frygter det er ham! Og om det var? Hvorfor da frygte? Har jeg tilfoiet ham Uret eller han mig? Mit svage Hjerte, saa usigelig fornærmet og dog saa uforklarlig! O Juhler! Juhler! Det burde have staaet sig anderledes med os.

Naar Foraarssolen straaler mild,
Hen over Jordens kolde Flade,
Og til fornyet Kraft og Ild,
Alt i dens Straaler froe sig bade.
Hver halvdød Spire fæster Rod;
Hver brækket Qvist sig atter hæver;

Hver Stemme jubler: Gud er God!
Af hellig Fryd hvert Hjerte bæver.
For mig kun har ei Vaaren Lyst;
Jeg skuer idel mørke Dage!
Thi Anger nager grumt mit Bryst
Og nægter mig min Ret at klage.

Anden Scene.

Helsing. Louise.

Helsing.

Jeg er virkelig forlegen Frue Haller! for at lade mig see for Dem. Dog — jeg burde ikke være det.

Louise.

Troer De da min Forlegenhed mindre? At jeg maae opholde mig her! I Sandhed min Herre! De tager ingen Hensyn til min Stilling.

Helsing.

Jo Frue! Jeg fortjener ikke denne Bebreidelse. Gud skuer mit Hjerte! Det vil Dem — min gode Herre og os alle saa vel.

Louise.

Og hvorfor, Herr Inspecteur! Vil De ikke lade mig reise?

Helsing.

Nægt mig ikke min Bøn. De maae blot forinden skjenke Baronen et Øieblicks Samtale.

Louise.

Hvad forlanger De af mig! Venter De at more Dem over en Scene, der skulde tjene som et ufuldkomment Sidestykke til Eulalias og Meinaus Forsoning.

Helsing.

Forholdet vilde dog blive omvendt.

Louise.

Og hvortil skulde det bringe? Maatte Baronen ikke troe — jeg vover ikke engang at yttre den Tanke. De forregner Dem min Herre, hvis De troer, at Synet af mig kan skjenke deres Herre nogen Glæde! og troer De det, da er De mere grusom, end jeg kundet formode.

Helsing.

Min Herre elsker Dem endnu!

Louise.

Man elsker kun eengang.

Helsing.

Han har aldrig afladet at elske Dem. Jeg tør borge for det.

Louise.

Det skal De ikke; De bedrager Dem.

Helsing.

Han elsker Dem endnu!

Louise.

Hans Kjerlighed var Tant. O! Kjerlighed er et Gjøglelys, som i det, det stærkest flammer, slukkes.

Helsing.

Det er sagt og følt: Kun Kjerlighed gjør Livet værd at nydes!

Louise.

Men ogsaa: — at man ved Kjerlighed kan blive saa ulykkelig, at Livet med alle dets Glæder ligner Døden. Jeg har prøvet det!

Helsing
efter et lidet Ophold.

Baronen elsker Dem endnu! Saasandt! som der er Haab om Evighed og Salighed.

Louise.

Hvortil denne høitidelige Ed i en for Dem saa fremmed Sag?

Helsing.

Den Lidendes Kummer er ikke fremmed for mit Hjerte.

Louise.

Lad os afbryde!

Helsing.

Min Herre ønsker at see Dem og beder at De vil forunde ham en Samtale.

Louise.

De har altsaa sagt ham, at jeg er her? uagtet jeg saa veemodig, med min hele Sjels Inderlighed saa indstændig bad Dem; ikke at gjøre det. Nu vel! Og Baronen, han — ja han maae vel troe: at jeg glad over, endelig at have fundet ham; kommer nu her, for ved Suk og Taarer, at tvinge ham til at gjøre sin Uret god igjen. Ikke saa?

Helsing.

Deres Ret til Klage, undskylder deres Bitterhed. Baronen veed hvorledes De er kommet her og vil ikke foruroelige Dem ved sin Nærværelse; uden med deres Tilladelse. Det var mere end grusomt, at nægte ham den. O Frue Haller! De veed ikke —

Louise.

Jo jeg veed: at den bedragne, forurettede og ulykkelige Louise Haller er her — her! Hvor hun ikke burde være. O jeg maae fortvivle derover! Der er ingen Barmhjertighed til for mig; thi — Himlen er retfærdig og min Brøde kan ikke tilgives. Velan! Jeg skal uden at murre,

tømme mine Lidelsers fulde Bæger; men kun bede Gud, at jeg snart maae tømme det.

Helsing.

De tillader altsaa Baronen en Samtale med Dem?

Louise.

Naar den frie Villie er os betaget — har man jo blot at adlyde.

Helsing.

Jeg vil gaae at forberede Baronen.

Han gaaer.

Tredie Scene.

Louise
allene.

Hvilket Øieblik! Naar det ved Synet af ham, gjennemløber min Erindring, hvad han var for mig og — o Gud! hvad jeg blev ved ham.

Fjerde Scene.

Louise. Wilhelm.

Wilhelm

God Dag Frue! De kjender mig vist ikke?

Louise.

Nei min Dreng! Hvor skulde jeg det? Jeg har jo aldrig før seet Dig.

Wilhelm.

Det troer jeg ikke heller.

Louise.

Hvad hedder Du?

Wilhelm

Jeg — jeg hedder den lille Baron!

Louise.

Baron? min Gud!

Wilhelm.

Er det saa forunderligt?

Louise.

Hvem er din Fader?

Wilhelm.

Jh, det er jo den store Baron!

Louise.

Hvilken Baron? Hvad er hans Navn?

Wilhelm.

Hans Navn?

Louise
med stigende Uroligbed.

Ja — o jeg beder Dig! Siig det!

Wilhelm.

Hans Navn? Det — det har man glemt at sige mig.

Louise.

Glemt? Er det Herren her?

Wilhelm.

Ja det forstaaer sig! Jeg veed ikke, at her er flere Baroner end ham og mig.

Louise.

Miskundelige Gud! Skulde det være mueligt? Og — din Moder?

Wilhelm.

Hun er ikke her; o nei! Det er ikke saa vel.

Louise.

Hvorledes? Hvor er hun da?

Wilhelm.

Ih, hun er jo flyttet til vor Herre!

Louise.

Hvem var hun? O sig det! Hvem var hun?

Wilhelm.

Men veed De ikke det? Hun var jo den gamle Kone i Skovhuset.

Louise.

Uskyldige Dreng! Du havde nær forskrækket mig. Jeg troede, at det blot fattedes endnu; at jeg skulde stilles ved Siden af hans lykkelige Kone og Barn som et beskjæmmet Fruentimmer, der havde fortjent sin bittre Skjæbne.

Wilhelm.

De har ogsaa en bitter Skjæbne? Det er underligt nok! min Fader — den store Baron,

siger det samme. Jeg har endnu aldrig havt nogen Skjebne.

Louise.

Du kalder ham din Fader? Det vil dog sige — Du er et fattigt Barn, som Baronen har taget til sig, for at gjøre vel imod.

Wilhelm.

Ja min Troe! Men hvoraf kunde De nu vide det? Jeg var vigtig nok et fattigt, meget fattigt Barn førend jeg blev Baron. Da kaldte man mig slet og ret Wilhelm, eller den lille Lirendreier.

Louise.

Wilhelm? veemodige Erindring! O! Min tabte Wilhelm — maae være paa hans Størrelse. O! Jeg ulykkelige, foragtelige Moder!

Hun sætter sig, grædende.

Wilhelm,

De maae ikke græde! Det er saa sørgeligt.

Louise.

Jo jeg skal græde; jeg bør jamre og klage saalænge jeg lever. Jeg har fortjent det. Thi Straf skal følge Synden!

Wilhelm.

Ja! Straffen skal Synden forfølge. Saaledes staaer der i en Vise min Moder har lært mig. Jeg skal synge Dem den.

Og Bertha hun var sig en Frue saa bold,
Paa vidtstrakte Borge hun boede,
Hun Kirkerne klædde med Vaaben og Skjold,
At Gud ændsed' Ahner hun troede.
Dog — Anger for Brøde grumt nager.

Og daglig hun kjørte i gyldene Karm,
Med Perler og Smykker bebræmmet.
Hver Aften hun deeltog i ridderlig Larm,
Hvor Qvindedyd ofte blev skjæmmet.
Men Straffen skal Synden forfølge!

Og var det sig en Juleaften mod Qvel;
Paa Borgen det sælsomt sig hendte —
Mens alle om Nadveren sadde saa vel,
At Lysene blaalige brændte.
— Thi ængstedes Husfruens Hjerte.

Hør Gaarhunden hyler i vildeste Glam!
Hør! Hestehov udenfor trampe —
"O!„ Sukked Frue Bertha, "om det var ham!„
Og rædsomt sig vaanded' af Krampe.
Flux Døren sprang op af sin Klinke!

Og alle de sadde saa rædde i Sind,
Som midt i en Dødninge-Grube,
Da — blodig en Skikkelse sværvede ind,
Og hvisked fra rallende Strube:
"Hvi blegner den mægtige Frue?„

"Der sidder min engang saa elskede Viv —
"O mærk det, I Riddere kjære!
"Hun krænked min Ære og røved mit Liv;
"Thi — Eene hun vilde regiere.
"Hun grusomt min Barm gjennembored'.„

"Ei kommer jeg for, som i ridderlig Færd,
"Med Sværdet at stride og blode.

"Jeg kommer fra Graven, kundgjører det her,
At Livet for Livet monn' bøde!„
— Men Død laae Alt Bertha ved Synet!

Nu stander den Riderborg øde og tom,
Paa Gulvet man Blodpletter kjender;
Hver Midnat Frue Bertha i Salen gaaer om,
Og vrider de blodstænkte Hænder.
Thi — Straffen skal Synden forfølge!

Louise
som under Sangen er blevet opmærksom, reiser sig.

Denne Sang vækker en veemodig Erindring hos mig! Hvor ofte hørte jeg den, i min fordums lykkelige Dage, og i en Egn, hvor jeg ene troede, den hørte hjemme. Hvem har lært Dig den?

Wilhelm.

Den har min Moder lært mig.

Louise.

Hvem var din Moder?

Wilhelm.

Jeg har jo sagt den gamle Kone i Skov-huset.

Louise.

Men hendes Navn?

Wilhelm.

Jeg har vist glemt at sige hendes Navn? Nu — hun heed Ingeborg Hjelms.

Louise.

Hvorledes? Ingeborg Hjelms — Gud!

Wilhelm
med barnlig Glæde.

O! Har De kjendt hende?

Louise
med stigende Uroelighed.

Du siger, at hun kaldte sig?

Wilhelm.

Ingeborg Hjelms; men er det saa forunderlig? Det var min Troe et ærligt Navn!

Louise.

Og hvor er Du født?

Wilhelm.

I Schweitz!

Louise.

I Schweitz? O Gud!

Wilhelm.

Men det er besynderligt, at De ogsaa sukker fordi jeg er født i Schweitz.

Louise.

Hvor — paa hvilket Sted?

Wilhelm

I en Landsbye nær Grændsen.

Louise

i ængstlig Forundring.

Som hedder.

Wilhelm.

Som hedder Berneck; i et Huus tæt ved Kirken.

Louise

ude af sig selv.

Barmhjertige Gud!

Wilhelm.

Hvad feiler Dem?

Louise

iler hen til ham, tager ham om Hovedet og i det hun seer vist paa ham.

Nei! Nei! Der er ingen Tvivl. Mit Barn — o min Wilhelm! Jeg — er din Moder! jeg kan ikke bære alt dette! — O! (støttende sig ved Bordet) mit Barn! See! Jeg rækker mine Arme imod Dig — kom! Fader i Himmelen giv mig Styrke! Thi — O! Jeg kan ei — —

Hun synker afmægtig i en Stol.

Wilhelm.

Jeg ulykkelige Barn! Det tænkte jeg nok, at jeg ikke slap vel fra det. Det er aldrig rigtigt fat! Jeg maae vist være blevet forhexet; thi snart er jeg kun en Tiggerdreng og snart er jeg en lille Baron. Den ene vil være min Fader, den anden min Moder. En formaner mig til at være oprigtig og ærlig og en anden overtaler mig til at lyve. Men, det der er meest besynderligt er, at de alle sukke fordi jeg er født i Schweitz. O jeg stakkels Dreng! (grædende) Nei det er

aldrig rigtig fat med mig, saalænge jeg bliver her. Jeg vil liste mig ned og see jeg finder min Lire og min Randsel og saa gaae ud i den vide Verden igjen. Jeg kan da sige: jeg var Baron, men den Herlighed fik snart Ende.

Han løber ud.

Femte Scene.

Louise

kommende til sig selv.

Retfærdige Gud! er det mueligt? Er det ikke en Drøm? Mit Barn! Min Wilhelm! Hvor? (Hun reiser sig) min Wilhelm! O — han er borte! Det var altsaa dog kun en Drøm? Et grusomt Blendværk af min Phantasie; blot en Skygge af det der kunde vorde min ubegrændsede Lyksalighed. O mit Barn! min Wilhelm! Du stod i Glædens Soel for mit Øie; men ak! i det den dalede — tog den endog sin Skygge med sig. Var det mit Barn, hvorfor vilde da Naturen og Skjebnen det saa, at han skulde flye sin Moder? Dog, hvor tør jeg tvivle? jeg havde ham jo i mine Arme. O! min Wilhelm! min Wilhelm!

Sjette Scene.

Juhler. Louise.

Juhler
kommende langsomt og bliver staaende i Baggrunden.

Louise!

Louise
forskrækket.

O!

Juhler
efter en lang Pause.

Ja — jeg maae rigtig nok, i Deres Øine, have et Udseende der kan bringe Dem til at gyse.

Louise
med nedslagne Øine.

Føler De det?

Juhler.

Ja, i dets fulde Styrke! Og — det bringer mig fra den Fatning, jeg troede at have samlet mig, for — at turde see Dem igjen.

Louise.

De, en Mand! behøver Fatning — for at staae for et af Kummer dybt nedbøiet Fruentimmer.

Juhler.

Som er blevet det ved mig —!

Louise.

De erkjender det?

Juhler.

Ja — men kan retfærdiggjøre mig.

Louise
bitter.

O hvorfor ikke!

Juhler
efter et Ophold.

Det er længe siden, at vi saae hinanden.

Louise.

Kan De mindes det?

Juhler.

Hvor grusomt! Jeg har bortsukket disse tretten Aar, skulde jeg have fortjent det?

Louise.

Jeg har bortgrædt de fleeste af disses Dage; men — har fortjent det.

Juhler
nærmende sig.

Min fordums saa elskede Louise!

Louise.

Ja — fordum!

Juhler.

Evigt! Skulde De ikke nære den mindste Medlidenhed for Deres — ogsaa fordum saa elskede og lykkelige Wilhelm?

Louise.

Hvortil denne Spot?

Juhler.

O Gud! at De kan see min skrækkelige Forfatning og kalde et Udbrud af mit følelsesfulde Hjerte Spot. O Louise! erindrer De hine lykkelige Dage?

Louise.

Hvor uædelt at minde mig om dem.

Juhler.

Erindre Dem blot Een af dem.

Louise.

O at jeg kunde glemme dem alle!

Juhler.

Nei — o nei! mindes Een; blot een af disse lyksalige Aftener, da vi sadde i det lille grønne Kammer, hvor Roserne og Kaprifolierne tittede ind af Vinduet til os, og hvorfor vi kaldte dette Kammer: vort romantiske Opholdssted.

Louise.

O ja! Det var romantiskt nok.

Juhler.

Mindes Dem blot den Aften — da vi nyelig havde læst sammen: den Fortroelige, og at De sukkede over Paulines Skjæbne.

Louise.

Det var en grusom Ahnelse der bragte mig til at sukke.

Juhler.

Og hvor jeg — efter et Ophold, hvori De med uudsigelig Godhed saae paa mig, brød en Rose og gav Dem.

Louise.

Hvorfor just mindes dette?

Juhler.

Det var i Vaarens Dage af vor Kjerlighed!

Louise.

Den stormfulde Vinters fulgte iilsomt derpaa.

Juhler.

Jeg gav Dem denne Rose med de Ord: gjem denne Kjerligheds Blomst!

Louise.

Den er længe visnet!

Juhler.

O Gud! Nei!

Louise.

Kan det undre Dem?

Juhler.

De gav mig en Kaprifolium med de betydende Ord: Jo længere jo kjærere!

Louise.

Det var den Tid!

Juhler
med Følelse.

Jeg har den endnu.

Louise.

Dens Betydning var falsk.

Juhler.

Den skal aldrig visne!

Louise
grædende.

O Juhler!

Juhler.

Louise! ikke disse Taarer — de martre min knuste Sjel mere end de Bebreidelser, jeg ventede og vilde taale.

Louise.

De ventede Bebreidelser? Besynderligt!

Juhler.

Jeg ventede Bebreidelser; men — tildeels uforskyldt.

Louise.

Og kunde saa grusomt forlade mig?

Juhler.

Nu maae De høre mig! Ja, jeg forlod Dem; men fordi Pligt og Ære kaldte mig. Jeg gik — men lod mit Hjerte tilbage. Det stedse tiltagende Uheld, vi i denne Kampagne havde, fjernede mig længere og længere fra Dem. At mine skriftlige Forsikringer, om min ei allene vedvarende, men stigende Kjerlighed til Dem, bleve opsnappede og tilintetgjorte, erfarede jeg først seent; og — alt for seent! Generalen som man havde underrettet om min Forstaaelse med Dem, eiede det Gods, som grændsede til min Faders. Han havde en Datter. Fædrene havde nu, uden at spørge deres Børns Tilbøieligheder, viselig udfundet og afgjort hvor fordelagtigt, et Partie imellem disse vare; med Hensyn til at deres skjønne Eiendomme, derved vilde i Tiden blive foreenede. Efter næsten to Aars Forløb var Krigen først til Ende. Førend jeg reiste til mit Hjem, tog jeg til Welbach; men erfarede med Bedrøvelse, at De ikke var der; at deres Fader var død. At De kort derefter havde pludse-

lig forladt Egnen. Ingen var i Stand til at give mig nogen Underretning om hvor De var taget hen. Alle mine Bestræbelser vare frugtesløse. Omsider reiste jeg med et saare nedbøiet Sind hertil. Faae Dage efter min Hjemkomst; kunde min Fader ikke længere fortie mig sin Plan og kjereste Ønske. Jeg bad — forestilte ham og omsider afslog ham det reent ud; men paa hvert et Afslag af hans gjentagne Anmodninger, reiste hans Forbittrelse sig end meere imod mig. Min Moders veemodige og indstændige Bønner bragte, i Foreening med Tiden, det dertil, at han taalte at see mig; dog, først efter, at jeg havde gjort ham det høitidelige Løvte, ikke at tænke paa at indlade mig i andet Ægteskab, uden hans Vidende og Villie. Jeg bad og fik Tilladelse til at reise til Italien.

Louise.

Og ved denne Adspredelse maatte det og falde Hr. Baronen lettere at glemme Deres Kjerlighed og Løvter til mig.

Juhler.

Nei ved Gud! Efter kort Tids Forløb lod man mig min Faders Død vide. Jeg reiste usorto-

vet tilbage og lagde atter Veien igjennem Welbach; men fik som forhen, ingen tilfredsstillende Underretning. Strax efter at jeg var kommet hjem, døde ogsaa min elskede Moder. Min Sorg over dette Tab, stemmede mig til ogsaa sørgelig at tænke paa Tabet af Dem og med dem begge: af alle mit Livs Glæder. I en mørk og stedse tiltagende tungsindig Stemning, har jeg nu vandret siden her paa Juhlersborg, uden at have et Væsen om mig, der forstod mig eller kunde deeltage i min Kummer. Dog — lad mig ikke blive uretfærdig. Min retskafne Helsing! Ham har jeg jo at takke for Gjensynet af Dem.

Louise.

Og Deres Barn?

Juhler.

Mit Barn? Jeg forstaaer Dem ikke!

Louise.

Hvorledes! De forstaaer mig ikke? Og Deres Barn — mit Barn! Min Wilhelm; hvorledes har De faaet ham opspurgt?

Juhler.

Skulde den lille fattige Dreng jeg idag har taget til mig, være —

Niende Scene.

De Forrige. Helsing. Bønder og Huusfolk.

Helsing.

Undskyld naadige Herre, disse Folk vil ikke lade dem afvise.

Juhler.

Hvad vil de da?

En gammel Bonde.

Lykønske naadige Herre til hans Fødselsdag!

Helsing.

Det er gammel Rettighed, som deres Hjerter ikke vil lade sig betage.

Juhler.

Min Fødselsdag? Derpaa har jeg ikke tænkt.

Helsing.

Ingen af deres Undergivne kunde glemme den.

Han giver Bønderne et Vink, og de danne en halv Kreds om Baronen.

Chor.

Vi juble paa din Fødselsdag,
Du ædle, gode Herre!
Og til det sidste Aandedrag
Skal Hjertet Ønsket nære:
At Himlen høre vil vor Bøn
Og huldt dit Liv velsigne,
Med hver en ædel Idræts Løn;
Der kan din Vandel ligne.

De trænge sig alle om Baronen for at kysse hans Hænder.

Juhler.

Tak I gode Folk! Min varmeste Tak, for Eders Hengivenhed; Jeg skal bestræbe mig for, stedse at være Eders Kjerlighed værd.

Helsing har imidlertid talt til Louise, der synes rørt ved denne Scene.

Tiende Scene.

De Forrige. Wilhelm. Mauritz.

Mauritz.

Her har jeg ham. Den lille Landløber havde nede i Haven, netop faaet fyldt sine Lommer med

Æbler, og skyndte sig at komme afsted det bedste han kunde.

Wilhelm

Ifort sine gamle Klæder, med bare Been og sin Randsel paa Ryggen; grædende.

Jeg har intet Ondt gjort; nei! mæn har jeg ikke! De pæne Klæder ligge alle oppe i den store Stue og Æblerne gav Gartneren mig Lov til at plukke; dem kan de gjerne faae igjen. See her! Her ere de; Allesammen, undtagen Eet — som jeg allerede har spiist.

Louise

Sluttende ham i sine Arme.

Kjere Barn! Det er din Moder, din lykkelige Moder der slutter Dig i sine Arme!

Wilhelm.

Nei min Moder var Ingeborg Hjelms og hende har vor Herre taget.

Louise.

Hun var kun din Pleiemoder, til hvem jeg havde betroet Dig.

Wilhelm.

O jeg kunde ingen bedre Moder have!

Louise.

Derfor lønne hende Gud! O mit Barn! Und mig din barnlige Kjerlighed!

Wilhelm.

De seer saa god ud, at jeg troer nok, naar vi bleve noget mere kjendte med hinanden, at jeg kunde komme til at holde ligesaameget af Dem, som af min gamle Moder.

Louise.

Hvilken uventet Lykke! O Fryd! o Salighed!

Helsing.

Ja Frue Haller, det er en Gave, som kun Gud kunde skjenke dem.

Louise.

Jeg takker ogsaa Gud med det erkjendtligste Hjerte!

Juhler.

Maae da dette kjere gjenfundne Barn, ikke kjende sin Fader? O Louise! Ansee denne Lykke, som et Vink af Himmelen. Lad dette elskede Barn træde, som en forsonende Engel, imellem Dem og mig.

Louise.

O!

Helsing.

Skulde De — med dette følelsesfulde Hjerte, ikke kunde lade dem forsone?

Juhler.

Louise! ræk mig atter deres Haand og Intet uden Døden skal kunde berøve mig den.

Mauritz.

O ja! Bliv vor gode Herres Frue; vi bede alle derom!

Alle nærme sig hende.

Wilhelm.

Er han min Fader — hvorfor maae jeg da ikke ogsaa være hans Søn?

Juhler.

Louise!

Louise.

Velan Juhler! Jeg er atter deres.

Juhler.

Min dyrebare Louise!
Alle ytre deres Glæde.

Wilhelm.

Det kan jeg lide. Nu vil jeg ikke heller betænke mig paa, at kalde Dig min gode Moder. Han der — den store Baron! har allerede idag tidlig, givet mig Lov til at kalde ham Fader.

Juhler.

Mit elskede Barn!

Helsing.

O det er sødt at tilgive og forsones!

Juhler.

Og ikke mindre sødt at mægle Forsoningen. Tak min retskafne Helsing! Min ædle, min oprigtigste Ven! hvorledes skal jeg ret af mit Hjertes Fylde kunde takke Dem? Lønne Dem kan kun Gud og Deres Bevisthed.

Helsing.

Jeg seer jo Dem tilfreds.

Louise.

Herr Helsieng kan De tilgive, at jeg i Udbruddet af min Smerte, miskjendte deres redelige Hensigt?

Helsing.

Min ærede Frue!

Han kysser hendes Haand.

Juhler.

Mine Venner, mine Børn! Enhver af mit Livs tilkommende — nu lyksalige Dage; skal være ofret mine varmeste Bestræbelser for at see Eder alle lykkelige. I have stedse med godmodig Velvillie erindret mine Fødselsdage; denne — gjenføder mig atter til alle Livets Glæder. Nu vel! I skal ogsaa kunde erindre denne med Glæde. Fra idag af — fritager jeg Eder for de forstkommende ti Aar, for alle Afgifter og Byrder til mig. Efter den Tid, vil det falde Eder lettere at træde tilbage igjen til Eders Forpligtelser.

Den gamle Bonde.

Tak gode Herre! Hjertens Tak! Det vil hjelpe godt paa os. (til de andre). Nu? See

staaer de! Vil I gjøre Jer Skyldighed og takke den naadige Herre. Jeg troer I have tabt Maalet af bare Glæde.

Alle Bønderne.

Himlen lønne Dem, gunstige Herre!

De Andre.

Baronen leve længe med sin gode Frue!

Den gamle Bonde.

Ja — det er fromt Ønske!

Juhler.

Tak Børn! Tak allesammen. Men mærker Eder dette: et Feiltrin er let begaaet; men — det er ikke altid let, at rette det igjen.

Helsing.

Ja det er sandt! Men allerede ved Tilstaaelsen ligger nær den halve Tilgivelse. Naar jeg undertiden hører een og anden hovere af, at han kunde gjerne tjene som Exempel for andre: kan jeg ikke bare mig for at sige: Du troer Dig fast? Vel! See til Du snubler ikke.

Mauritz.

Inspecteuren har, min Troe! Ret!

Helsing.

Ikke sandt Du gamle Mauritz! (han rækker ham Haanden). Vi deele alle vor gode Herres Glæde?

Mauritz.

Ah — nu forstaaer ieg hvad De meente i Morges! Ja, ved Gud! Vi dele alle vor gode Herres Glæde!

Wilhelm
til Helsing.

Du gode Mand! som har skaffet den lille fattige Schweitzer en Moder; medens vor Herre sørgede for at skaffe ham en Fader. Dig kan jeg godt lide! Maae jeg kysse Dig?

Helsing.

Kjære Dreng!

Wilhelm
til Mauritz.

Og Dig ogsaa, som hentede mig ind, da jeg allerede med Randselen paa Ryggen, var paa Farten igien.

Mauritz.

Ja, den lille Baron var rigtig nok rap til Beens; men gamle Mauritz halede ham dog.

Wilhelm.

For kaldte Du mig en Landløber, Fy! det var et hæsligt Navn. Nu kalder Du mig Baron? Kald dog ikke saadan en Dreng, som jeg er, Baron! Man kunde faae i Sinde at kalde mig den barbeenede Baron. Jeg hedder helst Wilhelm.

Juhler.

Du kjere Dreng! Jeg spaaer mig megen Glæde af Dig; Din Pleiemoder har bibragt dig Grundsætninger, som ingen Adelig skulde skamme sig ved.

Wilhelm.

Ja! Jeg skal dog aldrig glemme min gode gamle Moder, som meente mig det saa godt, ikke sandt! Jeg maae dog besøge hendes Grav?

Juhler.

Denne skjønne Begjæring skal være dig tilstaaet; og vi skal samtlige følge dig dertil, og som Minde om den gode Gamle skal der vore Hjerter udgyde sig i Taknemmelighed. O min elskede Louise! Naar jeg seer paa Dem og dette kjere Barn, da er et saadant Øjeblik Salighed, fuldkommen Erstatning for tretten Aars udstandne Lidelser. De har dog fuldkommen tilgivet mig? Der ulmer ingen Gnist under Asken af Fortrydelse?

Louise.

Nei Juhler! jeg undseer mig ikke ved at tilstaae; at selv den ulykkelige Louise, kunde kun hade Dem halvt; den lykkelige — maae elske Dem af gandske Hjerte.

Juhler.

O! saa kom da i mine Arme, Kone og Barn!

Wilhelm.

Nu er den lille Schweitzer glad!

Alle samle sig om dem, en Gruppe.

Chor.

Paa Godheds Vink svandt hver en Skye
Som mørkned Eders Dage;
I alle milde Glæders Lye,
I fælleds Held modtage;
Og nafbrudt Lykfalighed
Omværne Eders Kjerlighed.

Wilhelm.

Den gode Gud vil Alle Vel.
Nys agted han paa Barnets Klage;
Thi boer Tilfredshed i min Sjel!
— Et Ønske dog — jeg har tilbage.

til Publikum.

O sig! Om her I seer igjen
Den lille Schweitzer som Jer Ven?

Diogenes den Anden.

Lystspil i een Act.

Personerne:

Bernhard, en Bødker.

Marie, hans Kone.

Ratspak, en Aagerkarl.

Israel, en Jøde.

Tvende Karle.

Skuepladsen forestiller Bernhards Værksted, hvori staaer adskillige Tønder og Fade.

Første Scene.

Marie allene.

Hun lukker pludselig Vinduet i.

Det utaalelige Menneske! Jeg kan nu aldrig see ud af Vinduet, uden at finde den Nar udenfor, som staaer og gjør forlibte Miner til mig. Hvad mon Naboer og Gjenboer tænke herom? Dersom jeg gav ham Anledning til saaledes at løbe efter mig, skulde jeg ikke undre mig derover. Jeg kommer dog nok til at sige min Mand det; dog, hvorfor foruroelige ham? Han vilde jo kun ærgre sig derover. Jeg har heller aldrig givet ham Aarsag til at have mig mistænkt, og vover intet, ved at lade ham være uvidende herom.

Anden Scene.

Bernhard. Marie.

Bernhard kommer tankefuld ind; lægger Hat og Stok fra sig.

Marie.

Kjære Bernhard! Du blev længere borte end jeg havde ventet; men — Du seer mig saa alvorlig ud?

Bernhard.

Gode Marie! man kan ikke altid være lige oprømt.

Marie.

Vel sandt! og Du har vel atter maattet gaae forgjeves med de ubetalte Regninger?

Bernhard.

Denne Gang fik jeg dog mine Penge, og om jeg ikke havde faaet dem, havde det i det høieste fortrydt mig, at jeg maatte spilde min Tid; thi min Forfatning er dog, Gud være lovet! ikke saa maadelig, at jeg, for Savnet af disse Penge, kunde blive i ondt Humeur.

Marie.

Nu min Ven, saa bort med de mørke Rynker! naar jeg er i ondt Lune, saa varer det aldrig saa længe.

Bernhard.

Kjære Kone! naar det, der forurolliger os, vedkommer vort Livs Lykſalighed saa — nei! der kan ikke gives nogen gyldigere Aarſag til alvorlig Eftertanke.

Marie.

Vel er jeg ikke af de Nysgierrigſte, men min Mand vil ikke undre ſig over, at hans Kone ønſker at vide Aarſagen til en Bekymring, der ikke er af mindre Vigtighed end fælleds Lykſalighed. Jeg har heller aldrig før mærket, at Du har havt Hemmeligheder for mig.

Bernhard.

Det har jeg aldrig havt eller ønſker at have; men — jeg har heller aldrig troet, at Du fandt det nødvendigt at have Hemmeligheder for mig! Vel min gode Marie?

Marie.

Bevares kjere Bernhard! det angaaer altsaa mig?

Bernhard.

Du seer saa oprigtig paa mig Marie! O! man skal ikke allene frygte det Onde selv, men endog Skinnet af det Onde.

Marie.

Jeg veed intet at bebreide mig, hvortil dette kan sigte: Jeg beder Dig, kjere Mand! forklar Dig snart.

Bernhard.

Jeg tiltroer Dig heller ingen Brøde, og det beroliger mig. I Grunden burde jeg egentlig lee deraf, men det fortryder mig, at et Par skikkelige Folk, der leve stille og skjøtte sig selv, skal tjene til Spot for nogle klafferlystne Tunger. Jeg gik ned til Vinhandleren her henne i Gaden, for at tale med ham om nogle Ankere, han har bestilt; da Manden ikke var hjemme, gik jeg ind i Skjenkestuen, hvor jeg fra en Krog, hørte en Samtale, der var mig temmelig nærgaaende, og altsaa gjorde mig opmærksom. Den ene af Gje-

sterke udlod sig som saa: kjender Du, Broer! den smukke Bodkerkone her i Gaden? Ah! svarede den anden, Du mener nok Madam Bernhard? Jo! om ikke fra andre, saa fra min Kone, hun har i Søndags seet hende spadsere med en Hat og et Schavl, som hun siger, ingen Grevinde behøvede at skamme sig ved at gaae med. Min stakkels Kone har og ærgret sig saaledes derover, at hun maae holde Sengen i disse Dage; thi hun mente, at en kongelig Embedsmands Kone var dog noget mere værd end en lumpen Bodkers, og hun havde endnu aldrig eiet et saadant Torklæde; men, hun vidste da ogsaa nok de Kilder hvorfra det kom; thi Madam Bernhard stod i en vis hemmelig Forstaaelse med en Herr Ratspak, der laaner paa Pant, og formodentlig var det vel endog forfalden Pantegods, hun prunkede med. Nu min Kone! var dette ikke en opbyggelig Historie for din Ægtemands Øren? Som jeg nu kom oppe i Gaden, saae jeg bemeldte Herr Ratspak ludskede her fra Huset, som en der har en ond Samvittighed.

Marie.

Hvilken skammelig Bagvaskelse! Hvad min Stads angaaer, som man saa misundelig opholder

sig over; da kan jo ingen bedre sige hvor den kommer fra, end min Mand, der har foræret mig den. Min kjære Bernhard! Du er saa fornuftig, at jeg tør haabe at kunde overbevise Dig om, at Du gjør mig Uret. Lidet førend Du kom, tænkte jeg paa, om jeg ikke skulde sige Dig, at denne afskyelige Ratspak, har i nogen Tid næsten hvert Øieblik paa Dagen gaaet her under Vinduerne; jeg har nok mærket at det gjeldte mig; men, tænkte jeg, han bliver vel omsider kjed deraf og bliver borte. Vel tænkte jeg og paa at sige Dig det; men — Du er hidsig! jeg var bange for, at Du skulde tage det alvorligere end det efter min Formening fortjente. Jeg taug, fordi jeg frygtede for at foraarsage Dig en Ubehagelighed.

Bernhard.

Deri gjorde Du dog nok Uret! Og hvem tør fortænke mig i at være hidsig eller alvorlig, naar det gjelder min og min Kones Ære? Jeg slaaer Arme og Been itu paa den lumpne Aagerkarl!

Marie.

Tænkte jeg det ikke nok! nei min Mand, derved vilde Du gjøre os endmere ulykkelig.

Imidlertid (grædende) er det bedrøveligt, at jeg skal tjene til Samtale og Spot paa et Vinhuus.

Bernhard.

Giv Dig tilfreds Marie! Din Mand misskjender Dig ikke; stolende paa en god Samvittighed, ved Bevidstheden om at man gjør os Uret; vil vi lade, som vi ikke bryde os om deres Snak. Bagtalerne vil da snart blive kjede deraf; faae andre paa Bane og vi med samt Historien være lykkelig glemte inden kort Tid. Hvad jeg i dit Sted, ved denne Leilighed ellers meest vilde harme mig over, var, at man tiltroede mig saa slet en Smag, at jeg kunde forelske mig i et saadant Monstrum.

Marie.

Nei! min Mand! jeg er ikke letsindig nok, til at kunde spøge derover. Ja! Du maae vide, han er et Menneske der har et ligesaa slet Indvortes som hæsligt Udvortes. Jeg skal fortælle Dig et Træk af hans Karakter. Den fattige Linnedvæver Enke, som boer oppe i Baghuset, kom ned igaar og fortalte mig grædende, hvor ulykkelig han har gjort hende. Hun har nemlig, været nødt til at pantsætte sine Sengeklæder til ham;

blot for at skaffe halvtredsindstyve Rigsdaler tilveie, for at kunde betale sin Vert med, der truede med at kaste hende ud. Dagen efter, at dette Laan var udløbet, saae den arme Kone, først Udveie til at skaffe disse Penge; hun bragte ham dem, men han var saa ubarmhjertig ikke at ville tage derimod, og nægtede hende Pantet, blot fordi det var forfaldet en Dag. Den arme Kone er utrøstelig herover; Sengeklæderne hun har mistet, er over trehundrede Rigsdaler værd.

Bernhard.

Det nederdrægtige Menneske! Dog gaaer han bestandig i Kirkerne, hykler for Gud medens han bedrager sine Medmennesker; ja! gier endogsaa Maaltider paa Høitidsdagene til Fattighusene for at faae Skin af Godhedighed, eller et Slags Privilegium paa, ret at kunde udsuge de Forarmede, der staae i hans Sold, uden at vække Mistanke imod sig; og for at man kan pege paa ham naar han gaaer forbi og sige: see! der gaaer en retskaffen Mand, de Fattiges Velgjører! Hør Marie! jeg kunde ret have Lyst til at spille ham et Puds, der kunde bringe ham til at tilstaae, at han ikke havde gjort forlibte Miner til en dydig

Kone omsonst, og bragt hende i uforskyldt krænkende Omtale for Intet. Han er saa slet, at man ingen Samvittighed behøvede at gjøre sig over at tage ham ret dygtig ved Næsen.

Marie.

Jeg kan ikke nægte, at jeg kunde ret unde ham en Tygtelse.

Bernhard.

Velan da! jeg faaer et Indfald. Troer Du kjære Kone, det var mueligt at faae lukket ham herind?

Marie.

Intet er mueligere! Kunde jeg kun nedlade mig til at tale med ham derom; men — Du maatte da naturligviis ikke være tilstæde.

Bernhard.

Det kan jeg begribe!

Marie.

Du maatte da ogsaa tillade mig, at øve mig i lidt Coquetterie med ham?

Bernhard.

Det forstaaer sig. Min gode Marie vil vist ogsaa lade det beroe ved denne Øvelse.

Marie.

Det kan Du være overbeviist om; men jeg er imidlertiid saameget Fruentimmer, at jeg er svag nok til at harme mig over de misundelige Mennesker, der ikke kan tillade mig ogsaa at have noget Stads, uden paa min Æres Bekostning.

Bernhard
smilende.

Ja, og som kan troe, at det er saa let en Sag at stikke Mester Bernhard ud! Derfor vil vi ogsaa tage min gode Agerkarl i Skole, saa han deraf kan lære, at man ikke maae jage paa andres Enemærker, men skal smukt holde sin Næse fra, hvor den intet har at bestille; og at en Bødker heller ikke er at spøge med, naar det gjelder hans Kone.

Marie.
titter bag Gardinet udaf Vinduet.

Nu staaer han i sin Gadedør og seer her-over.

Bernhard.

Godt! Jeg vil nu strax gaae forbi ham, og naar han da seer, jeg gaaer ud, vil han nok, efter Sædvane, komme herhen; det vil da ikke falde vanskeligt, at komme i Samtale med ham igjennem Vinduet, og give ham Mod til at forlange at komme nærmere, og — det øvrige falder af sig selv.

Marie.

Troer Du ogsaa mig istand til at spille saadan Rolle? Og at en saa gammel Ræv, ikke mærker, jeg holder ham for Nar.

Bernhard.

Skulde det falde Dig vanskeligt, som er opdraget i et berømt Pige-Institut?

Marie.

Jeg takker paa mit Instituts Vegne!

Bernhard.

Det videre til min Plan er: at Du afmaler mig for ham, som en Tyran, der stedse gjør Dig Livet ubehageligt og aldrig under Dig nogen Fornøielse; derved faaer han Fortroelighed til

Dig. Du fortæller ham videre, at jeg er det hidsigste og meest opfarende Menneske, der er til, og især over al Maade jaloux, kjender ingen Grændser for min Vrede, men kunde endog i et heftigt Luune myrde et Menneske. Nu kommer jeg hjem, det forstaaer sig, uformodentlig; her er kun en Udgang paa Værkstædet — han maae paa ingen Maade møde mig, saameget mindre som jeg paa nogen Tid har ytret Mistanke til ham. Nu banker jeg paa af alle Kræfter! Du tør naturligviis ikke lukke op — i din Angest raader Du ham, som den eeneste Udvei, Du veed, at krybe i et af de store Fade her staaer, og holde sig skjult der, indtil Du kan faae Leilighed, at faae mig til Side, saalænge til han kan komme bort. Det øvrige af min Plan, vil jeg have mig forbeholdet at overraske Dig med.

Marie.

Det kunde blive moersom nok, maatte det kun faae et godt Udfald. Du bliver dog ikke længe borte?

Bernhard.

Ikke længere end til jeg kan tænke mig at Du har faaet ham saa troeskyldig at han løber i

Fælden. Jeg gaaer imidlertid hen til Gjortlerens, hvorfra jeg uformerkt kan see, om det lykkes Dig, at faae ham herind.

Marie.

Lykkes mig? Veed han vel Mester Bernhard, at han fornærmer mig! Skulde mine Yndigheder ikke have saamegen Magt over en brændende Elsker? Mærker han kun, at jeg tillader ham det, saa — ja! uden at være forfængelig, jeg troer han vil flyve herind.

Bernhard.

For at faae sine Vinger strækket; jeg troer det ogsaa. (Han tager sin Hat og Stok) Nu god Lykke! (han kysser hende) Min gode Marie! jeg er ret oplagt, baade til at moere mig og straffe den forlibte Giæk.

Han gaaer.

Tredie Scene.

Marie

allene.

Nei min gode Bernhard! Du behøver vist ikke at frygte for Utroeskab af din Kone. De

onde Mennesker! de ere dog virkelig at beklage, at de ikke kan finde paa andet at moere dem med, end at bringe en lykkelig Familie i et ufordelagtig Rygte, men de blive som oftest ogsaa betalte med samme Mynt.

Hun gaaer til Vinduet.

Ei! min Corridon er der jo allerede.

(Hun lukker Vinduet op, men gaaer fra det igjen).

Jeg veed ikke men det forekommer mig, som der er noget ved den Rolle, jeg har lovet at spille, der ikke behager mig! Saaledes at give sig til Priis? Det er just ikke behageligt! dog — det er jo kun en Rolle! jeg har lovet min Mand det, og han har nu sat sig i Hovedet at straffe denne Nar. Men hvorledes jeg skal begynde denne Rolle, det er Sagen! Alvorlig? Bedrøvet? Ja! saaledes troer jeg det er bedst.

Hun sætter sig ved Vinduet og holder et Torklæde for Øinene. Efter en Pause.

Han hilser mig! jeg maae hilse ham igjen. Han kommer nærmere — Ei hvor han smidsker til mig! Ja bie du kun, Du gamle Abekat! jeg skal tage Dig i Skole.

Fjerde Scene.

Marie. Ratspak udenfor Vinduet.

Ratspak.

Hm! Hvor det er et deiligt Veir idag?

Marie.

Ak ja! for hvem der kan profitere deraf; der, ikke som jeg, maae sidde indespærret inden fire Vægge. Ak!

Ratspak.

Stakkels lille Kone! De sukker? Ja, ingen Roser uden Torne! saadan Tvang forer Ægtestanden med sig. Bedste Madame Bernhard! De seer mig saa sørgmodig ud; De — De dandser formodentlig ikke heller altid paa Roser?

Marie.

Det er længe siden jeg dandsede; og af Roserne faaer jeg ikke andet end Tornene.

Ratspak.

Ei! hvor det skjær mig i mit Hjerte! Saadan en ung, smuk, nysselig lille Kone! at hun skal henleve sine Dage med Suk og Taarer; men søde

Madam! i Ulykke skal man være uforsagt; thi det er ingen Sag at dandse, naar man har Lykken til Spillemand.

Marie.

Deri har De saavist Ret.

Ratspak.

Og forresten skal man hævne sig over sin Skjebne. De kan troe, jeg mener Dem det ret oprigtig.

Marie.

Jeg takker Dem meget for Deres Deeltagelse.

Ratspak.

Ja! Jeg er nu engang saadan en godhjerted Nar, at jeg maae tage virksom Deel i alle Ulykkeliges Skjebne; imidlertid er der Ingens Kummer, der gaaer mig saa nær, som deres, der sukker under Vaterskabets Aag; især hvor jeg seer Ungdom og Skjønhed kjempe med Fortvivlelse.

Marie.

O! man er nu engang smedet i Lænkerne; man skal jo bære dem.

Ratspak.

Det er sørgeligt at høre den klage over Lænker, som er skabt til at burde herske. De fortjente vist en bedre Skjebne?

Marie.

Ak! jeg kunde ønske mig den.

Ratspak.

Hvor lykkelig var den, der kunde bidrage dertil, enten med Raad eller Daad. Vilde De kun fortroe Dem til nogen; det vilde vist ikke feile, at De jo vilde finde oprigtig Deeltagelse.

Marie.

Hvor vilde jeg finde dem? enhver har som oftest nok i sin egen Kummer og nødig vil besværes med andres. Nei jeg kommer til at indslutte min hos mig selv.

Ratspak.

Dersom De, sødeste Kone! vilde betroe Dem til mig; jeg — jeg skulde da give Dem Beviiser paa at — at jeg er Deres varmeste Ven; og det uden al Forbeholdenhed, det kan De forlade Dem paa.

Marie.

Ak! det gaaer ikke an at tale om slige igjennem Vinduerne; Naboerne ere saa nysgjerrige! De kunde mærke det, og min Mand faae det at vide; saa vilde det sidste blive værre end det første.

Ratspak.

De har virkelig Ret! Nei! Naboer ere ikke altid at lide paa. Men kjære Madam Bernhard! bliver Deres Mand længe borte?

Marie.

Han er gaaet uden for Porten, for at kjøbe Baandkjeppe.

Ratspak.

Ei det var jo charmant! Man maae smede medens Jernet er varmt. Øieblikket er gunstigt; dersom — Hm! ja, dersom De vilde tillade mig at trine inden for, saa — jeg kunde da maaske være Dem til nogen Nytte.

Marie.

Men — om min Mand kom i det samme?

Ratspak.

Det har ingen Nød! Han kan ikke i de første tvende Timer komme tilbage. Luk De kun op!

Marie.

— Velan da! (hun gaaer fra Vinduet) hvilken uforskammet Dristighed det Menneske har! Men han skal ikke rose sig af sin Seier. Snart har jeg ham i Fælden! Hvordan han slipper udaf den, faaer han see til. Vilde kun Bernhard ikke blive for længe.

Hun lukker op.

Femte Scene.

Ratspak. Marie.

Ratspak.

Nu — jeg kan sige som Ordsproget, med Lempe faaer man et Æg i en Humlesæk! Hvor-længe har jeg ikke gaaet og sukket og haabet og sukket igjen efter dette lyksalige Øieblik, da der forundes mig Leilighed til, deiligste Madam Bernhard! at kysse Deres smukke Alabastes Haand.

Marie.

Bevares! De gjør mig ganske skamfuld; jeg er ikke vant til at høre slige Artigheder.

Ratspak.

Ikke? Da burde De dog aldrig høre andet; thi smukke Folk bør siges smukke Ting og — Deres Yndigheder, Deres — deilige Qvaliteter —

Marie.

De smigrer vist Her Ratspak! en Bødkerkone forstaaer sig ikke paa saadant.

Ratspak.

Nei det er mæn og sandelig mit ramme Alvor! De fortjente at have en Mand, der vidste at sætte Priis paa en saadan Kone.

Marie.

Ak!

Ratspak.

De sukker? ja man maae nok sige: at der er ingen der veed hvor Skoen trykker, uden den der har den paa. Hvor lykkelig vilde jeg ikke være om jeg kunde træffe en saadan Phœnix — men,

saaban gaaer det, den Hest der fortjener Havren, faaer den ikke.

Marie
afsides.

Bie Du kun! Du skal nok faae Havre.

Ratspak.

Det er himmelraabende! at et Par saa velsignede Øine, der synes allene at være skabte til, at udbrede Lyksalighed hvorhen de skue, skal bruges til at græde med.

Marie.

Hvor De dog veed at belægge Deres Ord; saadant hører jeg nu aldrig af min Mand, nei aldrig!

Ratspak.

Ja Mester Bernhard har nok heller ikke været langt uden for Værkstedet og Ordsproget siger: man kan ikke forlange mere af en Oxe end et Stykke Kjød.

Marie
sagte.

Den Oxe skal Du faae betalt.

Ratspak.

Derfor bedsteste Kone, fortroe Dem til mig! aabne Deres lille Englehjerte og sig mig, hvad der idag bringer de mørke Skyer paa Deres Pande?

Marie.

Da jeg hørte at min Mand vilde udaf Porten, og Veiret var saa smukt; saa bad jeg ham, om jeg maatte pynte mig lidt og følges med; men tænk Dem, han var saa grusom at nægte mig det!

Ratspak.

Det Skarn! Sødeste Veninde, var De min Kone, hvor vilde jeg ikke gjøre Dem Livet behageligt; De skulde, sandt for Herren! leve som Blommen i et Æg; bestandig i lutter Fryd og Gammen. Ja rareste Barnlille! jeg skulde ret lægge mit Hoved i Blød, for at udfinde Fornøielser for Dem; De skulde stedse gaae klædt i Flor og Silke; jeg vilde føde Dem med bare Sukkerbrød og Fløde; kjæle og dægge for Dem, saa lang Dagen var; ikke vige fra Deres Side; men hænge ved Dem som en Borre, for ret at fornøie Dem!

Marie.

O hvor jeg da var lykkelig!

Ratspak.

Ikke sandt! Ja dyrebareste Engel! men — vel begyndt er halv fuldendt! jeg beder Dem derfor, uskatterlige Veninde! at De ikke vil forsmaae denne Ring, som et Beviis paa, at jeg meener Dem det ret venskabeligt og veed at paaskjønne Deres Fortroelighed; thi — noget for noget, skal Venskab holdes.

Marie.

Jeg takker mangfoldig! O Herr Ratspak! hvor De er artig! Men naar nu min Mand spørger hvor jeg har faaet denne Ring fra; hvad skal jeg da sige?

Ratspak.

O! det vil vist ikke mangle, min rare Engel! paa at finde en lille Løgn; en saa fiffig Kone som Madam Bernhard, kan nok, naar hun vil, sætte sin Mand en lille Vornæse.

Marie.

Saa meener De det? De har rigtig altfor gode Tanker om mig; men De maae vide, min

Mand er ikke saa let at narre, og saa er han saa urimelig jalour; jeg turde nu paa ingen Maade sige, at jeg havde faaet Ringen af Dem.

Ratspak.

Saa er den Karl ogsaa jalour?

Marie.

Gandske forskrækkelig! i saa høi Grad, jalour, at han mere end een Gang, har svoret paa, at dersom han nogensinde traf en fremmed Mandsperson hos mig, vilde han slaae Arme og Been itu paa ham, og det uden Persons Anseelse.

Ratspak.

Ih Gud bevares! Er han saa hidsig?

Marie.

Ja hans Hidsighed har ingen Grændser, og han kommer vist engang ulykkelig afstæd derved, thi dersom han slog et Menneske sordærvet, eller endogsaa ihjel, var han jo uden Redning forloren.

Ratspak.

Ei! det er jo Fanden til Bøder!

Marie.

De kan da forestille Dem, hvor vaersomt jeg maae omgaaes ham, for at han ikke skal faae Anledning til at blive opbragt.

Ratspak.

Hm! det er en Lykke at han er saa langt borte.

Marie,

Ja det var forskrækkeligt, dersom han traf Dem her.

Ratspak.

Han maae ligesaalidet see mig, som vide jeg var her; thi man siger i Almindelighed, hvad Øiet ei seer det Hjertet ei rør! Jeg vil min søde Engel! ogsaa for denne Gang ikke opholde mig længere end det er nødvendigt, for at kunde sige Dem, hvor kjer De er mig, uskatterlige Sukkerdukke!

Marie.

Ak! hvor De udtrykker Dem sødt!

Ratspak.

Ja Bedsteste! af Hjertets Overflødighed taler Munden. (han tager hendes Haand) Vil De tillade

mig, naar Leilighed gives engang imellem at besøge og trøste Dem?

Marie.

Jeg — De veed nu selv, hvormeget jeg maae frygte min Mand; ja, dersom —

Ratspak.

Jeg forstaaer Dem! jeg forstaaer Dem! De mener om jeg kan tie med min Lykke. De har Ret! Man maae være forsigtig; javist! Det bør skee i strængeste Incognito, hvad to har sammen kommer ikke den tredie ved. (Han tager hende om Livet) Rareste nysselige lille Kone! De kan aldrig troe, hvor jeg holder af Dem; ja — jeg kunde min sandten! Af bare Kjerlighed spise Dem reent op.

Marie.

Nei, nei, styr Deres Appetit!

Ratspak.

Ja Du siger det nok, Du lille Skalk! men Hunger er ogsaa den bedste Kok.

Marie.

De bliver jo ret kjælen Herr Ratspak?

Ratspak.

Hvem kan ogsaa modstaae saa mange tillokkende Ydigheder? Ja, jeg maae tilstaae, at De er mig over al Maade kjer og dyrebar og derfor som sagt, taler drukken Mund af Hjertens Grund.

Marie.

Er De da drukken?

Ratspak.

Ja fuld, pærefuld af bare Ømhed, Kjerlighed og Hengivenhed. Og kan det forundre Dig, sødeste Barn? ved Siden af Dig, faaer jeg min sytten Aars Fyrighed og Raskhed igjen, det — ja det skal dette Kys overbevise Dig om. (Han vil kysse hende, men i det samme banker det).

Marie.

Det banker! O hvem mon det kan være?

Ratspak.

Ja! Hvem mon det kan være?

Bernhard

uden for.

Luk op!

Marie.

O Himmel! det er min Mand!

Ratspak.

Hille Død og Pine! Det er Fanden heller!

Marie.

Jeg er ulykkelig, og De ikke mindre! Jo det er ham! Jeg kjendte hans Stemme; hvad skal vi gjøre?

Ratspak.

Dyrebareste Veninde! Ja! hvad skal vi nu gjøre?

Marie.

Faaer han Dem at see! han har saa intet godt Øie til Dem, jeg indestaaer ikke for, at han jo i sin Hidsighed slaaer Dem ihjel.

Ratspak.

Det var forskrækkeligt! Hvor skal jeg komme ud?

Marie.

Her er kun den eene Dør, og den kan De ikke komme ud af, uden at møde ham.

Ratspak.

Jeg arme ulykkelige Mand!

Bernhard
udenfor, bankende.

Nu — kommer jeg ind? hvorfor lukker Du for Dig?

Marie.

O vee! jeg seer ingen Redning for Dem.

Ratspak
ængstelig.

Aa jo sødeste Veninde! Aa jo! i Nød skal man lære at kjende Venner! kan De ikke skjule mig? Aa! jeg lover Dem et Stykke fiint Netteldug, kan De rædde mig.

Bernhard
som før.

Jeg slaaer Dørren i Stykker, dersom Du ikke strax lukker op.

Ratspak
løbende forvirret om.

Aa hilledød! jeg springer ud af Vinduet!

Marie.

Nei, nei, det gaaer ikke an! saa seer han Dem jo udenfor Dørren. Ja — det er det eeneste! Kryb gesvindt i dette Fad, og hold Dem for alting stille; jeg skal see at faae ham i Byen, medens De slipper bort.

Bernhard
stærkt bankende.

Saa i Djevels Skind og Been! Luk dog op!

Ratspak.

Jeg arme Mand! Jeg er deran, jeg faaer dertil.

Han kryber i Fadet og hun legger Bunden paa.

Marie.

See saa! Vær nu gandske stille.

Hun gaaer hen for at lukke op.

Sjette Scene.

Bernhard. Marie. Ratspak i Fadet.

Bernhard.

Det var dog vel at Du vilde lukke op; hvad skal det betyde, at Du lukker for Dig?

Marie.
forstillende sig.

Det — er skeet ved en Hændelse.
Hun peger til Fadet.

Bernhard
sagte.

Godt! (høit) Saa? En Hændelse? Hvorfor lukkede Du da ikke op strax, da jeg bankede?

Marie
som før.

Jeg hørte det ikke — jeg — Du veed selv min Mand, at jeg kom sildig i Seng iaftes og tidlig op i Morges, jeg sad ved Spinderokken, men — faldt i et lille Blund.

Bernhard.

See! Madammen faldt i et lille Blund? Det er ikke for en Haandværksmands Kone at sove midt paa Dagen. Jeg skulde snart troe, at der stak noget andet under, men Gud trøste Dig! om Du har andet for end hvad jeg maae vide. Du kjender mig!

Marie.

Kjære Mand hvor kan Du troe sligt?

Bernhard.

Pokker troe Jer Fruentimmer! De klogeste blandt os, narre I; men Du veed, at jeg er ikke at spøge med.

Marie.

Ja, jeg er ikke heller oplagt til at spøge. Du har jo endnu aldrig truffen mig i en Usandhed.

Bernhard.

Du kan troe; det var ikke heller godt for Dig, om jeg traf Dig i en Usandhed; og især om Du lagde Dig en hemmelig Elsker til. Du maae vide, at det er ikke omsonst at jeg har ladet det Gevær med Rævehagl, der hænger i mit Sovekammer.

Marie.

Gud frie os! jeg har altid været saa bange for det Gevær! Jeg skal vist ikke give Dig Anledning til at bruge det; det kan Du være vis paa!

Bernhard.

Jeg vil heller ikke raade Dig det; men jeg kunde aldrig være bedre oplagt til at gjøre Brug deraf end idag, thi jeg har ret ærgret mig.

Marie.

Maae jeg spørge Dig om Aarsagen til denne Ærgrelse?

Bernhard.

Det skal jeg sige Dig. Du veed jeg skal imorgen, bestemt udbetale hundrede Rigsdaler; for at kunde det, gik jeg ud med nogle Regninger for at indkræve; men, een var ikke hjemme, en anden bad mig komme igjen i Morgen og den tredie havde ingen Penge. Det er en Skam, at en Haandværksmand skal saaledes løbe og spilde sin Tid for at faae sit suurt fortjente Tilgodehavende. Hvad Djevlen skal jeg nu gjøre? Penge maae og skal jeg have, hvor de saa og skal komme fra.

Marie.

Ja, det er vistnok ubehageligt!

Bernhard.

Det er meere end ubehageligt, da jeg let kan bringes i mislig Kredit hos Folk. Her, har jeg nu alt dette Arbeide og staaer færdig, men bliver ikke afhentet. Jeg troer jeg vil for Die-

blikket sælge noget af det, for derved at komme til Penge.

Marie
sagte.

Hvad har Du i Sinde?

Bernhard.

Tys! Du skal snart erfare det. (høit) Jeg vil derfor sætte et af disse Fade udenfor Dørren; da det er godt Arbeide, vil det maaskee snart finde Liebhavere. Læg min Hat bort og giv mig mit Skjodskin. (Han trækker Kjolen af) See saa! Nu skal jeg slaae Bunden fastere og endnu legge et Baand oven om.

Han tager det Fad hvori Ratspak er, og giver sig til at hamre paa det af alle Kræfter, syngende:

"Stræb Bødker! stræb Bødker! alt hvad Du kan,
"Pas paa din Tønde som en Mand!"

Marie.

Nu er Du jo i godt Hummeur igjen, min Mand! Saaledes seer jeg Dig ogsaa helst.

Bernhard.

Der kommer heller ikke stort udaf at hænge med Hovedet. Men Du veed jeg er som en Raket, naar noget gaaer mig imod, og saa —

Marie.

Saa er Du min Troe! ikke god at komme nær.

Bernhard.

See saa! luk mig nu Dørren op, saa vil jeg sætte det udenfor.

Marie lukker op og Bernhard triller Fadet ud. Theatret forandres til Gade.

Syvende Scene.

Bernhard. Marie.

Bernhard kommer udaf sit Huus med Fadet, og sætter det opreist saaledes at Spunshullet vender ud.

Bernhard.

Nu vil vi lade det staae her til iaften; imidlertid kan det maaskee dog træffe sig, at Nogen seer det og vil kiøbe det.

Marie.

Det er meget mueligt, især da her i denne Tid er Mangel paa Bødker Arbeide.

Bernhard.

Kom nu kun ind med. (sagte) Nu kan vi inden for Døren høre, hvorledes han giver sig tilfreds; jeg tænker, at han allerede har angret den Spøg. Kom! Saa skal jeg sige Dig, hvad jeg videre har i Sinde med ham.

De gaae ind.

Ottende Scene.

Ratspak allene i Fadet.

Efter en Pause, da han mærker han er ene; igjennem Spunshullet.

Aa! aa! aa! jeg arme ulykkelige Mand! Hvem hjelper mig udaf denne Knibe? Jeg holder det aldrig ud; jeg creperer — jeg er allerede halv død! Det forbandede Menneske! saa han hamrede paa den Satans Tønde, jeg troede mit Hoved skulde gaae i Stykker. O jeg stakkels elendige Ratspak! hvad Ende vil dog dette tage? (grædende) Aa! aa! hvad vilde jeg ogsaa paa den Galei!

Niende Scene.

Israel. Ratspak i Fadet.

Israel kommer gaaende fra den anden Side af Theatret.

Israel.

Jeg seer det er endnu for tidlig. Klokken er først tre, og førend den er halv fire, kan det ikke nytte at gaae dethen.

Han trækker sit Uhr op. Efter en Pause.

Ratspak.

Her Israel! kjære Her Israel!

Israel.

Hvem kalder? Hvor?

Ratspak.

Aa! det er mig!

Israel

seer sig forundret om.

Hvad for en Mig? Hvor?

Ratspak.

Deres Naboe! Ratspak — i Tønden — Aa

Israel.

For Djevlen hvad betyder det?

Ratspak.

Stille, søde Her Israel! stille! saa skal De faae det altsammen at vide; hjelp mig først ud af denne Vaande.

Israel.

Hvor kan jeg — hvorledes er De kommet der? Ah! det er gandske vist for Spøg.

Ratspak.

Det er Fanden er det! det er Alvor; jeg skal siden omstændelig fortælle Dem alt; hjelp mig bare først. Seer De jeg — Aa! jeg var et Øieblik hos Madame Bernhard, i Fortroelighed; i det samme kom hendes Mand hjem — for, nu ikke at gjøre Konen ulykkelig, da hendes Mand er saa jaloux; saa lod jeg mig overtale til at krybe i dette Fad. Ak Her Israel! hjelp! hjelp!

Israel.

Hvorledes skal jeg hjelpe? Jeg kan jo ikke gaae hen og slaae Bødkerens Tønde op?

Ratspak.

Nei, der er ikke andet for, end at De banker paa hos Bødkeren og kjøber ham Fadet af, lader det derpaa trille hjem til Dem, det snareste De kan, at jeg kan slippe ud af denne Knibe.

Israel.

Ja, De siger det nok! men — min Tid er kostbar; jeg skulde hen og gjøre en Handel, hvorved jeg kan fortjene fyrgetyve Rigsdaler: det kan jeg ikke saaledes lade gaae fra mig og — det er nu paa Tiden —

Ratspak.

Jeg arme Mand! jeg giver Dem halvtredsindstyve Rigsdaler, dersom De hjelper mig Her Israel!

Israel.

Er det vist? Nu? saa kan jeg ligesaa godt, tage denne Fordeel som den anden.

Ratspak.

Men gesvindt, for jeg holder det ikke ret længe ud?

Israel.

Maae Bødkeren da ikke vide at De er i Tønden?

Ratspak.

Aa! det kan De jo vel begribe; paa ingen Maade! saa behøvede jeg jo ikke at give Dem halvtredsfindstyve Rigsdaler. Bær Dem forsigtig ad; men skynd Dem! aa! aa!

Israel banker paa hos Bernhard.

Tiende Scene.

Bernhard. De Forrige.

Israel.

Goddag Her Bernhard! jeg gik just forbi og saae dette Fad, De har sat udenfor; jeg skal netop forsende nogle Vare og kunde behøve det dertil. Hvad koster saadant et Fad?

Bernhard.

Det vil omtrent komme Dem paa tredive Rigsdaler.

Israel.

Vel! saa kjøber jeg Dem dette af.

Bernhard.

Ja — seer De! Dette Fad kan De ikke faae.

Israel.

Og hvorfor ikke?

Bernhard.

Fordi — fordi det er bestilt og ventes afhentet hvert Øieblik.

Israel.

Men, naar jeg nu vil give Dem mere derfor?

Bernhard.

En saadan Handel kan maaskee være Brug hos Dem; jeg kan ikke saaledes narre Folk; det vilde altfor meget svække min Kredit; Men jeg kan snart gjøre Dem et andet.

Israel.

Nei — jeg vilde netop gjerne have dette.

Bernhard.

De skal faae et til i Morgen.

Israel.

Jeg kan ikke bie saa længe!

Bernhard.

Det gjør mig ondt! men dette kan De ikke faae; da det er lovet bort.

Israel.

Jeg vil give Dem, halvtredsfindstyve Rigsdaler?

Bernhard.

Det var rigtig nok godt betalt; men ringere end hundrede, vilde jeg ikke sælge dette.

Israel.

Hundrede Rigsdaler? Bevares!

Bernhard.

De behøver jo heller ikke at kjøbe det. De kan troe, at det var ikke enhver af mine Kunders Kredit jeg vilde tabe for hundrede Rigsdaler.

Israel.

Det kan jeg ikke være bekjendt at give.

Bernhard.

Saa bliver der ikke noget af denne Handel. Adieu!

han gaaer ind.

Ellevte Scene.

Israel. Ratspak i Fadet.

Israel.

Den forbandede Jøde — hvad jeg vil sige, Bødker! Nu hørte De selv Mosis Ratspak!

Ratspak.

O vee! o vee! jeg kan dog ikke blive her.

Israel.

Ja, men jeg kunde jo ikke gaae hen og gjøre et saa urimeligt Kjøb, jeg vidste jo ikke, om De vilde staae ved det.

Ratspak.

Aa! Nød kommer nogen Kone til at spinde! man maae undertiden gjøre en Dyd af Nødvendigheden. Jeg har jo Kniven paa Struben! Jeg er jo nødt dertil.

Israel.

Men kan De ikke hjelpes paa anden Maade?

Ratspak.

Jo — naar jeg vilde lade mig slaae fordærvet af Bødkeren.

Israel.

For at spare hundrede Rigsdaler kunde man dog nok taale nogle Prygl. Jeg — ja! Jeg troer, jeg tog dem.

Ratspak.

Ak! Han slaaer mig ihjel. Nei! jeg — O! Det er en haard Nød at knække! Jeg faaer bequemme mig dertil. O jeg skrøbelige Menneske! Som skulde saaledes, uden Overlæg lade min Kjerlighed løbe løbsk med mig. Den forbandede Instinkt! O vee! See her, jeg har just hundrede Rigsdaler hos mig; giv ham dem! (Han rækker dem igjennem Spunshullet) og lad mig saa snarest trille hjem til Dem, at jeg kan slippe ud af denne Knibe.

Israel.

Som De vil! Men forend jeg gav hundrede Rigsdaler, tog jeg før Pryglene.

Han banker paa.

Tolvte Scene.

Bernhard. De Forrige.

Israel.

Jeg vil kjøbe dette Fad; men jeg faaer det dog vel ringere end hundrede Rigsdaler?

Bernhard.

Ikke en Skilling! Enten De saa vil have det eller ikke.

Israel.

Jeg skal just bruge det. Her, er hundrede Rigsdaler! nu vil jeg løbe hen paa Hjørnet af Gaden, for at faae et par Karle, der kan trille mig det hjem.

Han gaaer.

Trettende Scene.

Bernhard. Ratspak i Fadet.

Bernhard
afsides.

Hvem der er i Forlegenhed, det er min forlibte Nar. Jeg haaber at han ikke saasnart pro-

berer paa at stikke en Mand ud, der elskes af sin Kone. Jeg synes endog at denne Straf er for lemfældig, for den mig tiltænkte Ære. Jeg faaer et nyt Indfald! Jeg vil sætte dette Fad ind, og det andet istedet; det er i alle Maader ligesaa godt, jeg narrer ikke Jøden; thi jeg har, som Bødker, solgt ham et Fad uden Hensyn paa dets Indhold. Min Kones Elsker faaer derved den Fornøielse, at blive saameget længere i hendes Gjemme. (Han lukker Døren op og skyder Fadet ind, kommer derpaa strax ud igjen med det andet Fad, som han sætter paa samme Sted). Saa! Nu maae Jøden komme naar han vil. Jeg veed ret at sætte Priis paa min gode Aagerkarl; thi jeg er maaskee istand til at sælge ham anden Gang. Imidlertid skal han dog erindre at han har havt med mig at gjøre.

Fjortende Scene.

Bernhard. Israel med tvende Karle.

Israel.

Nu Mester Bernhard! Her kommer jeg med et Par Karle for at hente Fadet. Det er jo betalt?

Bernhard.

Til Takke! jeg vil haabe det skal være til Fornøielse.

Israel.

Derpaa tvivler jeg ikke. Naa Karle! Tag fat paa det; men tril det forsigtig.

Bernhard.

Det behøves ikke, det er stærkt nok.

Israel.

Ja — men det er dog bedre! Adieu Mester Bernhard! Det var et kostbart Fad!

Bernhard.

Aldeles ikke, for hvem der veed at sætte Priis paa det. Adieu Her Israel! Und mig Deres Næring en anden Gang.

Israel og begge Karlene gaae med Fadet.

Femtende Scene.

Bernhard

allene.

Ha! ha! ha! de trille saa forsigtig med det tomme Fad, som om det var Porce-

lain. (raaber ind af Døren) Marie kom lidt herud!

Sextende Scene.

Bernhard. Marie.

Bernhard.

Nu min Kone! Hvad synes Du? forstaaer jeg ikke at handle med mine Vare? Neppe har nogen Bøder før faaet hundrede Rigsdaler for et saadant Fad.

Marie.

Hundrede Rigsdaler? nu det var godt betalt.

Bernhard.

See her! Jeg forærer Dig dem til Stads.

Marie.

Du skal have Tak min gode Bernhard! men Du pleier ikke at lade mig mangle derpaa; og jeg vil ogsaa helst have Dig at takke derfor; imidlertid skal jeg dog vide at anvende disse.

Men, jeg seer ikke hvad Ende dette vil tage, vi kan dog ikke beholde ham i Fadet.

Bernhard.

Det vil vi ikke heller. Jeg vil kun at han skal poenitere lidet længere for sin Uforskammenhed.

Marie.

Nu syntes mig dog, at det kunde snart være nok, jeg er endogsaa nær ved at beklage ham! Thi Du skulde kun hørt, hvor godt han meente mig det. Tænk Dig! Han var saa sød, at han vilde, hvis jeg var hans, føde mig med bare Sukkerbrød, hænge ved mig som en Borre og dægge for mig, saa lang Dagen var.

Bernhard.

Og Du enfoldige Lam, som ikke forstod at skjønne derpaa.

Marie.

Ja — han er just heller ikke af de forførende Fristere, som man siger vort Kjøn sjelden kan modstaae.

Bernhard
smilende.

Men kom der en af disse?

Marie.
rækkende ham Haanden.

Jeg skulde dog aldrig forglemme at jeg var Bernhards Kone.

Bernhard.

Og derfor, just derfor! vil jeg hevne mig paa denne Karl; ikke allene for den Fornærmelse han har tiltænkt mig, men fordi han kunde tiltroe min Kone, at være slet nok til at bedrage sin Mand for at føie ham; eller svag nok til ikke at kunde modstaae hans Ønsker.

Marie.

Det vil i det mindste bringe den Nytte med sig, at han ikke oftere vil gaae under mine Vinduer og derved paadrage mig ondskabsfulde Menneskers Omtale.

Bernhard.

Og at de paa Vinkjelderen vil glemme Dig for at fortælle om ham; da denne Historie, naar den bliver bekjendt, vil være god til mange Dage.

Marie.

Nu er det dog nok bedst at lade den Narr løbe!

Bernhard.

Endnu en halv Times Tid vil jeg holde ham i Angest, at han ret kan faae Tid til at angre sin Brøde. Nu vil jeg sætte ham ud igjen; hvem veed, det var maaskee mueligt endnu at finde en Liebhaver til ham.

Marie.

Men naar nu Joden hjemme hos sig ikke finder ham i Fadet?

Bernhard.

Saa! ja saa vil han formodentlig troe at Fanden har taget ham noget før Tiden. Men kom nu og hjelp mig, at vi kan faae ham udenfor igjen.

Marie holder Dørren aaben, medens Bernhard sætter Fadet ud igjen.

Bernhard.

Ja, Du kan troe min Kone! havde vi brav saadanne Fade! der kunde give Noget af sig.

Marie.

Du faaer at see, at Du snart faaer nogle færdig.

Bernhard.

Men hilleskam! er det ikke Jøden, der kommer løbendes gandske aandeløs? Gesvindt! lad os gaae ind, at vi kan høre, hvorledes det løber af.

De gaaer ind.

Syttende Scene.

Israel. Ratspak i Fadet.

Israel.

Nei! nu har jeg dog oplevet meget i mine Dage, men Mage til dette har jeg dog ikke seet! Jeg kommer hjem, slaaer Bunden op paa Fadet og saa — ja saa er der, Gud hjelpe mig! ikke mere Naboe end bag paa min Haand. Ja, det er vær en Evig! Et af Djevelens Koglerier; jeg har engang læst i en Krønike, at den onde Aand undertiden logerer sig ind i et eller andet

Menneskes Skikkelse, for ret at kunne husere og regiere med sine Djevelskaber. (Han bliver Fadet vaer) Saasandt jeg hedder Israel, staaer ikke der Fadet igjen? Denne Bedker maae vist have forskrevet sig til Fanden, for saaledes at kunde øve den sorte Kunst og derved fortjene Penge.

Ratspak
som bliver ham vaer igjennem Spundshullet.

Mosis Israel! Her Israel!

Israel
viger tilbage.

Nei Du onde Aand! Bevares! jeg har engang været i dine Klør.

Ratspak.

Ak Mosis Israel! brug dog sin Forstand!

Israel.

Ja Mosis Djevel! det vil jeg ogsaa, derfor vil jeg heller ikke have mere med ham at gjøre.

Ratspak.

Ak, kjere Israel! søde Ven! lille Naboe!

Israel.

Søg Du dit Naboeskab i Helvede, eller hvor Du har hjemme; mig skal Du ikke tiere lokke.

Ratspak.

Aa, rare Israel! jeg skal fortælle ham det altsammen. Jeg er hverken Nisse eller Djevel; jeg er den stakkels Ratspak! der er gaaet gandske naturligt til —

Israel.

Det er Fanden heller!

Ratspak.

Aa lille Israel! vil han bare have Taalmodighed og høre mig. Saasnart han var gaaet hen for at hente Karlene, der skulde transportere Fadet, saa kom Bødkeren ud og tog dette Fad ind, og satte det andet istedet, som de gik med. Saaledes hænger det sammen.

Israel.

Skulde det ogsaa være mueligt?

Ratspak.

Ja det er saasandt, som at jeg er en ulykkelig bedraget Mand. Aa! aa! Kjerlingen er med i Spillet, det tør jeg bande paa.

Israel.

Hvad er da nu herved, at gjøre?

Ratspak.

Intet andet, sødeste Sjeleven! end at vi kommer til anden Gang, at kjøbe det fordømte Fad af det slemme Skarn.

Israel.

Hør Her Ratspak! for jeg gav saamange Penge ud, jeg svær Dem jeg tog for Pryglene! Læg De kun Ryggen til.

Ratspak.

Det er ingen Sag at tale om en Ting, naar man er uden for den. Nei! jeg faaer at betale for den Spøg. Jeg holder det aldrig ud, jeg er færdig at crepere. Aa! aa!

Israel.

Giv sig kun tilfreds lille Ratspak! Jeg har ondt af Dem; det kan jo endnu blive godt. Hør! jeg skal fortælle Dem noget; jeg kan erindre, at jeg hørte der var engang en Mand, jeg troer saagar han boede her i Byen og var Kjøbmand

han hedde Diogenes; tilsidst logerede han sig ind i en Tønde, hvor han forblev bestandig, og han befandt sig ret godt derved.

Ratspak.

Han gjorde Fanden! Aa — det er Løgn og Sladder! han bildte Folk kun noget ind. Kiere Israel! Han kommer til at akkordere endnu engang med Bødkeren om dette Fad, men af Skade blir man klog! Han maae ikke forlade det; her kommer vel Nogen i det samme, som man kunde faae til, at trille det hjem. Den forbandede Bødker! var istand til, anden Gang at narre os. Bedste Ven! Jeg skal vise mig erkjendtlig herfor.

Israel.

Jeg kan sagtens forsøge det.

Han banker paa.

Attende Scene.

Bernhard. De Forrige.

Israel.

Jeg kommer igjen Mester Bernhard, for at spørge om De ogsaa vil sælge dette Fad?

Bernhard.

Det tænkte jeg nok, at naar De engang havde handlet med mig, kom De vist igjen; det er sandt, jeg lader mig godt betale, men mit Arbeide er ogsaa godt.

Israel.

Ja, dog havde det Fad som jeg kjøbte en væsentlig Feil.

Bernhard.

Saa? Og hvori bestod den?

Israel.

Det var indvendig; men det er det samme, jeg kan vel bruge det. Nu Mester! Hvad skal De have for dette Fad? Det bliver dog bedre Kjøb end det sidste?

Bernhard.

Dette Fad skal koste to hundrede Rigsdaler.

Israel.

Er han fra Forstanden Mester?

Bernhard.

Jeg var det, om jeg ikke tog det meeste jeg kunde faae. Dette bliver ikke ringere!

Israel.

Da er der dog nok ingen, der er saa gal at give det derfor.

Bernhard.

Saa kan de lade det være. Pengene ere da deres, men Fadet mit.

Han gaaer ind.

Nittende Scene.

Israel. Ratspak.

Israel.

Han er bandsat kort for Hovedet. Nu hørte De selv Mosjø Ratspak?

Ratspak.

Javist hørte jeg; men der er jo intet andet for; o vee! jeg kommer endnu til at give disse to hundrede Rigsdaler.

Israel.

Bevares! det Besøg maae De betale dyrt.

Ratspak.

Hvad skal jeg arme Mand gjøre! den Steen man ikke kan vælte, skal man lade ligge. Kjære Israel! hav den Godhed og læg disse tohundrede Rigsdaler ud for mig, og kjøb dette Helvedes Fad, det snareste Han kan.

Israel.

De siger det nok; men hvad Sikkerhed har jeg for disse Penge? jeg kan ikke —

Ratspak.

Ak Han seer jo nok, at jeg kan ikke løbe fra Ham; desuden er jeg jo en formuende Mand; men det er ligemeget! see her, her har Han mit Guldur i Pant. (Han rækker det ud af Spundshullet).

Israel.

Saa vil jeg da igjen probere paa det.

Han banker paa.

Tyvende Scene.

Bernhard. De Forrige.

Israel.

Hør Mester Bernhard! Jeg skal nødvendig bruge endnu saadant et Fad, og maae derfor, i hvor urimeligt det end er, spendere disse tohundrede Rigsdaler.

Bernhard.

Som De vil! For tohundrede Rigsdaler er Fadet Deres.

Israel.

Her er tohundrede Rigsdaler! Nu Mester! det er nok længe siden De gjorde en saa fordeelagtig Handel?

Bernhard.

Det er som man tager det til; jeg haaber at det ikke vil hændes mere i min Levetid.

Israel.

Det er nok mueligt! Men jeg tænker her skulde komme nogen forbi, som jeg kunde faae til at besørge mig det hjem.

Bernhard.

Det gjør der vist. Ei! Jeg seer at de øverste Baand om Fadet, ikke slutter saa gandske. Men det kan man ikke regne; thi det har staaet nogen Tid i Solen.

Israel.

Det — det kan være det samme.

Bernhard.

Nei! Det kan ikke være det samme. Hvad jeg sælger maae være ordentlig. (Han raaber ind af Døren) Marie! bring mig mit Værktøi og et Par store Baand.

Israel.

Det behøves saamæn ikke! Jeg tager det som det er.

Bernhard.

Hvilken Snak! Det kunde jeg aldrig være bekjendt, at skille mig saaledes ved et Arbeide, jeg faaer saa godt betalt.

Israel.

Men — naar jeg nu er tilfreds dermed?

Bernhard.

Ligemeget! Alting maae være i sin Orden; hvem der saae slige Feil vilde jo sige: Mester Bernhard er kun en Fusker! og det vilde ikke synderlig rekommandere mig.

Israel.

Mester er ogsaa altfor samvittighedsfuld for vore Tider.

Bernhard.

Ikke meere end jeg vil være til alle Tider.

Een og tyvende Scene.

Marie. De Forrige.

Marie.

See her! Her er Værktøi, her er Baand.

Bernhard.

Godt! det skal snart være gjort.

Marie.

God Dag Her Israel!

Israel.

God Dag lille Madam! befinder De Dem vel?

Marie.

Aa jo, Gud skee Lov! ret vel! Jeg kommer een af Dagene til Dem for at see om De har nogle smukke Kniplinger.

Israel.

Dem har jeg til Tjeneste! Men min kjere Mester! De er min Troe, ogsaa alt for nidkjer. De gjør Dem mere Uleilighed end De behøvede.

Bernhard.

Passiar! Man er aldrig for nidkjer, naar man ikke gjør mere end sin Pligt. Taalmodighed et Øieblik! det skal snart være gjort. (Han slaaer et par af de øverste Baand af Fadet, hvorved Bunden falder ned) Hvad Djevlen!

Ratspak

stikkende Hovedet op af Fadet.

Aa! ærbødige Tjener!

Israel
sagte.

Saa! nu vil jeg ikke assurere hans Ryg.

Marie.

Hvilket Under!

Ratspak
jamrende sig.

Aa! aa! aa!

Bernhard.

Hvor kommer jeg til den Ære?

Ratspak
som før.

Aa! aa! aa!

Bernhard.

Hvad skal dette betyde? Er det mig De agtede at besøge i dette Incognito?

Ratspak
ængstelig.

Nei! jeg — De —

Bernhard.

Ah! maaskee min Kone?

Ratspak.

Ja! — nei vilde jeg sige! Det er — jeg vilde — Hm! det er blot Spøg; thi —

Bernhard.

Spøg? Hvortil? Hvor De staaer og famler i det. Nu!

Ratspak.

Det — vi — — Madammen og jeg —

Bernhard.

Min Kone?

Marie.

Jeg?

Ratspak.

Vi spasede — overlagde —

Marie.

Jeg med Dem?

Bernhard.

Nu! og saa? Gesvindt!

Ratspak.

Besluttede — aa! aa! vi vilde blot forsøge om De — ja! he! he! he! om De ikke var jaloux! Blot have lidt Løier med Dem.

Bernhard.

For Saten have Løier med mig?

Ratspak.

Nei — jeg mener — vi vilde kun see om ogsaa kunde blive vred.

Bernhard.

Ja det skal De erfare!

Marie.

Men De lyver jo Her Ratspak?

Ratspak.

Ak hvad skal jeg arme Mand gjøre? Aa! Her Israel!

Israel.

Ja, hvad skal jeg gjøre?

Ratspak.

Her Bernhard! tilgiv dette lille Spøg! Jeg er saameget for at spøge —

Bernhard.

Det skulde man dog ikke troe, naar man blot seer Dem.

Ratspak.

Det — nei! det skulle man rigtig ikke troe!

Bernhard.

Jeg vil vide, hvad der har foranlediget Dem til at komme til mig, saaledes. Har min Kone givet Dem nogen Aarsag?

Ratspak.

Ikke saa at sige! hm! Jeg vil fortælle Dem det altsammen; Madammen og —

han blinker til hende.

Marie.

Hvorfor gjør De Tegn til mig?

Ratspak.

Jeg? Nei jeg vilde sige — nu kommer det! Jeg har altid hørt at Mester Bernhard var saadan en skikkelig Mand —

Bernhard.

Jeg vilde ønske jeg kunde sige det samme om Dem. Nu! Og saa?

Ratspak.

Og saa — saa vilde jeg see at komme efter om det var sandt, hvad Folk sagde, at Mester — nei jeg vilde sige! At Madam Bernhards Rygte ikke stod sig saa godt; og saa —

Bernhard.

Hvilken Opmærksomhed for mig! Man skal see at jeg kommer til at takke ham til. Nu, og saa —

Ratspak.

Ja! Saa var det rigtig nok min Hensigt, at give Mester Bernhard et Vink.

Bernhard.

Tænkte jeg det ikke nok! De vilde altsaa sætte min Kone paa Prøve?

Ratspak.

Jeg vil ikke nægte det. Jeg vilde friste hende lidt: men —

Bernhard.

Hun modstod dog vel Fristelsen?

Ratspak.

Jeg vil bande derpaa —

Marie.

Gjør Dem ingen Ulejlighed!

Bernhard.

Ja — men De kan dog heller ikke nægte, at De just ikke seer ud til at være nogen farlig Hjertetyv.

Ratspak.

Aa! Man skal ikke skue Hunden paa Haarene. Som sagt, det var kun Spøg og — — og, nu skal jeg fortælle Dem den rene Sandhed! Jeg var faldet paa den Grille, at ville efterligne en Mand, som har levet her i Byen og boede bestandig i en Tønde. Hvad var det han heed, Lille Israel.

Israel.

Jh det var jo Diogenes.

Natspak.

Ja rigtig! Diogenes ham var det.

Bernhard.

Nei virkelig? Ei! ei!

Marie.

Men hvortil al denne Usandhed? Siig De hellere som det er; at Bøtker Bernhards Kone har taget Dem lidet i Skole; og viid, jeg kan og et Ordsprog: med Ræv skal man Ræv fange! Denne Histories rigtige Sammenhæng er ellers saaledes: Jeg blev omsider kjed af, at have den Lykke, bestandig at see en smægtende Elsker under mine Vinduer; saameget mere, som jeg følte at jeg aldrig nogensinde kunde endog paa fjerneste Maade, gjengjelde ham noget af hans Opmærksomhed. Endelig nedlod jeg mig til at tillade ham at komme ind i Huset, for derved at faae Leilighed til at straffe hans Uforskammenhed, der bragte mig uforskyldt i slet Omtale. Jeg tillod ham endog at sige en Deel Uartigheder, til endelig min Mand kom hjem og forstyrrede min kjelne Hyrdes Karesser. Han, som var nu ligesaa stor Kujon, som for kjæk Tilbeder, fandt det raade-

ligst at krybe i Skjul, for at undgaae en Forklaring for min Mand, som han frygtede for vilde have alt for eftertrykkelige Følger. De kan dog ikke nægte, Herr Diogenes! at det jo gandske forholder sig saaledes?

Ratspak.

Jeg nægter ingen Ting!

Bernhard.

Heller ikke at De er et slet Menneske?

Ratspak.

Ak! vi ere alle skrøbelige! Jeg faaer vel tilstaae det.

Bernhard.

Ligesom og, at De har fortjent et livfuld Prygl for Deres Umage?

Ratspak.

Aa! aa! Jeg forlanger ingen Ting! Lad Naade gaae for Ret; og hav den Godhed og lad mig gaae.

Bernhard.

Ja! Men kun paa Vilkaar! Min Kone har fortalt mig een af Deres Skurkestreger; den skal De først love at gjøre god igjen.

Ratspak.

O vee! Hvad har jeg da gjort?

Bernhard.

De har bedraget en stakkels fattig Enke her i Huset, ved, paa en lumpen Aager-Maneer, at berøve hende sine Sengeklæder; disse skal De give hende tilbage imod at hun betaler Dem de halvtredsfindstyve Rigsdaler, hun havde laant derpaa.

Ratspak.

Ja — jeg faaer vel love det.

Bernhard.

Og holde det! Thi ellers skal jeg nok vide at finde Dem. Jeg behøver vel ikke at bede Dem, at forskaane os for Deres Besøg?

Ratspak.

Nei det kan De være vis paa! Brændt Barn skyer Ilden! Jeg kan desuden sige, jeg har været der. Lad mig bare slippe denne Gang!

Bernhard

vælter Fadet om, saa han kan krybe ud.

Saa gaae da, Her Diogenes den anden! Men glem ikke, at Bødkeren og hans Kone ere ikke at spøge med.

Ratspak.

Nei jeg har en følelig Erindring derom. Gud hjelpe mig! Jeg arme Mand! Jeg ulykkelige Ratspak! Mine trehundrede Rigsdaler!

Bernhard.

Det er sandt, see her Kone! Her har Du endnu tohundrede Rigsdaler, som Du kan gjøre hvad Brug af, Du vil.

Marie.

Nu vel! Jeg kunde aldrig overtale mig til selv at bruge disse Syndepenge; jeg vil derfor anvende dem paa en Maade, jeg efter min Overbeviisning troer, at være den bedste; hvorved jeg tillige kan forskaffe min Mand og mig en Fornøielse; ja! Maaskee endog gjøre Hr. Ratspak en Tjeneste.

Ratspak.

O! skulde Madammen være saa ædelmodig —

Marie.

At give Dem Pengene tilbage? Nei, det bliver der sandelig ikke noget af; men hvis De har nogen Samvittighed, vil jeg gjøre Dem en Tjeneste, i det jeg med disse Penge frakjøber Dem, den brændende Anger over at have voldet en ulykkelig Familie saamange Taarer og saa megen Jammer ved deres uretfærdige Handling. Ja! Den fattige men redelige Linnedvæver-Enke skal see sin Fortvivlelse forvandlet til Glæde, og med taknemmelige Taarer takke Himlen for, at hun atter kan smile tilfreds til sine mange smaae uskyldige Børn. Hun skal have denne Hændelse at takke for en Gave af trehundrede Rigsdaler.

Bernhard.

Min gode Marie!

Ratspak.

Ak! jeg elendige Ratspak!

Marie.

Her, min Mand! er ogsaa en Ring, jeg har denne Herres Gavmildhed at takke for. Her Israel! Vil De ikke forsmaae den, for den Deel De har taget i denne Komedie?

Israel.

Jeg takker mangfoldig! Madam Bernhard er min Troe, en herlig Kone! Det er Synd at sige, at hun er interesseret.

Ratspak.

O vee! Naar Huset hælder, saa skyder de ogsaa alle efter. Ja — jeg faaer at være ædelmodig; jeg faaer at finde mig i min Skjebne og unde Kjellingen disse Penge, da det ikke kan være andet og vil — rekommandere mig.

vil gaae.

Israel.

tager ham i Kjolen.

Mosis Ratspak! De forglemmer dog ikke min Douceur?

Ratspak.

Aa! gaae Han ad Helvede til!

Israel.

Ikke førend jeg har faaet min Douceur. De har lovet mig halvtredsstindstyve Rigsdaler, dem vil jeg have. Dog, det er sandt! Jeg kan jo holde mig til Deres Uhr, som jeg har i Pant.

Ratspak.

Mit Uhr? Hid med det! Hører Han! Giv mig det!

Israel.

Ja naar jeg har faaet mine udlagte Penge og min Douceur.

Ratspak.

Du Blodigle! Saa kom da hjem med.

Han vil gaae.

Bernhard

tager ham i Armen.

Endnu eet! Dersom det endnu engang skulde falde Dem ind at vilde gjøre mit Huus den Ære — saa udbeder jeg mig helst Deres Besøg paa en Tid, jeg var hjemme. Mit Værksted er især, som De har erfaret, aldeeles ikke skikket eller indrettet til at give hemmelige Sammenkomster i, da der kun er een Dør, og det kunde og treffe sig, der ikke var et Fad ved Haanden, hvori Deres brændende Elskov kunde afkjøles. For det tiltænkte Svogerskab takkes, og er jeg Dem forbunden paa en egen Maade, hvergang jeg tænker derpaa. Hvad min Kone anbelanger, da er hun, som De selv maae tilstaae; saa gammeldags med sin Ærlighed, at hun end-

ogsaa betroer sin Mand de Kjerligheds Erklæringer, der gjøres hende i Fortroelighed. Vi frabede os derfor begge for Fremtiden Deres Opmærksomhed.

Ratspak.

O jeg vilde ønske, jeg kunde aldeles glemme at De vare til; men — nei! Jeg vil stedse pines med den smertelige Erindring, at jeg paa een Time har mistet trehundrede Rigsdaler — de gode Sengeklæder — en Guldring — halvtredsindstyve Rigsdaler til Douceur, og saa oven ikjøbet udstaaet Helvedes Angst og Smerte. Ja, jeg kan nok sige at jeg har været der, jeg kommer der ikke meer. Ærbødige Tjener!

Han skynder sig bort.

Israel
løber efter ham.
Saa bie dog og tag mig med!

Toe og tyvende Scene.

Bernhard. Marie.

Bernhard.

Nu haaber jeg dog, at den Nar er blevet cureret for sin Kjerlighed til Dig. Min gode

Marie! (han kysser hende) Lad mig stedse være din fortroeligste Ven! Du har ønsket Dig en nye Pels, jeg har længe tiltænkt Dig den, Du skal have den saa smuk som Du selv ønsker den! Men for Penge, jeg ved min Flid har erhvervet.

Marie.

Tak kjære Bernhard! Du er nu altid saa god. Hør nu! Vil Du som jeg, saa skal vi tilbringe denne Aften ret glade. Vi vil bede den fattige Linnedvæver Enke med sine Børn herned! Jeg har en Steg, vi drikke et Glas Punsch til; og til Desert, gjøre vi den stakkels Kone lykkelig med de trehundrede Rigsdaler.

Bernhard.

Gode Marie! Det er ret udtænkt for mit Hjerte. O! var en hver Mand saa lykkelig som Jeg! Vilde enhver Kone saaledes overgive sine Tilbedere til sin Mand, da vilde vist Skilsmisse Contracternes Antal blive mindre, og den huuslige Lyksalighed større.

Blandede Digte.

Med en hvid konstig Rose,

til

Moderen Frue Generalmajorinde

Amalia Wegener

den 1ste Jan. 1815.

Tør midt i Vintrens strænge Kuld,
Sig Blomsters Pleiemoder nærme,
En Rose, bleg — men vennehuld,
Og bede Hende, sig beskjerme?

Saa veemodsfuld den tyer til Dig,
Med Tillid, i sin dybe Smerte.
Hvad egentligst den kalder sig,
Du finder skjult dybt i dens Hjerte.

(Inden i Rosen).

Christian Salholt Wegener *).

Hvo Gud en Ven paa Jorden gav
Af ædel Aand og trofast Hjerte,
Han dvæler ved den Elsktes Grav
Med grum, uovervunden Smerte.

O Christian Wegener! — min Ven!
Dig smertelig jeg ofte savner;
Skjøndt moden alt for Himmelen,
Dig Jorden dog for tidlig favner.

Med barnlig Kjerlighed, som Søn,
Du elskede Din Fader, Moder;
Din Hustrue gav Du Hjertets Løn,
Saa omhedsfuld Du var som Broder!

*) Capitain ved det slesvigske Jægercorps, Ridder af Dannebroge. Død i Bremen den 21de Mai 1814.

Med Ynglings Blidhed, Kraft som Mand,
Dit Kald Du strøbte, troe at være;
Dit Løsen var: Dit Fædreland,
Din Stand, Din Konge og Din Ære.

Med Penslen i Din sikre Haand
Du traf Naturens Harmonier;
Og med en huld besjelet Aand
Du styred Strængens Melodier.

Dit Venskab var mig prøvet Guld!
Paa Dig saa tryg jeg kunde lide!
Du stedse varm og Broderhuld,
Saa gjerne vandred' ved min Side.

Tit vækkes Minder i mit Bryst,
Om hine, ak! forsvundne Dage;
Om Helsingørs Marienlyst,
Om hver en Fryd, som svandt saa fage.

Kun alt for flygtigt svandt de hen,
Bortskylt af Tidens snelle Bølger;
Erindringen jeg har igjen,
Og den mig troe til Graven følger.

Man modstaaer ei sin Skiebnes Magt
Fra Morgen blot til Aftenrøde;
Til huld, fornyet Venskabs Pagt,
Maaskee jeg snart, snart skal Dig møde.

Min Ven! hvil tryg i Gravens Roe!
Saa ofte mig i Hu Du rinder,
En Krands jeg vinder Dig saa tro
Af aldrig falmende Kierminder.

Og ofte skal jeg tænke mig,
Naar hist jeg stirrer i det Fjerne;
O Christian! Mon det ei er Dig,
Jeg skuer i hin blide Stjerne?

Lovsang.

Hver en Plet af Jorden elsket være!
Thi hver Plet velsignet er af Gud.
Ørkner lyde selv Naturens Bud,
De blandt Lyng og Tidsler Blomster bære.

Elskte Plet! hvor Barnets Vugge gynger
Sand og englereen Uskyldighed,
Hvor den moderlige Kjerlighed,
Vissellullende i Søvn os synger!

Elskte Plet! Hvor sødt en Yngling drømmer
Blussende af sød Uroelighed,
Medens Ahnelsen om Kjerlighed
Dmt og tyst det unge Bryst omstrømmer.

Elskte Plet! Hvor Manden stræbsom higer
Efter gavnlig Daad og Virksomhed;
Hvor Ham lønner Qvindens Kjerlighed,
Som med hver en Dag fornyet stiger.

Elskte Plet! Hvor Oldingen kan smile
Veltilfreds til den forsvundne Tid;
Roe i Brystet, døv for Verdens Strid,
Trøstigt venter han paa Gravens Hvile.

Fødeplet! som først vi kjende lærte,
Fjerner Skjæbnen ublid os fra Dig;
Uvilkaarligt drager Hjertet sig
Ofte mod Din Kyst, med Længslers Smerte.

Ja! Hver Plet af Jorden elsket være;
Den, hvor Vuggen gik, hvor Manden stod;
Den, hvorpaa Gravblomsten fæster Rod:
Hver en Plet, hvor Troe og Haab vi nære.

Hedvig og Alfred.

Skjøn Hedvig var elsket saa ømt og troe
Af Alfred, den gjæveste Svend;
Alt længe som Kriger han vandred' froe,
Omgjordet med Sværdet ved Lænd,
For Arne og Konge at stride.

En Aften sad Hedvig i Høien-Loft
Og stirred' i Maanskinnet ud;
Fra Alfred hun vented', paa Borgens Toft,
At bringes et Kjærligheds Bud;
Thi Alfred hun vidste i Kampen!

Vildt suſed Storm over Bjerg og Dal,
Og Aftnen var mørk og lang;
Vel hørtes fra Lunden en Nattergal,
Men, ak! den saa sørgelig sang.
Bag Skyerne Maanen sig skjulte.

Ved Midnat hun lytted' til Hundens Larm;
Mens Hjertet saa heftigt mon staae;
Og glad hun skued med haabende Barm,
En Gangerpilt neden at staae;
Han meldte i sørgelig Tale:

"Ridder Alfred hviler i sorten Jord!
Ved Siden det blodige Sværd,
Hans Aand sig hæved til Englenes Chor,
Hans Navn og hans Daad blive her —
Det trøste dig elskende Pige!

Da blegned af Smerte den væne Møe,
Og sukked': min Alfred! — O Gud!
Smaaepiger min Grav I med Blomster strøe;
Thi hisset jeg vorder hans Brud!
Snart brister mit blødende Hjerte!

Den Fader sad saa sørgmodig i Sind,
Og saae paa den Lillie hvid;
Og Moderen stedse med Taarer paa Kind
Sig ængsted for kommende Tid.
Thi Blomsten saa ilende falmed'.

Og snart imod Vintren, da barske Vind
Nedkasted' det bleggule Løv;
Da kyssede Døden ung Hedvigs Kind
Og bød hende vorde til Støv.
Sødtsmilende adlød den Blide!

Mens Klokkerne kimed', da jordede man,
Liden Hedvig sin Alfred saa troe;
Og Ynglinger, Piger, om Gravens Rand,
Bad Himlen dem samle saa froe,
Til evige Kjerligheds Glæder!

Med en Martzfiol til Amalia.

Den første Blomst som Vaaren byder;
Enhver Naturens Elsker fryder;
Og Altsaa, gode Pige! Dig.
Hvis denne Blomst Dig stundom minder:
"Hans Venskab først med Livet svinder!"
Mit bedste Held den skjenkte mig.

Bondeknøsens Tvivl.

Nei aldrig, aldrig jeg det tænkte,
At det blev saadan med mig fat!
Det sidste Marked Trine skjenkte
Mig Baand og Dusker til min Hat;
Jeg siden, hvor jeg gaaer og staaer,
I Tanker Fogdens Trine faaer.

Hun er saa fix i Sind og Lader,
Og dertil giæv og sund og trind;
Og aver hun sin Moer og Fader;
Hun gaaer til Arbeid som en Vind.
Hun er en Pige — Gid jeg faae!
Den knøveste som nogen saae.

Men hvordan skal jeg det forklare,
At hun vel meener det med mig?
Hun sukker tit naar hun vil svare,
Og seer paa mig saa inderlig.
Ei! tænker jeg, hvem Drolen veed,
Om det er ikke Kjerlighed?

Og naar hun mig i Siden killer
Af Ganterie, saa skjelmsk, saa mild;
Og hendes store Øine spiller,
Saa brænder jeg, som jeg var Ild.
Jeg troer da i Enfoldighed:
At sligt maae være Kjerlighed.

Dog, naar jeg vil for Løier giækkes
Og knibe hendes røde Kind,
Saa lader hun, som hun forskrækkes
Og løber fra mig som en Hind.
Thi hvordan skal jeg det forstaae?
Mon alle Piger elske saa?

Og naar jeg siger: lille Trine!
Vil Du i Skoven med mig gaae?
Saa svarer hun med bister Mine:
Hijane! hvad Han hitter paa.
Men, venligt dog, den søde Sjel!
Hun møder mig alligevel.

Thi, hvordan skal jeg det forklare?
Og hvordan skal jeg det forstaae?
Dog, hvad vor Præst end monne svare,
Mit Hjerte jeg først lyde maae.
O! sig mig, I som veed Beskeed!
Om det ei kaldes: Kjerlighed?

Til en Sommerfugl.

O Sommerfugl! Som letsindigt Dig svinger
Fra Blad og til Blomst, mellem Buske og Krat;
Vogt dine svage — skjønt spraglede Vinger,
Thi Flugten mod Lyset kan bringe Dig Mat.

Hovmod Dig ei af din prangende Farve,
Det ydere Støv saa forgjængeligt er!
Viid: hvad dig hæver fra simpleste Larve,
Er dit useete men indvortes Værd.

Varlig Du bruge din Vaar og din Sommer!
Naar Høstvinden hvirvler det falmende Løv;
Aander Du mat; og naar Vinteren kommer,
Henveires Du snart i et smuldrende Støv.

Malvina i Fængsel.

Det er forbi! — Min Stav er brudt,
Mig Loven dømmer for min Brøde;
Af hele Samfundet forskudt,
Jeg skal i Morgen rædsomt bløde.
O! indtil da, jeg lide vil,
En Evighed af bittre Qvaler!
Hvert Klokkeslag jeg lytter til,
Grumt til Samvittigheden taler.

O skumle Nat! Du skjuler mig!
O vilde Du mit Øie lukke,
Naar Scenens Rædsler viser sig!
Saa høit, i Morgen jeg maa sukke.
Ja! kiendte man den Banes Fjed,
Der ledte mig hid til min Brøde,
Med Menneskets Medlidenhed
Jeg skulde for Guds Domstoel møde.

Erindring! o opliv mit Mod
Med Billeder af svundne Glæder!
Da jeg i barnlig Uskyld stod,
Og smykked mig med Rosenkæder.
Da, hvert et Ønske jeg opfandt,
Man alt for villigt strax udførte.
Da Mismods Taarer aldrig randt:
Thi Glæden ene jeg tilhørte.

Saa ofte paa min Moders Skjød,
Jeg hørte hende henrykt sige:
Da Skaberen Dig vorde bød,
Han gav Dig Ynder uden Lige!
Naturen har saa rigelig
Udstyred Dig, af al sin Fylde:
At den maae ene kaare Dig,
Som Skjønheds Værd forstaaer at hylde.

Saa tilsomt svandt min Barndom hen,
Min Moders Stolthed bød den svinde;
Forfængelighed blev min Ven,
Letsindighed min troe Veninde.
O Moder! Moder! daarlig Du
Forkjelede din arme Pige;
O saae Du mig i dette Nu!
I Lænker — blandt Ulykkelige.

Som Lynet, Vaaren flygted' hen,
Om Elskovs Fryd man tidlig talte;
Min Moder saae mig hylde den,
Men — aldrig huuslig Held afmalte.
Jeg talte neppe sexten Aar,
Før jeg var elsket og tilbedet.
Bar Diamanter i mit Haar,
Og til mit Fald ved Glands blev ledet!

I hvidt med Guld indvirket Flor,
I Straaler af krystalne Kroner!
Beundret af et talrigt Chor,
Jeg sad og sang til Harpens Toner.
Den hele Kreds forguded mig;
Selv Avind, Bifald mig tilsmilte,
Jeg drømte mig saa lykkelig
Og Skjebnen glad imøde iilte.

En ædel Mand bød mig sin Haand;
Jeg skjønned ei paa Hjertets Gaver;
Jeg vilde frie foruden Baand,
Kun hyldes af min Skjønheds Slaver.
For seent bekjendt med Pligters Bud,
Jeg saae troe Kjerlighed forsvinde;
En Flane vorder sjelden Brud,
Til Manden der var værd at vinde.

Mit Hjerte tabte snart sin Fred;
En flygtig Yngling bød den svinde,
Han sværmed høit om Kjerlighed;
Jeg — alt for snart, blev hans Veninde.
Hans søde Smiger trylled mig:
Jeg oversaae mit Navn — mit Rygte —
Ei Fare Dyden drømmer sig,
For lidet oplyst til at frygte.

Min Moders Lykke var kun Tant!
Vor Rigdom saae vi brat bortsmelte;
Min Uskylds Rosenfarve svandt,
Mens Dyden bittre Taarer fældte.
O snart i Dødens kolde Favn,
Min Moder for sin Kummer segned';
Jeg eied' kun min Skjendsels Navn
Og stod ved hendes Liig og blegned'.

Forføreren og iilsomt veeg,
Og spotted med min Jammerklage;
Hvert Ord, hver Eed, han troeløs sveeg,
Jeg krænket tænkte mig tilbage.
Saa mørk jeg stod i Rædslers Favn,
Mit Mismod intet kunde ligne,
Jeg skjelved for det ømme Navn,
Naturen Qvinden bød at signe.

De fordums Venner gruesomt loe,
Min Skam i Barmen heftigt brændte,
Til Menneskет jeg tabte Troe,
Til Gud jeg mig for sildig vendte.
— Snart Fødselssmerter martred' mig,
Een Udvei kun — min Angst mig lærte:
Mens Ormen blodig krymped' sig,
Jeg skued kold dens sidste Smerte.

O Glemsel! skjul mig i dit Skjød,
Og lad mig Alt, ja! Alt forglemme;
Min Fortids Fryd, min nære Død,
Samvittighedens Tordenstemme.
O! staae mig bie i Nødens Stund,
Du, Vanvid! Kummers hulde Broder;
Og vug mig ind i Dødens Blund,
Foruden Savn af Livets Goder.

Mit knuste Hjerte slaaer saa mat!
Min Brødes Anger grusomt brænder!
Jeg skuer i den mørke Nat,
Det røde Blod paa mine Hænder.
Jeg seer mig hisset knæle ned
I Støvet, for Guds høie Trone,
Med Tanken — Ja! jeg skjelver ved,
At intet kan min Synd forsone.

Dagskjeret alt saa skummelt gryer
Igjennem Gittrets smale Furer:
Til Skuepladsen Folket tyer,
Hvor Døden paa sit Bytte lurer.
Ha! — aabner sig alt Fængslets Dør?
Den knirker fælt paa sine Hængsler.
Snart Døden med sit blege Slør
Min jammerfulde Ungdom fængsler.

O huldе Søstre! græderømt,
Mens her, min Brøde jeg maae sone,
Af Mennesker blev jeg fordømt,
Men Naade straaler fra Guds Trone.
Naar bøiet da, for Dommens Bud,
Grumt Bødlens Haand mit Haar omvrister,
Jeg sukke skal: tilgiv o Gud!
Mens — Læben blaaner, Hjertet brister.

O Mødre! agter kjerligt paa,
I eders Dottres Feil ei dølger:
Thi Straffen Brøden ramme maae;
Et Feiltrin snart det andet følger.
O Pige! Vilde Glæders Bud
Kan hæve Dig til en Gudinde:
Men Flanen vorder aldrig Brud
Til Manden, der var værd at vinde.

Til en bortreisende Vens Stambog.

Var det mueligt, Vennens Fjed at følge,
Som en Skytsaand, gjennem Livet hen,
Over flibrig Jord og vilden Bølge,
O! hvor gjerne var jeg Din, min Ven!

Soldaten og hans Pige.

Fredrik.

Smukke Trine! Trommen lyder,
Og til Kamp Din Fredrik byder;
Krens Bud han glad adlyder,
Gaaer i Vaabendands.
Ømme Pige stands Din Klage,
Haabet straaler alle Dage!
Tænk Dig, om jeg kom tilbage
Med en Laurbærkrands.

Trine.

Ei kan Pigens Taarer standse,
Ved at tænke Laurbærkrandse,
Og de grumme Vaabendandse,
Fiernet fra sin Ven.
Fredrik! Kom Du ei tilbage,
Da gik Trine med sin Klage,
Alle sine Livets Dage,
Trøsteslos igjen.

Fredrik.

Hvi skal Taarer Øiet væde?
Helten maae jo ikke græde;
Helten stedse gik med Glæde,
Naar det Æren gjaldt.
Men vil Skjebnen jeg skal segne,
Og i Dødens Arme blegne,
Da skal Nygtet om mig tegne:
Trine troe han faldt.

Trine.

Grumme Fredrik! med Din Ære!
Hvor kan Rygtet Trøst mig være;
Da naar Qvaker maae fortære
Hjertet for sit Savn.
Nei, til Skove, Bjerge, Dale,
Vil jeg om min Elskov tale,
Og min Kummer troe afmale,
Og min Fredriks Navn.

Til Dyvekes Fremstillerinde.

Naar Dyveke, Du! sees paa Scenen stande,
Er udeelt Bifald Kunstens Løn.
Og Alle med Elisabeth maae sande:
Ja! Du er God som Du er Skjøn!"

Fiskerne.

Selskabssang.

Man daglig har læst i Erfaringens Bog,
Hvor hver, efter Evne begavet,
Med anstrænget Higen, vil kaste sin Krog
Paa Ønskernes Bølger, i Havet.
Og alle er' Fiskere, Store og Smaae;
At mede er fælleds Idrætter;
Men, skjøndt for enhver, det vil ei bide paa,
Sit Haab dog som Madding han sætter.

See Ynglingen iler med haſtende Gang,
Indbydende Glæder imøde;
Og Pigen hun lytter til Elſkerens Sang,
Mens Kinderne bluſſende gløde.
Snart hylder hun Amor, den ſnedige Pog,
Thi Ynglingen fyrigt tilbeder,
Og elſkovsſnild ſkjuler den ſpidſeſte Krog,
Med helligſte Løvter og Eder.

Den Rige, ſom meder om Titler og Rang,
Om Fyrſtegunſt, Høihed og Ære,
Som føler ſit Værd ved Ducaternes Klang,
Og søger, hvad mindſt han kan være.
Sin krybende Smiger, han ſætter paa Krog,
Men ſtundom kun fanger et Løvte.
Dog, ſelv med en Stjerne, han bliver et Drog,
Naar hele hans Liv man vil dræfte.

Saa nysseligt tripper et syttenaars Barn
I Maanskin paa Gader og Stræder;
Hun bruger sin lokkende Skjønhed til Garn
Og lover sødttryllende Glæder.
Og Ynglingen løber i Snaren saa let!
Hvo modstaaer Sirenernes Bønner?
Men førend han slipper af fangende Net,
Tit Glæden med Anger ham lønner.

Den Lærde som grandsker i Viisdommens Bog,
I lange og søvnløse Nætter,
Og medens han sætter sin Grublen paa Krog,
Naturen for Kunsten forgjætter;
Han kaster sin Mede i bundløse Hav;
Udødeligt Navn vil han fange,
Men stundom Ham fanger den vissere Grav,
Før Maalet han halvt kunde lange.

En ærbar og fuldmoden Jomfrue tit klog,
Med Spiritus dæmper sin Qvalme;
Imedens hun læser en gudelig Bog
Og skingrende synger en Psalme.
Med Andagt hun meder til Himmelens Gunst;
Smaabander hver Yngling, hver Pige.
I Verden hun leved' for Elskov omsonst;
Nu vil hun staae Brud i Guds Rige.

Ja! Hele vort Liv jo er ligt med en Baad,
Der tumler fra Syd og til Norden;
Vi mede om Glæde, men fanger tit Graad,
I Følge Bestemmelsens Orden.
Op Fiskere! Hæver i Aften jer Aand
Med Lyst, til at styre Jer Jolle,
Og oprømte meder med Glasset i Haand;
Thi Glæden er skjult i vor Bolle.

Sang.

Til Ranum Seminarii Stiftelsesdag.

O Fader i det Himmelhøie!
Smiil ned med al din Velbehag;
I Støvet dine Børn sig bøie,
Paa denne, Dig udkaarne, Dag.
Velsign vor Daad, vort Hiemed,
Med al din Faderkjerlighed.

Til Templet for Dit Navn, Din Ære,
En Grundsteen vi idag har lagt;
Og skal vor første Higen være,
At slutte med dit Ord en Pagt.
O styrk vort Haab, vor Troe, vor Aand!
Og huld beskjerm vort Samfunds Baand.

Thi Fader! i vor Barm Du gyde
Din hellige Oplysnings Ild;
At vi kan Mørkets Lænker bryde
Og vise Veien klar og mild.
En Ledestjerne er dit Ord,
Den straaler paa den hele Jord.

Ja! Maalet for vor Idræt være;
Algode Gud at tækkes Dig!
Og kan vi brede ud din Lære
Saa Høstens Frugter vise sig.
Da Lønnen for vor Stræbens Meed,
Forjæt os i din Salighed.

Ynglingen Fritz van Deurs.

Hvo er det, som hist sig mod Jorden mon' trænge,
Let baaren af skjønne smaavingede Drenge?
— Der er jo en Yngling saa smilende blid!
Hvi funkler hans lyse godmodige Øie?
Hvi drager han bort fra det himmelske Høie
Omstraalet af Æther saa skinnende hvid?

Vi bringe — saa juble seraphiske Stemmer —
En Broder, som selv ei i Himmelen glemmer
At her man har elsket hans venlige Sjel.
— Ei længer han Eder tilhører paa Jorden;
Som vi han en Engel nu hisset er vorden.
Vi bringe ham blot til det sidste Farvel.

"O elskende Fader! O ømmeste Moder!
"Og kjerligste Søstre og huldeste Broder!
"Hvi jamre, hvi græde I saadant for mig?
"Hvor Saligheds Glorien Alting opluer,
"Jeg Ansigt til Ansigt nu Faderen skuer,
"Og Barnet af Støv blev en Engel saa riig!

"Tak Fader! som bød mig saa venligt at lære,
"At stræbe til Maalet for Menneskets Ære.
"Dit Billede, Fader! Man sagde, jeg var;
"Thi beder din Fritz Dig at dæmpe din Kummer,
"Jeg hviler saa trygt i den sødeste Slummer;
"O trøst Dig! Dit Billed' nu Himmelen har."

"Og Du! — som med ømmeligt blødende Hjerte,
"Ved Kjerlighed lindred' min dræbende Smerte;
"Tak! Himlens Velsignelser svæve om Dig! —

"Men naar jeg — o Moder! Dig skuer at grøde,
"Da mørkner en Skye mig min himmelske Glæde;
"Thi — kjerligste Moder, græd ikke for mig!

"Jeg kjendte jo ikke til Synd eller Brøde,
"Jeg levede skyldfri, og elsket jeg døde;
"Hvad kunde paa Jorden jeg ønske mig meer?
"Nu vender jeg atter til Himlen tilbage,
"Hvor favnende Eder jeg ømt skal modtage,
"Naar Døden nedbryder engang Eders Leer.

"Ja — Timen er kommen, Farvel jeg maae byde:
"O lader mit salige Held Eder fryde!
"Min Støvdragt har Jorden men Himlen min Sjel!
"Glad iler jeg did, hvor lyst Stjernerne blinke;
"See hisset Smaabrødrene venlig mig vinke!
"Jeg villigt adlyder. O Elskte! Farvel!"

Forklaret paa Skyen sig Yndlingen hæved —
Omvunden af Blomster mod Himlen han svæved,
Og Englene bare ham smt mellem sig;
Men længe end hørtes fra fjerneste Zoner
Blandt Cherubers høie og salige Toner:
"O Elskede! græder ei mere for mig."

Ved Friderikke Seidelins Grav.

(I nogle Veninders Navn).

Saa veemodsfulde om din Baare
Vi samles her;
Og bringe Dig en Venskabstaare,
For Mindet kjer —
For Mindet — fra din Barndoms Dage,
Du fromme Sjel!
Til dette Nu, da vi maae klage,
Selv ved dit Vel!

For tidlig Himlen Vinket giver
Til Dødens Bud,
Naar Graven Moderstammen river
Fra spæde Skud;
For tidlig i den fagre Alder;
Til Mandens Savn,
Naar fire Smaae forgjæves kalder
Paa Moders Navn.

Dog — hvo tør vove, gaae i Rette
Med Himlens Bud;
Hvor hviler bedre vel den Trætte,
End selv hos Gud?
Saa sov da sødt, Du gode Rikke!
I Jordens Vraae;
Sov rolig! thi Gud glemmer ikke:
De kjære Smaae.

Blomsterſamleren.

Jeg ſamler mig Blomſter, ſaa mange og ſmaae;
Baade hvide og gule og røde og blaae:
Jeg veed dem faſt alle at nytte;
Og mens jeg dem plukker, jeg ſynger og leer:
Thi alt jeg i Tanken Belønningen ſeer,
Og iler froe hjem med mit Bytte.

Jeg har mig en Pige, Hun er mig ſaa kjer;
Ja Intet paa Jorden mig kjerere er!
Til hende jeg Roſen vil bringe;
Og ſætter hun den paa ſit bølgende Bryſt,
Da hæver min Aand ſig til Himmelens Lyſt
Paa Kjerligheds duunbløde Vinge.

Jeg har mig en Ven, Han er mig saa huld,
Hans Aand og hans Hjerte er reeneste Guld;
Hans vorde de blide Kjærminder!
Og hvis han dem gjemmer til seeneste Tid,
Hvor Skjebnen ham fierner, om hid eller did;
Han aldrig af Tanker mig rinder.

O kommer I Piger! baade Store og Smaae,
Oz Alle i Blomster nu af mig skal faae;
Kom kun og I selv dem maae vælge!
Men fagre smaae Piger! I mærke det maae!
Min Umage lønnet jeg venter at faae;
Thi — kun jeg for Kys dem vil sælge.

Emilie Rosing.

Melpomene sukked sørgmodig i Sind:
O vee mig! jeg misted en Datter;
Thi sure sig Kummeren dybt i min Kind,
Til Tiden mig hende erstatter.
Med datterlig Ømhed Du elskede mig,
Og derfor jeg moderlig sørger for Dig.

O Du! som med Smildhed, med Hjerte og Vid,
Har Kunsten indviet din Glæde;
Dybt føler Du: Sandhed og Ynde og Flid,
Fra Scenen for snart maatte træde.
Du finder i Templet, et smerteligt Savn;
Thi bring nu en Blomst til Emilies Navn!

Ja elskede Datter! Du slumre i Roe,
Til Forhænget atter sig hæver;
Og gjennem Zypresserne smile saa froe;
Thi nu ei for Scenen Du bæver.
Saa yndige Blomster skal smykke din Grav,
Som kjerligste Moder sin Datter kun gav.

Afskeedssang

til Randers Indvaanere,

af det derværende kongelige Skuespillerselskab

den 17de Julii 1816.

Chor.

Tillad den lille Kunstnerklynge,
For hvert et Blik i Kredsen her;
En velmeent Afskeedssang at synge —
For hvert et venligt Hjerte kjer!
Skjøndt atter vi fra Eder drage,
Did hvor vor Hu os bringe hen.
Vi ofte tænke vil tilbage
Med Fryd paa hver en Kunstens Vein.

Een Stemme.

Som Biens Liv i Arbeid' svinder,
Der samler hvor den drager frem;
En Kunstner paa sin Vandring finder
Saamangen Blomst han bringer hjem.
Der i et kjerligt Lye, ved Pleie;
Skjøndt planted i en fremmed Bund
Tidt lønner den, den har i Eie,
Og minder om dens Modergrund.

Tvende Stemmer.

O Konstens elskede Gudinder!
Vi signe Eders Kjerlighed;
I det en Krands vi Eder binder,
Ved Blomsten af Erkjendtlighed.

Chor.

Ja! glade vi til Maalet drage,
Naar Eders Moderkjerlighed,

Til Held, vil venlig os ledsage
Ved hvert af vore Kunstnerfjed.
Og nu — Farvel! Vi Eder byde,
Hver Scenens ædle, varme Ven!
Naar Vaarens Blomster atter bryde:
Maaskee — Vi samles skal igjen.

Impromtu

paa et Træe i Løvenborg Have.

Gud venligt bød:
Her, skal et paradisisk Eden være!
Velsignet, underfuldt og saare Skjønt!
Naturen lød —
See! Hver en lille Plet, saa stolt at bære
Sin Dyrkers Løn, selv i det mindste grønt;
Thi, sand Natur, med sjelden Smag og Kunst og Flid
Fortrylle skal Beundreren til seeneste Tid.

De elskende Børn.

Drengen.

Hør lille Pige med de gule Haar!
Siig: hvi Du stedse saa Tankefuld gaaer?
Kjender Du Amor, den venligste Gud!
Fatter dit Hjerte hans tryllende Bud?

Pigen.

Nyelig for Præsten, jeg smykket saa prud,
Vendte mit Hjerte til Himmelens Gud.
Moder dog holder mig end for et Barn;
Amor hun kalder et letsindigt Skarn.

Drengen.

Længer jeg hen til den kommende Vaar,
Saa gaaer jeg ind i mit syttende Aar.
Pige! vil Du være Kjæresten min?
Thi — saa vil jeg være Husbonden din!

Pigen.

Dreng er Du tosset! Det gaaer vist ei an,
Du er for ung til at kaldes en Mand.
Hvor faae vi Føde og hvor skal vi boe?
Og — kan jeg tryg paa din Kjerlighed troe?

Drengen.

O Vi skal leve saa kjerligt og froe!
Og jeg skal elske Dig stedse saa troe.
Ja! Det er Tiden, at elske vi maae;
O mon jeg ei dine Øine forstaae?

Pigen.

— Hvor man dog hviler i Græsset saa blødt;
Og hvor de Blomster de dufte saa sødt!
Hør! hvor den Nattergal synger, saa smt!
O! Hvis din Kjerlighed eene var Skrømt?

Drengen.

Modtag min Eed, i den helligste Stund;
O lad mig kysse din deilige Mund!
Ja, vi skal leve saa lystigt og frit,
Dandse og lege og kysses saa tit.

Pigen.

Hvor det er herligt! jeg fatter det klart,
Kunde det bare dog skee med en Fart;
Ak! Men jeg frygter det lykkes os ei;
Fader og Moder vil vist sige nei.

Drengen.

Saa løbe vi ud i den store Skov,
Synger med Fuglene Kjerligheds Lov;
Bygger en Hytte af Grene og Mos,
Den skal beskjærme vor Elskov og os.

Pigen.

Blive vi sultne saa sanke vi Bær;
O! Vi skal leve saa huuslige der:
Smykke os, synge saa lystigt og frit,
Dandse og lege og kysse saa tit.

Ved en Vens Bortreise.

Forunderligt paa denne Klode,
Med Skjebnens Luner man maae gaae;
En finder nær sit ønskte Gode,
En anden fjernt det søge maae.
Dog, Glæden altid yndigt smiler,
Naar Pligters Bud man følger tro,
Til fjerne Kyster Du nu iler,
Og allevegne Roser groe!
Men — naar Du hist Dig kjerligt minder
Hver Gjenstand fra din Fødestavn;
Blandt Barndoms Venner og Veninder,
Du minde mig med venligt Savn.

Til Claus.

Endskjøndt Du troer, Du Musens yngste Glut!
Saa Hanekyllingstolt, Dig Intet rokker;
Vid: Du i Kunst er kun fra Lilleput,
At Du end raver blind paa dine Sokker.

Ja Claus! tillad at det Dig siges maae:
(Skjøndt af den første Kjenders Dom Du kimser)
Blandt alle Scenens Sønner, Stor' og Smaae,
Du yderst dog i Rækkens Hale vimser.

Vid: Barnet kryber før det sikkert gaaer;
Vel er den beedsk, dog ei foragt den Lære:
Tak Overbærelsen til fast Du staaer!
Selv da — glem ei Beskeedenhed at ære!

Drømmene.

Man drømmer saa gjerne, man drømmer saa tit,
Skjøndt stundom kun lidet det gavner;
I Søvne spadsere Ideerne frit,
Naar vaagen man ofte dem savner.
Held den! der leer vaagen af Skjebnens Spil
Og spiller sit Kort som Fortuna det vil.

Jeg drømte jeg var som en Croesus saa rig;
Og ruged bestandig paa Skatte;
Jeg saae hvor de Store selv krummede sig;
Jeg neppe mit Held kunde fatte!
Men vaagen — jeg ængsteligt hørte og saae
En Creditor smækvred for Sengen at staae.

Jeg drømte mig op til Minerva Pallads,
I Viisdommens høieste Zoner;
Og søgte ved Evald og Holberg en Plads,
Med Fordring paa Laurbær og Kroner;
Men vaagen — mismodig jeg saae mig paa Prent,
Ugunstigt bedømt af en vred Recensent.

Jeg drømte, jeg eied' en elskelig Møe,
Med Uskyld og reeneste Sæder;
Vi tilsvoer hinanden, at leve og døe
Og deele de huusligste Glæder;
Men vaagen — Beviser man skaffed mig paa
At med hendes Uskyld, det stod sig, saa saa.

Jeg skuer de Flasker, jeg skuer de Glas,
Seer Druerne perlende blinke!
Ved Alt jeg mig føler saa vel og tilpas
Og eene oprømt til at klinke.
Er dette en Drøm? O da slumre jeg froe!
Og gid jeg til Dommedag drømme i Roe.

Til Kunstnerinden M. Schall

den 21de December 1816.

(Vincenzo Galeottis Begravelsesdag.)

Du Musens elskte, yndefulde Datter!
Du Nina, Thora, Giullietta Schall!
Om ei dit Værd jeg i sin Omfang fatter;
Min Sjel det altid henrykt føle skal.

O! tidt jeg ønsked Dig en Krands at bringe,
Din sjeldne Kunst, din Psyche-Lethed værd!
Men — mine Blomster fandt jeg altfor ringe
Til Hæder for din sjeldne Kunstnerfærd.

Idag ved Oldingen Galleottis Baare,
Jeg saae Dig, uden Kunst — i Sorg saa skjøn
Med Hjertets Præg i hver erkjendtlig Taare,
Den Elsktes Fader-Omsorgs blide Løn.

Ja! fagre Blomst i Musens Trylle-Eden,
O Nina Schall! bliv længe Scenens Pryd!
Staae Ham til Minde som Erkjendtligheden;
Man hylder Eders fælleds Kunst med Fryd!

Mads Madsens Kiste.

Der levede en herlig Mand;
Han lever end i Mindet!
Hans Vers, saalænge synges kan,
Vil stedse muntre Sindet.
Og Herman Vessel Manden hed,
Der mored' mange Gange,
Ved strømpeløse Kjerlighed
Og ved de muntre Sange.

Og hvo har ei beskrevet hørt,
Udførligt ved en Liste,
Hvad Vessels Lune havde ført
Udi Mads Madsens Kiste
Dog, Leddiken det eene blev,
Han dengang os betroede;
Hvad Indhold Kisten sig tilskrev,
Det lod sig blot formode.

Selv Kisten var af flammet Ahm,
Fra salig Faster arvet;
Paa Bunden laae lidt mugent Halm,
Et Kalveskind, ei garvet.
Og Laaget var paa langs og tvers
Med Løvværk deiligt siret,
Med gudelige Tankevers,
Fra Salomon udspiret.

I Kisten fandtes af Værdie:
Et Strømpeskaft med Knapper,
En Æske med lidt Skramlerie;
En Pose fuld af Lapper;
Et Pukkebrædt paa fire Been;
Et Stykke af en Raaber;
Et Fyrtøi uden Staal og Steen;
En Flaske Mavedraaber.

En Brystdug som heelt foret var
Med Skind af sorte Luxer;
Dernæst en Spændebibel, (rar);
Et nyt Par Skjæggesbuxer;
I Buxelikken indsyebt laae
En Ermeknap, to Hægter,
En Stump Tobak — brugt som en Skraae,
Et Gravskrift om en Vægter.

En Kofte med moderne Sving,
Af mørkerødt Manchester;
En blommet, Stoffes Kaffeking;
Portrait af Dronning Esther;
En Stok (hvis Knap af Perlemoer
Man veed har kostet meget);
Et Silhouet af Grethenoer,
Kliint ved Mads Madsens eget.

Et gammelt klinket Tinlaagskrus;
Et Par umage Spænder;
En Skindpung — brugelig til Snuus;
Tre store Vildsviintænder;
En Klockjep og en Vindepind;
En Vadmels Vest med Borter;
En Hue af et Ræveskind;
En Halsklud og fem Skjorter.

Et lille deiligt indlagt Skrin,
Hvori der fandtes dette:
En Præken skrevet paa Latin;
Et Bindebrev fra Mette;
Et sølvgraveret Lugteæg;
En blaae baldyret Vante;
Et Kalvekryds med mange Læg;
En Vise om Peer Gante.

En prentet Krønik' om Niels Klim;
Lidt Stoppegjørn — ei tvundet;
Et Nytaarsvers paa rare Rim,
Af Jesper selv opfundet;
En Prøve af en Hvergarns Vest,
En Hummerkloe, en Daase,
Et Pulver brugeligt for Pest,
En Skralle af en Kraase.

Endvidere i Kisten var:
Tre Trøjer nylig vendte;
Og Mage til det Strømpepar,
Man veed, — Johan nok kjendte.
Beskeden ved en Side laae
Et Skudsmaal med Attester;
Et Billed med vor Herre paa,
Samt nogle Jødepræster.

Et Brandskildt brugt ved Ildebrand;
En Messing Tyvelygte;
(Dog beder jeg hver ærlig Mand
Ei klikke Madses Rygte);
En Krumkam og en Støvleknægt;
Et Bundt Zitrinkestrænge;
En Liste paa Mads Madsens Slægt;
En Æske Regnepenge.

At meer man ei i Kisten saae,
Man vistnok maa beklage;
Thi selv mod Ledikken den maae
I Værd staae langt tilbage.
— Tak gode Vessel i din Grav,
Vi huldt dit Minde priser!
Tak for hver Glæde du os gav
Ved dine muntre Viser!

Epigrammer.

"Himmel! Hvor letsindigt Manden beskjeftiger sig,
Skriver Comedier, Digte, ja! selv Epigrammer.„
Snerpede Klogskab! De første blev ikke for Dig,
Pib kun af sidste, hvis Stenen i Flokken Dig rammer.

Hr. v Zech er den vigtigste Mand — ved Penge;
Selv i Rangregisteret fylder han og et Hul;
Han er Arm, skjøndt han troer, han aldrig kan trænge;
Thi Facit over ham Selv, bliver stedse — Nul.

Crispin som Egtemand, en Dronning seer i Konen,
Skjøndt hun kun Sceptret tog, og — ham gav Kronen.

Hr. Pastor! Ei, hvor ivrig fører De ei Himlens
Sag;
Selv Kirken ryster jo, naar Helvedpølen De afmaler.
Ei Snak! Med Guds Ord farer jeg jo dog kun
blot i Mag;
Nei hør mig da! Naar jeg om Accidentzer taler.

1812.

Gud, Himlen, Jorden og Havet vi fælleds jo eier;
Hvad ei? Elementernes Luuner og fælleds er.
Coursen! Nutidens Axel, hvorom Alting sig dreier;
Fast hver Mand har sin og ingen tilfælleds især.

Hvad er vel, Gertrude! Din Smægtendes Løn?
Der staaer i dit Blik: Mit Hjerte og titusind' Daler!
O Pige! (skjøndt tre sneese Aar), Du er Skjøn!
Thi efter dit Ja, strax Bangven min Elskov betaler.

Om hundred' Aar er alting glemt.

Om hundred' Aar er alting glemt,
Venner! hvad end vi her maae lide;
Thi lad os være glade stemt
Sætte morke Griller tilside.
Den Runs som vi iaften faaer,
Er sovet ud — om hundred' Aar.

Vil Lykkens Hest ei gaae i Trav,
Broder! giv den af Glædens Sporer;
Generes stundom Du ved Krav
Af Vexler, Renter, Creditorer!
Frygt ei! Thi hvorban end det gaaer,
Du kræves ei — om hundred' Aar.

Og hvis din Pige, nu og da,
Elsker Dig kun lidt meer end — Fanden;
Da er der fleer hvor hun kom fra,
See Dig om — Du finder en anden.
Pluk Amors Roser hvor de staaer,
Du seer dem ei — om hundred' Aar.

Synes din Vandel ei tilpas,
Lyster en Mundkaad om Dig skumle:
Gjør Ret og Pligt og tøm dit Glas,
Lad saa Creti og Pleti mumle.
Klafferlysten dem vel forgaaer,
Om ikke før — om hundred' Aar.

Men dersom Du er Egtemand
Til en Hustrue, der er Zantippe;
Der sætter paa dit Glas en Rand,
Hvortil, hvorvidt at Du maae nippe:
Vid: Din Egtestand Ende faaer,
Om ikke før — om hundred' Aar.

Derfor Elskov, Venskab og — Viin;
(Men notabene af den ægte);
Nydt med Glæde er Medicin!
Druens Virkning man ei kan nægte.
Thi lad os være glade stemt,
Om hundred' Aar er alting glemt!

Eduards sidste Time.

Dramatisk Digt i Scener.

Personerne:

Eduard.

Wilhelm, hans Ven og Medlogerende.

Skuepladsen forestiller Eduards Værelse. Paa den ene Side staaer en Bogreol og en Harpe. I Baggrunden en Dor ind til Wilhelms Værelse.

Første Scene.

Eduard allene, siddende ved et Bord med et aabent Brev i Haanden. Det er Midnat. Paa Bordet staaer et næsten udbrændt Lys. Efter en Pause.

Saa er min Moder død? Hvad er tilbage
Som end kan fængsle mig til Livets Lyst?
Nu har jeg alting tabt! nu staaer jeg eene,
Saa trættet, frænde-venneløs, forladt,
Som nogen Skabning i den hele Verden.
Hvad end jeg har, er en tungsindig Sjel,
Et Maal for alle Livets grumme Qvaler.
Et Hjerte, alt for ømt for fremmed Nød,
Som, skjøndt udvidet af sin egen Smerte,
Længst Bristefærdigt, dog — ei briste kan.
Min Moder død! Og tør jeg derfor græde?

Han reiser sig.

Jeg burde juble høit af sønlig Fryd!
Nu da den Frommeste har endt, og seiret;
Hvis Aandedrag til Lidelser bestemt,
Med Smerte draget er heelt gjennem Livet;
Til endelig af Dødens Læber kyst,
Hun første Gang indaanded salig Glæde.
Nei! Taarer for mit Tab jeg ei tør fælde!
Fra Sønnens Bryst skal Tak mod Himlen stige,
Fordi dens Smertens Lænker sønderrev,
Som tynged svart det kjereste jeg havde.
— Vel var det alt fra mine Barndoms Aar
Mit Haab, min første, længe kjere Tanke,
Ved ærlig Stræben og Erhverv at lindre
Min gamle Moders alt for bittre Skjebne.

Forbi! Nu staaer jeg med mit Forsæt eene!
Og min Indbildningskraft ei skrækker mig
Med Synet af den arme Moders Taarer,
Som i den mørke kolde Vinternat

Af Søvnen flyet kun vrider sine Hænder
Over sin eeneste fortabte Søn.

Han seer paa sit Uhr og lægger det derefter paa Bordet.

Snart Aftnens lange Timer er udrundne
Og Midnatsklokken slaaer sit dumpe Slag;
Da stunder det til Dag, og Morgenrøden
Med Ild opliver hver en dunkel Skye,
Mens hver en venlig Stjerne brat forsvinder.
O Gud! Min Lykkes Stjerne længst er svunden,
Nat ruged i min Sjel — nu bør det dages.

Pause.

Den Overgang fra Nat til Dag, hartit
Da jeg var Barn, mig søde Drømme skjenket!
Men — om jeg mig bedrog! om det blev Nat?
Meer mørkt kan i min Sjel det jo ei blive.
Mit Maal er naaet, det ligger ved min Grav.

Een Ven vil mig med aaben Arm modtage;
Hvi vil jeg da om Haab og Trøst forsage!

Anden Scene.

Eduard. Wilhelm kommende fra Gaden.

Wilhelm.

Godaften Ven! Jeg saae dit Lys fra Gaden
Og troede nok at Du, end oppe var.
Hvordan? End sitrer Taaren i dit Øie
Og Kummer hviler paa din blege Kind.
Følg mig! afkast den Byrde som Dig trykker;
Viis Dig en Mand! og trods din fjendske Skjebne;
Den Stærke ei, den Svage er dens Slave!

Eduard.

Naturens Søn er jeg, dens svage Værk;
Dens arme Barn, stedmoderlig udrusted

Til kraftfuld stærk at vente Skjæbnens Lod.
Jeg tilstaaer — ja jeg føler det med Smerte,
At kun med Frygt jeg nærmer mig mit Maal.

Wilhelm.

Tilgiv! hvis Dig mit Venskab er besværligt;
Det gjør mig ondt, at see Dig saa sørgmodig!
Jeg længe er din Ven, miskjend mig ei,
Om end Bebreidelser Du troer at høre:
Mig synes, som Du ene med din Kummer
Beskjeftiget, har dine Sysler glemt.
Uvirksomhed forlænger Sorgens Timer,
Og nærende gjør hver en Kummer dobbelt!
Vær huld Naturens Lyst! nyd Kunstens Glæde,
Du Evner fik at kunde føle Alt.
Følg da mit Raad, Du ei det skal fortryde!
I Krogen længst din Harpe ubrugt staaer;
Den fordum var din Ven; jeg mangen Aften
Bag denne Væg, før jeg til Hvile gik,

Ved Eder begge nød en venlig Glæde;
Grib i dens gyldne Strænge en reen Akkord,
Der stemt for Tilfredshed og lyse Glæder,
Med Kraft kan trænge til din mørke Sjel.

Eduard.

Den er forstemt; dens gyldne Strænge rustnet,
Som hver en Glædens Streng, dybt i mit Bryst,
Der nu berørt, kun idel Misklang giver.
Ja, selv min Haand usikker, uvant er.
Jeg er saa syg! mit Legem stedse lider;
Min Sjel er slov — forbi min Virkekraft.
O Wilhelm! troe at den som Kummer følger
Fra Barndom af, omsider trættet blier!
Min Faders Lod var trange Kaar; min Moder
Fortvivlet sukked mangen Gang for Brød;
Skjønt deres Stræbsomhed ei Hvile nød
Fra tidlig Morgengrye til sildig Aften;
Min Dannelse var deres største Formaal,

Men, ak! hvad og jeg arme Barn da lærte
Var overfladisk Alt; det føler jeg!
Min Barndom svandt og i min Ynglings Alder
Jeg dannede mig selv; men — som jeg er.

Wilhelm.

Din Dannelse jo intet kan bebreides,
Og heller ei blev Din Opførsel dadlet.

Eduard.

Faae, har den Plads, Naturen dem bestemte.
— Vel mig! om mindre dannet, selv jeg kunde
blot sige: ved Ansigtes Sveed jeg lever;
Har jeg en Sjel? Hvis ei — det mig ei bryder;
Et Hjerte jeg vel fik for — Livets Puls.
Hvor lykkelig Naturens Barn, en Bonde!
Der af det store Hele kjender kun
Sin Gaard, sin Dont og ei engang sit Hjerte;
Som troer sig fød, for — og at kunde dø
Og jordes under Klokkeklang og Tale;

Der, Verden troer indsluttet i hans Mark,
Som syngende bag Plougen stræbsom gaaer,
I Haab om at aftvinge Jorden Frugter;
Hvis Maal er høist, sit Legeme at pleie
I vanlig Slendrian af Overflod!
Ham ingen giftig Elskovs Piil mon træffe,
Han saares ei af Venskabs Slangebid,
Og vel tilfreds med Livets hverdagsgang
Han sover trygt selv under Tordners Bulder.

Wilhelm.

Vel ham! han heller ei sit Savn kan føle
Ved nogen Tanke om et større Værd;
Thi det man kjender ei, man ikke savner.

Eduard.

Min Barndom randt i sød Uskyldighed;
Min Sjel var reen; min Barm uskyldig stille;
Mit unge Hjerte slog for Ret og Pligt.
Ei kjendt med Sorg — jeg syntes skabt til Glæde;

Ikkun en Blomst, var Maalet for min Fryd.
Kun altfor snart svandt disse sorgfrie Dage;
For tidlig saae jeg Alt med lyse Farver,
Og ufordærvet selv mig Glandsen blinded.
Som Yngling — Skjebnen bød mig ene gaae,
Langt fra min Faders Hjem, min Barndoms Egne.
Naturen gav enhver ei lige Kraft
Til Vandringsstav i Livets Irregange.
Mit Hjerteømt hengivet til Enhver;
Ei Giften ahnende i Blomstens Bæger,
Laae under — svagt i Fristelsernes Kamp,
Det uerfarent drømte, ei om Fare.
Snart til Sirenens Lokkesang jeg lytted,
Snart vandred' jeg i Labyrinthers Tummel;
Hver Piges Smiil var mig en Salighed,
Hver Ven, der gav mig Haand, jeg gav mit Hjerte.

Wilhelm.

Var det end Svaghed; Brøde var det ei.

Eduard.

O Wilhelm! dog man kunde mig bedrage;
Hør mig! og lad mig vederfares Ret.
En hæftig Drift mit unge Hjerte lærte
En Følelse som, ak! snart Næring fik.
For mig den var: den største Glædens Fylde!
Min unge Sjel som Guddom hylded den.
En Pige! Herrens Mesterværk! saa dannet
At den Fulkomneste ei var det meer,
Mig tilstod omt et Held, saa overvættes:
At kun med Himlens Fryd jeg ligned det,
Og over hvert Begreb stod høit min Lykke.

Wilhelm.

Og nu! Er Du selv Aarsag til dets Tab?

Eduard.

O nei! jeg Daare kun forvoven drømte,
At Skjebnens Fiendskab havde mig forladt.

Den Pagt jeg med min Pige havde svoret,
Mig nye Kræfter gav! Ved anstrængt Flid
Jeg gjorde til et Embede mig værdig:
Saa høistnødvendigt for at naae mit Maal!
Min Stolthed sig ydmyged til i Timer
At vente, i et Forgemak, min Dom,
Hvor, tit afviist, jeg atter dog indfandt mig,
Fordi jeg stoeled' paa et usselt Løvte;
Fordi jeg fordred' ei, meer end jeg burde;
Og høist forbauset stod jeg ved et Afslag. —
Ja, mit troeskyldige, hengivne Hjerte
Saa sønderknust, beskjemmet følte sig,
Den Ven — for hvem jeg gjerne gik i Døden,
Hvem jeg saa gandske havde stolet paa,
Som gav mig Haand til evig Venskabs Pagt;
Som under Taarer svoer mig Troeskabs Eed,
Og dog bedrog, saa nedrigt, som kan tænkes,
Som krænkede saa grumt sin første Ven —
Ha! Smertens Taare brænder i mit Øie,
Og kun min dybe Harm kan standse den! —

Wilhelm.

Den, som Fortroelighed og Venskab sviger,
Var ingen Ven, ei Smertens Taarer værd.

Eduard.

Ja denne Ven jeg havde mig hengivet,
Han mig bedrog! Det Embed som jeg vented,
Blev hans — jeg drømte ei, at han det søgte;
Thi, mens han smigrede mit glade Haab,
Han, skumlende mit Værd dertil kuldkasted.
Den Pige jeg tilbad, som jeg svoer Troskab,
Blev hans! — Man sagde mig, det længst var aftalt.
Nu jeg beskjemmet stod med skuffet Haab,
Og havde tabt min Troe paa Mennesker;
Nu ingen Lykke meer jeg vover haabe,
For Graven vil engang mig skjenke den.

Wilhelm.

Det grusomt var, men dog blot Verdens Løb!
Ei værd fortvivlende at synke for.

Eduard.

Ø vee den Pige! Som saa ubetænksom,
Letsindig glemme kan sit Hjertes Pagt,
Foragter Qvindedyd, og selv sit Rygte;
Og flygtigt leger med det skjønne Haab,
Hun har i Mandens Hjerte selv opflammet.

Wilhelm.

Den Pige ingen Kjerlighed var værd,
Der kan sit Hjerte, som sin Pynt, forandre.
Foragt den Ven, der nedrigt dig bedrog!
Hans Anger, om end seent ei udebliver.

Eduard.

Jeg fordrer ingen Hævn, vil eene ønske
De aldrig saa ublidt af Drømme vækkes,
At Verden intet meer dem skiænke kan
End kun en evig Søvn i Dødens Arme.
Ei nok, jeg saa blev vaagnet af min Drøm;
Mismodig skred jeg fra min fulgte Bane.

Ja, sandt! Een Svaghed lokker fleere frem;
— Jeg snubled — faldt — o! lad en Taage skjule
For evig — Følgerne af dette Fald.
Dog — hvorfor vel fortie Venskab noget!
Mit Fald — min Fader skilte ved sit Liv. —
Thi brænder Angers Taarer i mit Øie;
Skjøndt Kilden hartad er udtørret snart;
Thi — stedse følger nu den Dræbtes Skygge
Min Vandrings Tornstie til mit sidste Fjed.

Wilhelm.

Ulykkelige! hæv dit Blik mod Himlen!

Eduard.

Jeg er et Siv, som skjøndt alt længe brækket,
Staaer end og vifter hid og did for Vinden,
Indtil en kraftfuld Storm nedslaaer det heelt!
Af Uveirs Skyer længst min Himmel graaner,
Jeg venter Stormen med min sidste Kraft.

Wilhelm.

O! troe mig Eduard! at det dybt mig smerter,
At see Dig staae saa haablos i din Vaar.
Det sildigt er; læg dig, min Ven! til Hvile;
Og Søvnens Favn Dig skjenke Fred og Roe;
Og vaagnet — lindret Du mod Solen smile!

Han gaaer ind i sit Værelse.

Tredie Scene.

Eduard

efter en Panse.

Mit Gravsted eier kun min Fred og Roe,
Dets moderlige Favn mig blidt monn' smile;
I Jordens sorte Muld, der vil jeg boe —
Afløst min Byrde, paa min Kummer hvile.
Vel blier min nye Vaaning mørk og trang,
Dog lys og stor nok for et knuset Hjerte,
Hvem Parcen Livets Traad spandt altfor lang;
Thi, ak! hvert Aandedrag var idel Smerte.

Hvi kunde dog Louisa svige mig,
Med Himlens Reenhed i sit blide Øie?
Hvi blev min Sjel saa mørk, saa qvindelig,
At Jordens Nød saa let den kunde boie?
Hvi saared mig hver Avinds Skumler-Braad,
At skjøndt ukjendt med Had, jeg dog det lærte?
Hvi mine Øine stedse fyldt med Graad,
Og ingen Ven skabt for mit varme Hjerte?

Det er bestemt, kun Jorden har min Roe!
Det lyse Haab mit Længsels Maal har savnet;
Did vil jeg ile hen at sove, boe!
Snart glemt; o Gud! af intet Hjerte savnet.
Dog, vil en nær beslægtet Kummers Træl,
Med dybe Suk forbi mit Gravsted vige,
I det han beder for den Morders Sjel,
Som Verdens Spot har stødt fra Himmerige.
O Gud! Nei! ingen venlig, kjerlig Haand
Min lave Grav med ringe Blomst tør smykke;
Dog selv jeg signe skal løst af hvert Baand,

Den Plet af Jord, hvor Sorger meer ei trykke
Om selv en Krog hvor intet Græs vil groe,
Saa mørk, at den saae aldrig Solen smile,
Hvor Dødens sorte Fugl ei selv vil boe,
Og Vandreren undgaaer at søge Hvile.
Men! nei! det Billede ei skrækker mig!

Han knæler.

Alkjerlighedens Gud! din Skabning vover
Med Tillid paa et Medynkssmiil fra Dig,
Der Synderen barmhiertig Naade lover.

Han reiser sig forfærdet.

O skrækkeligt! hvad om jeg skuffed mig?
Om Phantasien spottende mig hilder
I Haabets Irrgang — Hvor ulykkelig!
Nei! nei! min Tankes Flugt sig kun forvilder.

Han kaster sig i en Stoel.

Fjerde Scene.

Wilhelm. Eduard.

Wilhelm.

Tilgiv! Endnu jeg maae forstyrre Dig,
Min Ven! dit mørke Luune mig har smittet,
Og ingen Roe jeg finder i mit Sind.

Eduard.

Forlad mig Wilhelm! jeg Dig Uroe volder,
En føie Tid Du overbære maae.

Wilhelm.

Tael ei derom. Jeg kom for Dig at bede
At laane mig en Bog, hvilken Du har,
Der kan en Timestid min Aand adsprede
Indtil at Søvnen vil besøge mig.

Eduard.

Der, i min Bogreol, Du selv kan vælge;

Wilhelm gaaer hen til Bogreolen.

Dog, vil Du mores paa en grusom Maade,
Vælg een af Spies: Han har Vanvittige, —
Selvmordere, som skiondt i Gravens Ro,
End maae i rædsom Skikkelse omvandre.
Ulykkelige jo hinanden søge?
Derfor jeg disse mig med Flid har samlet;
Dog Gud mig et for snevert Hjerte gav
Til fremmed Broders Kummer og at rumme,
Ak! thi min egen noksom fylder det;
Derfor det endelig sig snart vil lukke!
Det ahner mig det varer ikke længe.

Wilhelm.

Forfærdeligt! jeg tør Dig ei begribe,
Ei grusomt tænke, hvad der kunde skee.

Efter et Ophold, træder han hen til Eduard, læggende sin Arm om hans Skulder.

Der staaer en Blomst paa Livets Vei,
Blandt Roser og Forglemmigei;
Den blomstrer i hver Alder!
Den stod alt ved din Vugge troe,
Den følger Dig til Gravens Roe;
Den Haabet huldt sig kalder.

O pluk den! sæt den paa dit Bryst,
Med Tillid nyd dens Tryllelyst!
Den jo saa venligt smiler.
Vid: Gud har selv henplantet den:
I Sorg og Fryd den blier din Ven.
Og Du forbi den iler?

Eduard.

kaster sig grædende i hans Arme:

Wilhelm.

O smyk Dig med min Blomst; vær mandig stærk
Glem ei, en kjerlig Gud Dig skjenkte Livet;
Hans Villie skee! ei skalte Du dermed!

Og nu, god Nat! gaae Du nu hen at sove;
Imorgen haaber jeg at trøste Dig.

Han gaaer ind i sit Værelse.

Femte Scene.

Eduard.

O nei! nei intet Middel meer kan virke!
Paa en afkræftet Syg, der uden Redning
Kun venter paa det Suk, der Livet ender,
Og slukker sidste Glimt af Haabets Blus.
O Wilhelm! troer Du at en Feberhede
Mig saa forvildet har, at ei jeg fatter
Det, som dit Venskab mig gudfrygtigt raader?
Foragt for Livet, som man ei kan bære,
Det den Ulykkelige tidlig lærer.

Naar Lidelsernes Byrde dybt mig bøied,
Jeg bad saa tit til Gud om Taalmods Styrke.

Nu, ak! min Sorg har slukket Haabets Lys,
Min Phantasie kun mægtig mig behersker.
— Ei overmodig Døden trodser jeg;
Men feig, jeg frygter Livets Vinterdage!

Han lukker Døren af.

Nu er jeg sikker, vil ei meer forstyrres;
Kun i en eensom Stund mig forberede;
Dog intet skal mit Forsæt rokke nu!
Nei! ingen Vaklen meer! kun eene handle.

Han seer paa Uhret.

End faae Minutter vil jeg bære Livet;
Men ei med Oversigt paa svundne Dage;
Vil i en stille Bøn til Gud, kun vove
At trygle om et Glimt af Himlens Naade.

Han knæler.

O Gud barmhjertig vær! min sidste Synd tilgiv.
Dit svage Barn med Længsel til Dig stunder
Forstød ham ei — —

Han springer pludselig op.

O Skræk! jeg kan ei bede!

Med stigende Samvittigheds Angst.

O Mørke! Haab og Tvivl og Angst og Smerte
Omspænder mig i denne sorte Stund — —
Og ingen Trøst, slet intet kjerligt Sind
Vil medynksfuld den Lidende husvale
Nu da han staaer i rædselsvanger Torden,
Seer Liv og Alt forsvinde for sit Blik.

O stod jeg i en Kreds af unge Brødre,
Jeg mine Arme mod dem strakte ud;
Og — ved den Angest, som min Sjel omspænder,
Jeg dem advared for hver Lidenskab!
Ak! Verden er ei som dens Ydre viser;
Phantastisk drømmer man sig indbildt Fryd;
Men — vaagner virkelig, for blot at jamre!

Det udbrændte Lys gaaer pludselig ud.

Saa slukkes Livets Lys. Var det et Varsel?
Et Billed paa at og mit Liv gaaer ud!
Et opløst Støv, som hvirvler sig for Vinden,
Kun efterladende et grusomt Sagn.

Efter en Pause.

Nu Nattens sorte Vinger om mig ruge!
Et haanligt Blik — jeg selv, seer ei min Frygts
Nu er det Tid! Nu skal et Tryk mig bringe
Paa sikker Bølge i den sikkre Havn.

Han tager en Pistol frem af en Skuffe.

Ja Dig min sidste Ven! har jeg tilbage;
Du vil, og Du formaaer at ende Nøden.

Han lægger Haanden paa Hjertet.

Her er det Sted, hvor det bestandig smerter;
Her i dets Saar jeg Balsom gyde vil.

Fortvivlet.

O Frygteligt! Hvi ryster saa min Haand?
— Hvi tsver jeg? nu da hvert Ønske tier!
O Dødens Sveed alt perler paa min Pande!
Hvorfor? Jeg har jo Liv og Valget end?
Jeg Daare! Valget jeg? den heel Haabløse!

Han seer sig om i Vildelse.

Hvad! hist i Krogen staaer en liigklædt Skygge!
Den truer mig?

Han vender sig hurtigt om.

O Rædsel! Gud! min Fader!

Med halv fravendt Ansigt.

Hvad vil Du her? Hvad lokker Dig fra Graven?
Hvi kan for Jordens Tant Du Himlen rømme?
Gaae Fader! gaae — din Grav jo savner Dig!
Jeg er ei længer Barn! Kan selv mig raade!
— Dog nei! det er en Drøm, et Blændværk kun.

Du smiler blege Død? Aabn' dine Arme!
— Jeg ræddes ei — thi Gud — vil sig forbarme.

Han sætter Pistolen for Hjertet; trykker løs og falder til Jorden.

Sjette Scene.

Wilhelm
sprængende Døren, styrter ind.

Ulykkelige holdt! Du tør forsætlig vove
At røve hvad Algodhed kjerligt gav?
O Skræk! hvad kan Du dig af Himlen love!
Som trods dens Naade aabner selv din Grav?

Eduard.
med Anstrængelse.

O omt tilgiv! see Død og Angest mig omsvænder!

sværmerisk.

Tak for Din Blomst! den spirer til et bedre Liv.

Wilhelm.

knælende.

Algodhed naadig tag hans Sjel i dine Hænder!

Eduard.

O Gud — Barmhjertig vær — min sidste Synd tilgiv!

Han dør.

Wilhelm

langsomt reisende sig.

Fred med dit Støv, din Grav, hvor den end bliver,
Du nys saa Arme! Nu — blev Du nu lykkelig?
Dog, Gud er god! han naadig Synderen tilgiver;
Vi vel beklage tør, men ei fordømme Dig. —
Den stakkels Eduards Nød vil ende med hans Liv
Ja! Gud barmhjertig vær! hans sidste Synd tilgiv!

Han bøier sig veemodig over ham og Dækket falder.